

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om transportservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om smittsamma sjukdomar ändras så att giltighetstiden för de temporära bestämmelser som har samband med covid-19-epidemin och som är i kraft till utgången av 2021 förlängs.

För att förhindra spridning av covid-19-smitta av utländskt ursprung i Finland föreslås det att det av personer som anländer till Finland ska krävas antingen ett pålitligt intyg över att personen har haft sjukdomen covid-19 under de sex senaste månaderna, fått en godkänd vaccinationsserie mot covid-19 eller genomgått ett tillförlitligt covid-19-test med negativt resultat före ankomsten till Finland, eller att personen genomgår ett covid-19-test efter ankomsten till Finland och ytterligare ett test inom 72–120 timmar. Vissa grupper av personer ska på samma sätt som enligt gällande lag omfattas av ett undantag, så att de är befriade från skyldigheten att uppvisa intyg eller genomgå ett covid-19-test, men det föreslås att undantaget för vissa länder och områden och bemyndigandet för statsrådet att utfärda förordning stryks.

I propositionen föreslås det att giltighetstiden förlängs för bestämmelserna om ett datasystem som effektiviserar avbrytandet av sådana smittkedjor för coronavirus som orsakas av covid-19-epidemin för uppspårning av personer som eventuellt exponerats för coronavirus. Datasystemet består av en mobilapplikation (Coronablinkern) och ett bakomliggande system. Det föreslås fortfarande vara avgiftsfritt och frivilligt för befolkningen att använda mobilapplikationen.

I propositionen föreslås det att giltighetstiden förlängs för bestämmelserna om temporära restriktioner och tillsyn som berör förplägnadsrörelser.

Dessutom föreslås det att giltighetstiden förlängs för bestämmelserna om särskilda hygienföreläggelser som ska iakttas i persontrafik och andra tjänster och om temporära restriktioner för verksamheten om epidemiläget förutsätter det, samt för de därtill anknutna bestämmelserna om tillsyn, inspektioner, ålägganden, tvångsmedel, behöriga myndigheter och rätt att få information. I propositionen föreslås det att bestämmelserna om temporär begränsning av antalet passagerare i persontrafik och temporär stängning av utrymmen ändras så att incidensen för sjukdomen covid-19 stryks bland kriterierna för myndigheternas beslutsfattande. Samtidigt föreslås det att det kriterium som gäller smittkluster som konstaterats inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område preciseras så att det för att bestämmelsen ska tillämpas krävs att smittklustren inom området är betydande och att de kan medföra risk för omfattande spridning av ny smitta inom området.

I denna proposition föreslås det också att giltighetstiden för bestämmelserna om nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg förlängs. Som ett alternativ till skyldigheter och restriktioner som det föreskrivs om eller som meddelas genom myndighetsbeslut för att begränsa spridningen av coronavirusepidemin föreslås det att en verksamhetsutövare under vissa förutsättningar ska få kräva att de som deltar i en offentlig tillställning eller besöker utrymmen för kunder eller deltagare visar upp ett covidintyg.

RP 226/2021 rd

Det föreslås en ny temporär bestämmelse om en skyldighet för kommunerna att bevilja EU:s digitala covidintyg till personer som har vaccinerats utanför EU.

Det föreslås att i lagen fortfarande ska ingå en bestämmelse om förseelse som gäller försum-melse av covid-19-test och en bestämmelse om skyldigheten för staten att ersätta kommuners och samkommuners kostnader för kontroll av intyg och covid-19-testning. Det föreslås också att giltighetstiden förlängs för preciseringen av bestämmelserna om handräckning och verkstäl-lighet av beslut.

I propositionen föreslås också att bestämmelsen om anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin i lagen om transportservice förlängs till och med den 30 juni 2022.

De temporära bestämmelserna avses träda i kraft den 1 januari 2022 och gälla till och med den 30 juni 2022.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	5
1 Bakgrund och beredning	5
1.1 Bakgrund	5
1.2 Beredning	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget	6
2.1 Den epidemiologiska och medicinska lägesbilden av coronavirussjukdomen	6
2.1.1 Det globala läget med avseende på covid-19-epidemin och vaccinering för covid-19	6
2.1.2 Covid-19-vaccinationer och epidemiläget i Finland	8
2.1.3 Muterade coronavirus	8
2.1.4 Smittfall av utländskt ursprung i Finland	9
2.1.5 Prognos för covid-19-pandemins utveckling under våren 2022	9
2.2 Utvecklingen av covid-19-vaccin och vaccineringarnas effekter	11
2.3 Effekten av covid-19-screening	12
2.4 Covid-19-testning och vaccinationer vid gränsöverskridande trafik	13
2.5 Restriktioner vid trafik över inre och yttre gränser under covid-19-epidemin	14
2.6 Om transport- och passagerarvolymernas utveckling under covid-19-epidemin	15
2.7 Hälsosäkerhetsåtgärder i den gränsöverskridande trafiken	15
2.8 Digitala tjänster för resenärer som anländer till Finland under covid-19-epidemin ..	17
2.9 Gällande regionala restriktioner	18
2.10 Nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg	19
2.11 Coronablinkern	20
2.12 Anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin	21
3 Målsättning	21
4 Förslagen och deras konsekvenser	23
4.1 De viktigaste förslagen	23
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	24
4.3 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna	26
4.4 Samhälleliga konsekvenser	32
5 Alternativa handlingsvägar	36
6 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet	37
7 Remissvar	42
8 Specialmotivering	44
8.1 Lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar	44
8.2 Lag om temporär ändring av lagen om transportservice	56
9 Ikraftträdande	56
10 Verkställighet och uppföljning	57
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	57
LAGFÖRSLAG	67
1. Lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar	67
2. Lag om temporär ändring av lagen om transportservice	86
BILAGOR	87
PARALLELLTEXT	87
1. Lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar	87

2. Lag om ändring av om temporär ändring av lagen om transportservice	122
---	-----

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Viruset SARS-CoV-2, som orsakar sjukdomen Covid 19, är en ny sjukdomsalstrare hos människan, och därför har befolkningen ingen sådan specifik immunologisk motståndskraft mot den som tidigare smitta ger. Virusets smittar huvudsakligen via droppar när en smittad person hostar eller nyser. Sjukdomen har spritts i hela världen. Fram till november 2021 hade globalt redan mer än 260 miljoner fall av sjukdomen covid-19 som orsakas av viruset SARS-CoV-2 konstaterats, och nästan 5,2 miljoner personer hade avlidit i sjukdomen¹. I Finland hade mer än 180 000 fall av sjukdomen verifierats i laboratorium, och mer än 1 200 dödsfall relaterade till sjukdomen hade inträffat^{2,3}. I november hade ca 53 % av världens befolkning fått åtminstone en dos covid-19-vaccin⁴. I Finland hade 86 % av befolkningen fått en vaccindos och 81 % en full vaccinationsserie⁵.

I Finland har covid-19-epidemin hanterats genom lagstiftning på flera olika sätt. Restriktionerna och de befogenheter som tryggar social- och hälsovårdssystemets funktionsförmåga har baserat sig på beredskapslagen och temporär lagstiftning som utfärdats med stöd av 23 § i grundlagen (lagstiftning för undantagsförhållanden), ny vanlig lagstiftning och tillämpning av gällande lagstiftning.

Syftet med de temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar har varit att bekämpa covid-19-smitta som orsakas av viruset SARS-CoV-2, vilket i huvudsak smittar via droppar, genom testning och smittspårning, hygienåtgärder samt undvikande av närkontakt. Bestämmelserna har gjort det möjligt att förhindra spridning av covid-19-smitta av utländskt ursprung till Finland, effektivare bryta covid-19-smittkedjor med hjälp av ett informationssystem, säkerställa att hygienåtgärder genomförs i förplägnadsrörelser och i annan verksamhet, begränsa antalet kunder och deltagare samt kräva EU:s digitala covidintyg av kunder.

1.2 Beredning

Syftet med regeringens proposition är att fortsätta förhindra spridningen av covid-19-smitta av utländskt ursprung till Finland, förlänga skyldigheten att iakttäta särskilda hygienåtgärder i förplägnadsrörelser, persontrafik och andra tjänster och möjligheten att temporärt begränsa verksamheten när epidemiläget så kräver, fortsätta med den nationella tillämpningen av EU:s digitala covidintyg samt förlänga de skyldigheter och begränsningar som berör tillsyn, inspektioner, tvångsmedel och handräckning i samband med dem från den 1 januari 2022 till den 30

¹ WHO Coronavirus (COVID-19) Dashboard. Hänvisning 23.11.2021. Tillgänglig: <https://covid19.who.int/>

² THL. Verifierade coronafall i Finland (COVID-19). Hänvisning 23.11.2021. Tillgänglig: www.thl.fi/coronakarta

³ THL. Uppföljning av hybridstrategin för covid-19-epidemin – lägesrapport 10.11.2021. Tillgänglig: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/lagesoversikt-om-coronaviruset/uppfoljning-av-coronaviruslaget>

⁴ Our World in Data. Coronavirus (COVID-19) Vaccinations. Hänvisning 23.11.2021. Tillgänglig: <https://ourworldindata.org/covid-vaccinations>

⁵ THL. Uppföljning av COVID-19-vaccinationerna. Hänvisning 23.11.2021. Tillgänglig: https://www.thl.fi/episeuranta/rokotukset/coronavaccination_uppfoljning.html

juni 2022. Regeringens proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet, och beredningen har baserats på regeringspropositioner och riksdagshandlingar i vilka restriktioner för förplägnadsverksamhet (RP 6/2021 rd, RP 32/202 rd och RP 73/2021 rd), persontrafik och andra tjänster (RP 245/2021 rd, RP 31/2021 rd och RP 73/2021 rd), förhindrandet av spridning av covid-19-smitta av utländskt ursprung i Finland (RP 105/2021 rd och RP 131/2020 rd), ett informationssystem för effektivare avbrytande av covid-19-smittkedjor för uppspårning av exponerade personer (RP 101/2020 rd och RP 225/2020 rd) samt nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg (RP 131/2020 rd) behandlas ingående.

Ett utkast till regeringens proposition var på remiss den 11–18 november 2021. Sammanlagt 53 remissvar lämnades om den del av propositionsutkastet som gällde ändringarna i lagen om smittsamma sjukdomar. Remissvar lämnades av justitieministeriet, finansministeriet, arbets- och näringsministeriet, kommunikationsministeriet, avdelningen för utveckling av statsförvaltningen vid finansministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, inrikesministeriet och Gränsbevakningsväsendet, Tullen, Institutet för hälsa och välfärd, Transport- och kommunikationsverket Traficom, regionförvaltningsverken (ett gemensamt remissvar), Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira, Arbetshälsoinstitutet, Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea, Finlands Kommunförbund rf, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt, Mellersta Finlands sjukvårdsdistrikt, samkommunen för social- och hälsovård i Kajanaland, Egentliga Finlands sjukvårdsdistrikt, Egentliga Tavastlands sjukvårdsdistrikt, Helsingfors stad, Vanda stad, Torneå stad, Finlands näringsliv EK, Turism- och Restaurangförbundet rf, Tehy rf, VR-Group Ab, Music Finland ry, Finlands Hälsovårdarförbund FHVF rf, SantaPark Oy, LiveFIN ry, Suomen Lentäjälitto – Finnish Pilots' Association ry, Suomen Kunto- ja terveystoimintakeskusten yhdistys ry, Finlands Hamnförbund rf, Rederierna i Finland rf, Tapahtumateollisuus ry, Centralhandelskammaren, KULTA ry, Företagarna i Finland rf, Finavia, Finnair, Arbetsgivarna för servicebranscherna PALTA rf, Servicefacket PAM rf, Lapin Matkailulinkeinon Liitto, Lapin kauppakamari ry, Suomen Filmikamari – Finlands Filmkammare ry, Suomen Taksiliitto ry, Suomen Ohjelmatoimistot ja Agentit – Finnish Entertainment Agency Association ry samt två privatpersoner.

Propositionsutkastet behandlades genom skriftligt förfarande av delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning den 22–24 november 2021.

Den 22 november 2021 hölls ett samråd med Ålands landskapsregering om propositionsutkastet. Ålands landskapsregering lämnade också ett skriftligt utlåtande den 24 november 2021.

Till följd av propositionens brådskande karaktär har det varit nödvändigt att avvika från sedvanliga anvisningar om utlåtanden och höranden vid lagberedningen.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Den epidemiologiska och medicinska lägesbilden av coronavirussjukdomen

2.1.1 Det globala läget med avseende på covid-19-epidemin och vaccinering för covid-19

Globalt hade 7,4 miljarder doser covid-19-vaccin getts fram till november 2021¹. Dock finns det stora skillnader i vaccinationsgrad mellan olika länder. I fråga om fulla vaccinationsserier var covid-19-vaccinationsgraden högst bland befolkningen i Singapore (92 %), Förenta Arabemiraten (88 %) och Portugal (88 %). I länder med låg inkomstnivå har dock endast 5 % fått åtminstone den första vaccindosen. Bland de långväga resmål som var populära bland finländare före coronaepidemin är vaccinationsgraden i fråga om full vaccinationsserie i Turkiet i nuläget ca 59 % och i Thailand 56 %.⁴

Världshälsoorganisationen (WHO) och Globala vaccinalliansen (GAVI) bedömer att tillgången till vaccin globalt fortfarande är begränsad under 2021, men förbättras avsevärt under 2022 när vaccinationsgraden i synnerhet fattiga länder och länder med medelinkomstnivå stiger betydligt. Om booster-doser rekommenderas för uppnående av covid-19-vaccinationsskydd, ökar efterfrågan på vaccin väsentligt och det tar längre tid att uppnå motsvarande vaccinationsgrad på global nivå. Utöver problem med tillgången till vaccin kan ett hinder för att uppnå en hög vaccinationsgrad bland befolkningen vara flera faktorer som har samband med servicesystemet och befolkningens vilja att ta emot vaccin.

I november 2021 är den globala covid-19-pandemin fortfarande stark, och den globala incidenstalen är 88 / 100 000 / 14 dygn. Kumulativt har flest sjukdomsfall konstaterats i USA (47 miljoner), Indien (34 miljoner) och Brasilien (22 miljoner).⁶ I november 2021 ökade antalet sjukdomsfall kraftigt i Europa, men minskade eller var stabilt i Amerika, Australien och Oceanien, Mellanöstern, Afrika och Sydostasien.¹

EU/EES

Inom EU/EES-området hade fram till november 2021 sammanlagt cirka 43 miljoner fall av sjukdomen covid-19 och mer än 0,8 miljoner dödsfall i covid-19 konstaterats. Kumulativt hade flest sjukdomsfall konstaterats i Frankrike (7,3 miljoner), Spanien (5,1 miljoner) och Tyskland (5,0 miljoner). I oktober–november ökade covid-19-incidensen inom EU/EES betydligt, och i november var covid-19-incidensen inom EU/EES 307 / 100 000 / 14 dygn. Incidensen var högst i Slovenien (2 058), Slovakien (1 716) och Österrike (1 535). De lägsta incidenstalen noterades i Spanien (73), Sverige (107) och Malta (118).⁶

Inom EU/EES hade fram till början av november ca 616 miljoner doser covid-19-vaccin getts. Av hela befolkningen hade 70 % fått minst en vaccindos och 66 % fått en full vaccinationsserie. Det förekom dock stora skillnader i vaccinationsgrad mellan medlemsstaterna i EU.⁷ Vaccinationsgraden för en full vaccinationsserie var högst i Portugal (81 %), Malta (81 %) och Island (77 %), och lägst i Bulgarien (24 %), Rumänien (36 %) och Slovakien (45 %).⁸

De nordiska länderna

I Norden har covid-19-epidemin varit särskilt kraftig i Sverige (1,2 miljoner fall) och Danmark (0,4 miljoner fall). Under oktober–november 2021 har antalet fall ökat i Island, Norge och Danmark, och i Sverige har incidensen hållits stabil. I november 2021 var covid-19-incidensen under de två senaste veckorna i Island 561, i Norge 403, i Sverige 107 och i Danmark 666 fall per 100 000 personer.⁶ I Nordnorge hade det epidemiologiska läget försämrats snabbt i månadsskiftet oktober/november.

På Island hade 77 %, i Norge 70 %, i Sverige 68 % och i Danmark 76 % fått en full vaccinationsserie.⁸

⁶ ECDC. Covid-19 Situation Dashboard. Hänvisning 23.11.2021. Tillgänglig:

<https://qap.ecdc.europa.eu/public/extensions/COVID-19/COVID-19.html#global-overview-tab>

⁷ ECDC. Overview of the implementation of COVID-19 vaccination strategies and deployment plans in the EU/EEA. Technical report 11 Nov 2021. Tillgänglig: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/overview-implementation-covid-19-vaccination-strategies-and-deployment-plans>

⁸ ECDC. COVID-19 Vaccine Tracker. Tillgänglig: <https://qap.ecdc.europa.eu/public/extensions/COVID-19/vaccine-tracker.html#uptake-tab>. Hänvisning 23.11.2021.

De baltiska länderna

I Baltikum har covid-19-epidemin i förhållande till befolkningsmängden varit kraftigare än i Norden i genomsnitt. I oktober–november 2021 ökade antalet fall i regionen. I slutet av oktober var incidensen under två veckor i Estland 1 300, i Litauen 1 214 och i Lettland 1 104 fall per 100 000 personer.¹⁰

I Lettland hade 56 %, i Litauen 62 % och i Estland 57 % fått en full vaccinationsserie.⁸

Ryssland

I Ryssland har sammanlagt 9,1 miljoner fall av covid-19 konstaterats under hela epidemin. I oktober–november 2021 ökade antalet fall, och incidensen var 382 / 100 000 / 14 dygn. I Ryssland har 37 % fått en full vaccinationsserie.^{4,6}

2.1.2 Covid-19-vaccinationer och epidemiläget i Finland

Fram till början av november hade i Finland sammanlagt getts cirka 8,5 miljoner covid-19-vaccindoser, och en vaccinationsgrad på 80 % av den 12 år fyllda befolkningen uppnåddes den 10 november 2021^{5,9}. Vaccinationsgraden mot covid-19 är högst i de äldsta åldersgrupperna. Bland de 65 år fyllda översteg andelen som fått två vaccindoser redan 90 %. Andelen som fått en full vaccinationsserie var lägst bland 12–15-åringarna (62 %) samt bland 25–29-åringarna (69 %). Det förekommer regionala skillnader i vaccinationsgraden. I början av november var vaccinationsgraden högst i Södra Karelen sjukvårdsdistrikt samt i landskapet Åland (i bägge fallen 85 %). Den lägsta vaccinationsgraden noterades i Norra Österbottens (77 %) och Södra Österbottens (78 %) sjukvårdsdistrikt.

Antalet patienter som vårdades på bäddavdelning i specialistsjukvården varierade i oktober 2021 mellan 115 och 150. Mellan 24 och 34 patienter vårdades på intensivvårdsavdelning. Per vecka inleddes ca 110–135 nya vårdperioder på bäddavdelning i specialistsjukvården. Under perioden augusti–oktober 2021 har ovaccinerade personer fått specialistvård till följd av covid-19-smitta 19 gånger så ofta som personer som fått två vaccindoser.¹³ Belastningen på hälso- och sjukvården berörde utöver sjukhusvården också smittspårningen inom primärvården.

I november var covid-19-incidensen i Finland 229 / 100 000 / 14 dygn, och incidensen ökade jämfört med veckorna innan. Det verkliga reproduktionstalet uppskattades till 1,05–1,25. Bland ovaccinerade var incidensen 439 / 100 000 / 14 dygn. Incidensen var allra högst bland ovaccinerade och personer i arbetsför ålder som endast fått en vaccindos. Andelen positiva prover var 6,2 %, och andelen ökade jämfört med veckorna innan. Det utfördes ca 80 000 tester per vecka. Mängden coronavirus-RNA i avloppsvattnet ökade i flera regioner under perioden oktober–november.³

2.1.3 Muterade coronavirus

SARS-CoV-2-virusets arvsmassa muteras när det sprider sig bland befolkningen. Med virusvarianter av särskild betydelse (variants of concern, VOC) avses sådana virusvarianter vilkas spridningsförmåga har stärkts eller som har någon annan egenskap som inverkar på epidemin.

⁹ THL. Nyhet. 11.11.2021 Av befolkningen över 12 år har nu 80 procent fått båda vaccindoserna - antalet nya coronavirusfall ökar tydligt. Tillgänglig: <https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/-/av-befolkningen-over-12-ar-har-nu-80-procent-fatt-bada-vaccindoserna-antalet-nya-coronavirusfall-okar-tydligt>.

Med varianter av intresse (variants of interest, VOI) avses sådana coronaviruslinjer som via mutationer antas kunna inverka på virusets förmåga att orsaka sjukdom, virusets spridning och/eller de epidemiologiska bekämpningsåtgärdernas effektivitet, eller för vilka antalet fall ökar betydligt.¹⁰ I nuläget är deltaviruset det dominerande viruset såväl inom EU/EES-området som i Finland¹¹. Det har konstaterats att deltaviruset smittar effektivare, är motståndskraftigare mot immunsystemet och orsakar allvarligare sjukdomsbild än tidigare virusvarianter.¹² ECDC har bedömt att om det uppstår en ny VOC, som sprider sig klart snabbare än deltavarianten, kan den tränga undan deltavarianten inom EU-området inom några månader. Det är också möjligt att deltavarianten trängs undan av en ny VOC, som inte sprider sig lika lätt, men som vaccinerna har betydligt sämre effekt mot.¹⁹ I månadsskiftet oktober/november har epidemiläget i Nordnorge snabbt försämrats till följd av den så kallade Delta plus-virusmutationen som sprids i regionen. Incidensen har snabbt överstigit 400, trots att mer än 80 % av regionens befolkning är fullt vaccinerade.

2.1.4 Smittfall av utländskt ursprung i Finland

Enligt sjukvårdsdistriktens rapporter till THL har sammanlagt 7 842 fall av covid-19-smitta av utländskt ursprung konstaterats i Finland mellan oktober 2020 och november 2021, vilket motsvarar 5,2 % av alla smittfall som konstaterats i Finland under perioden. De smittfallen smittade vidare i sammanlagt 2 232 fall. Sammanlagt 6,7 % av alla smittfall efter september 2020 kan antingen direkt eller via fortsatt smitta spåras till utlandet. Det är sannolikt att andelen smittfall av utländskt ursprung och de som smittats vidare av dem faktiskt är större än så, eftersom en del smittfall inte kunnat spåras på ett tillförlitligt sätt.

Det största antalet smittfall av utländskt ursprung rapporterades vecka 25 (21–27.6.2021), sammanlagt 497 fall vilket motsvarade 50,7 % av alla smittfall den veckan. Flest fall som smittade vidare rapporterades vecka 7 (15.2–21.2.2021), sammanlagt 198 smittfall eller 5,6 % av alla smittfall den veckan.

Enligt uppgifter från sjukvårdsdistrikten har smitta från resenärer som anlänt från Ryssland och Estland märkts bland de utländska smittkällorna under vecka 43 (25–31.10.2021).

2.1.5 Prognos för covid-19-pandemins utveckling under våren 2022

THL konstaterar i sitt utlåtande den 1 november 2021 (THL/555/4.00.002021) att det finns flera utmaningar vid bedömningen av coronaviruspandemins utveckling, av vilka en del har samband med själva sjukdomen och egenskaperna hos det virus som orsakar den samt förändringar hos dem, andra med människornas beteende i olika delar av världen och i olika omständigheter. En del utmaningar har samband med de åtgärder olika stater genomför för att bekämpa epidemin och bedömningen av deras effekter. Slutligen finns det avsevärda osäkerhetsfaktorer i fråga om vaccineringarnas effekt över tid och hur snabbt vaccinationsprogrammen expanderar. Det finns

¹⁰ ECDC. SARS-CoV-2 variants of concern as of 18 November 2021. Hänvisning 20.11.2021. Tillgänglig: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/variants-concern>

¹¹ ECDC. SARS-CoV-2 variants dashboard. Hänvisning 23.11.2021. Tillgänglig: <https://www.ecdc.europa.eu/en/covid-19/situation-updates/variants-dashboard>

¹² ECDC. Threat Assessment Brief: Implications for the EU/EEA on the spread of the SARS-CoV-2 Delta (B.1.617.2) variant of concern. 23.6.2021. Tillgänglig: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/threat-assessment-emergence-and-impact-sars-cov-2-delta-variant>

inte omfattande kunskap eller erfarenhet om pandemier som orsakas hos människan av coronavirus, till skillnad från sådana som orsakas av nya former av influensa.

Alla sådana faktorer gör internationella lägesbedömningar mycket utmanande, och de synpunkter som framförs i utlåtandet innefattar betydande osäkerhet som kan visa sig avgörande för utvecklingen. Vid beslutsfattandet bör man därför beakta och bereda sig på flera scenarier, av vilka vilket som helst kan realiseras. Ju längre framåt man försöker skapa scenarier, desto osäkrare är det om de realiseras. Eftersom tidigare erfarenhet av coronaviruspandemier saknas är det möjligt att något överraskande, som man inte kunnat förbereda sig på, inträffar. Förmågan att reagera på överraskande utmaningar bör därför också hela vintern och våren 2022 upprätthållas på en tillräcklig nivå.

Svårigheten att förutspå den framtida utvecklingen beskrivs tydligt i Statsrådets scenarierapport "Covid-19-epidemin och dess konsekvenser i Finland: Scenarier på medellång sikt"¹³. I promemorian redogörs för framtiden fram till utgången av 2021 och beskrivs tre alternativa scenarier. När scenarierna jämförs med utfallet, kan det mycket klart konstateras att inget av de tre presenterade scenarierna har realiserats som sådant utan att utvecklingen har utgjort en kombination av olika händelseförlopp enligt scenarierna. Dessutom märktes flera sådana fenomen i händelseförloppet som inte helt har kunnat förutses, såsom att vaccineringsarna har genomförts avsevärt snabbare än väntat, förekomsten av en deltavariant och dess snabba globala spridning och att den trängde undan tidigare virusformer, samt att incidensen bland unga vuxna började öka redan i juli. Det har också visat sig att det på befolkningsnivå torde krävas en högre immunitetsnivå bland den vuxna befolkningen än vad som tidigare bedömts för att bromsa upp epidemin och allvarliga sjukdomsformer.

Bedömningen av epidemiläget 2022 berörs av samma osäkerhetsfaktorer som tidigare. Jämfört med tidigare bör det dock noteras att den stigande vaccinationsgraden har försvagat sambandet mellan sjukdomsincidens och förekomsten av allvarliga sjukdomsformer, och höga incidenstal leder inte längre på samma sätt som under vårvintern 2021 nödvändigtvis till ett svårt läge i specialistsjukvården.

I synnerhet läget under första hälften av 2022 påverkas av hur vaccinationsgraden utvecklas i Finland. Vaccinationsgraden stiger ännu i slutet av 2021, men under 2022 kan inte längre någon särskilt kraftig ökning av vaccinationsgraden förväntas. I praktiken ersätter vaccinationerna redan i nuläget restriktioner. Vaccinationerna hindrar dock inte epidemins förlopp, i synnerhet inte bland den ovaccinerade delen av befolkningen. Det är mycket sannolikt att covid-19-patienter ännu belastar hälso- och sjukvården under våren 2022. Trots att antalet ovaccinerade personer ständigt minskar, löper ännu en så stor del av befolkningen risk att insjukna allvarligt att kraftig belastning på hälso- och sjukvården kan förekomma ställvis och tidvis. Med tanke på sådana situationer är det viktigt att det fortfarande är möjligt att införa restriktioner under våren 2022.

På det globala planet torde pandemins första, svåraste fas fortsätta åtminstone i en del av världen långt in på 2022. Läget påverkas framför allt av i vilken omfattning COVAX-programmet och andra internationella stödprogram på global nivå förmår hjälpa de länder som världsbanken klassificerar som låg-medelinkomst och låg inkomst att vaccinera sin befolkning. Å andra sidan är det oundvikligen så att det redan på medellång sikt blir svårare att upprätthålla olika länders

¹³ Statsrådet. Covid-19-epidemin och dess konsekvenser i Finland: Scenarier på medellång sikt. Statsrådets publikationer 2021:51. Tillgänglig: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-824-6>.

begränsningar av lockdown-typ i fråga om sociala och fysiska kontakter samt gränsöverskridande trafik. Av ekonomiska och sociala skäl måste man i största delen av världen successivt frånga dem, vilket kan leda till ökad smittspridning i synnerhet bland den ovaccinerade delen av befolkningen. På global nivå har vaccineringarna dock till och med framskridit snabbare än väntat, och uppskattningsvis har något mindre än 40 % av världens befolkning fått en full vaccinationsserie. Andelen fullt vaccinerade fördelar sig dock väldigt ojämnt mellan alla länder, och en stor del av de länder där vaccinationsgraden är hög är OECD-länder. Det finns också undantag, såsom Kina, Kambodja och Chile, som alla redan har uppnått en väldigt hög vaccinationsgrad. Läget i Kina är osäkert eftersom landet i huvudsak har använt inhemska vaccin, och det råder avsevärd osäkerhet om vilken skyddsnivå de ger och hur länge skyddet varar. Kinas stora befolkning utgör därför det största frågetecknet i fråga om pandemins varaktighet. I länder med låg inkomstnivå är det sannolikt att en väldigt stor del, om inte rent av merparten, av befolkningen har genomgått sjukdomen redan under 2022 innan vaccineringar hinner inverka betydligt på epidemin.

Det är mycket sannolikt att sjukdomen förblir endemisk på det globala planet och den kommer sannolikt successivt att cirkulera enligt årstiderna så att också vaccinerade personer smittas, men kan antas orsaka en mindre sjukdomsbelastning än tidigare såväl till följd av vaccineringar som till följd av det starkare immunologiska svar som följer av genomgången sjukdom. En del av befolkningen (de som löper hög risk för allvarlig sjukdom till följd av ålder eller hälsotillstånd) kan behöva regelbundna boostervaccin, men inga säkra uppgifter finns ännu om detta.

Inte heller i Finland kommer någonsin hela befolkningen att bli vaccinerad. Därför kommer coronaviruset sannolikt att cirkulera i synnerhet hos den ovaccinerade delen av befolkningen också framöver, tills sjukdomen har genomgått. Sannolikt fortsätter epidemin i säsongbetonad form, vilket innebär att också epidemivågor är möjliga. Sjukdomsbelastningen av coronaviruset försvinner alltså inte utan kommer att medföra belastning på specialistsjukvården också framöver, liksom exempelvis influensa eller RS-virus. I ett läge med en hög vaccinationsgrad är det väsentligt vilken beredskap vi har att sköta allvarliga sjukdomsfall. Antalet allvarliga fall kommer att variera, men dock vara lägre än i ett läge med låg vaccinationsgrad. Framöver är det viktigt att vi har beredskap att, liksom vid influensavågor, också sköta de patienter som tas in på avdelning till följd av coronaepidemin. Uppbyggnaden av den beredskapen och den nödvändiga kapaciteten bör inledas så snart som möjligt.

Till följd av det som anges ovan bedömer THL att specialistsjukvårdens kapacitet i maj 2022 räcker till för att sköta de patienter som behöver vård till följd av epidemin utan några särskilda restriktioner, men att expertresurserna och de materiella resurserna för skötseln av allvarliga luftvägsinfektioner bör stärkas med tanke på framtiden för att hälso- och sjukvården inte årligen ska hotas av en överbelastningsspiral som i sin tur via restriktioner äventyrar samhällets normala funktion i övrigt och tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna.

2.2 Utvecklingen av covid-19-vaccin och vaccineringarnas effekter

Processen för försäljningstillstånd för vaccinpreparat samt hur vaccinationsskyddet uppkommer och hur länge det varar beskrivs i regeringens proposition RP 131/2021 rd.

Globalt hade sammanlagt 28 vaccinpreparat fått försäljningstillstånd eller villkorligt försäljningstillstånd fram till november 2021¹⁴. WHO:s lista över nödtillstånd omfattade åtta vaccintyper och 14 olika vaccinpreparat.^{15,16} Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) har beviljat villkorligt försäljningstillstånd för fyra vacciner (två mRNA-vacciner och två adenovirusvektortvacciner)¹⁷. Om EMA slutför sin bedömning som planerat, kommer tre nya preparat (ett mRNA-vaccin och två proteinadjuvantvaccin) ut på EU-marknaden under hösten 2021. I flera EU-länder används endast vacciner som EMA godkänt, men en del EU-länder har också tagit i bruk andra vacciner.

I ljuset av nuvarande randomiserade kliniska undersökningar och uppföljningsdata är det uppenbart att skyddet mot allvarliga former av sjukdomen och mot dödsfall är utmärkt (över 90 %) såväl efter två doser mRNA-vaccin som efter två doser adenovirusvektortvaccin. Också skyddet mot lindriga och symtomfria former av sjukdomen är bra efter två doser (över 65 %). Också under en infektion efter två vaccindoser är det möjligt att den vaccinerade utsöndrar virus och eventuellt för smittan vidare under några dagar.¹⁸

2.3 Effekten av covid-19-screening

Genom covid-19-testning av symtomfria personer kan symtomfria eller ännu begynnande smittfall upptäckas, och därför har intyg över negativt covid-19-testresultat krävts såväl av dem som anländer till landet som av dem som nationellt tillämpar EU:s covidintyg.

THL har bedömt effekten hos förhandstestning för covid-19 och test som utförs senare efter inresan i landet på smittbekämpningen i den gränsöverskridande trafiken, och en närmare beskrivning finns i regeringens proposition RP 105/2021 rd med förslag till lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar¹⁹. Enligt THL:s bedömning minskar ett negativt test som utförts 72 timmar före inresan i landet risken för att smitta andra med 10,9 %, medan ett test som tas 48 timmar före inresan i landet minskar risken med 20 %. Ett covid-19-test som tas omedelbart efter inresan i landet minskar den relativa risken för att smitta andra med 51,7 %. Om en person som reser in i landet undviker närkontakt efter inresan i Finland tills ett negativt testresultat fås, minskar ett test som tas 72 timmar efter inresan i landet risken för att smitta andra med 95,7 %. I praktiken beror antalet fall av vidare smitta som kan hindras genom testning vid resor över gränser på passagerarmängderna från olika länder samt på skillnaden i epidemiläget mellan Finland och avgångsländerna, samt framför allt på vaccinationsgraden i avgångslandet och i Finland. Ju högre vaccinationsgraden är hos avgångslandets befolkning, desto lägre är smittrisen för ovaccinerade personer som anländer till Finland. Ju högre vaccinationsgraden är

¹⁴ Unicef. COVID-19 Vaccine Market Dashboard. Tillgänglig: <https://www.unicef.org/supply/covid-19-vaccine-market-dashboard>. Hänvisning 23.11.2021

¹⁵ Covid-19 Vaccine Tracker. Vaccines Approved for Use by WHO. Tillgänglig: <https://covid19.track-vaccines.org/agency/who/>. Hänvisning 23.11.2021.

¹⁶ WHO. Prequalification of Medical Products. Vaccines/COVID-19 vaccine EUL issued. Hänvisning 7.11.2021. Saatavilla: <https://extranet.who.int/pqweb/vaccines/vaccinescovid-19-vaccine-eul-issued>.

¹⁷ EMA. COVID-19 vaccines: authorised. Hänvisning 7.11.2021. Tillgänglig: <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory/overview/public-health-threats/coronavirus-disease-covid-19/treatments-vaccines/vaccines-covid-19/covid-19-vaccines-authorised>

¹⁸ PHE. COVID-19 vaccine surveillance reports. 18 November 2021 (week 46). Tillgänglig: <https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-vaccine-surveillance-report>

¹⁹ Riksdagen. Ärendets behandlingsinfo RP 105/2021 rd. Tillgänglig: https://www.edus-kunta.fi/SV/vaski/KasittelytiedotValtiopaivaasia/Sidor/RP_105+2021.aspx

hos Finlands befolkning, desto mindre risk för vidare smittspridning innebär covid-19-fall av utländskt ursprung.

Hur olika testmetoder lämpar sig för covid-19-screening av symtomfria personer beskrivs närmare i regeringens proposition RP 131/2021 rd.

2.4 Covid-19-testning och vaccinationer vid gränsöverskridande trafik

Genom testning och karantän för resenärer kan spridning av covid-19-smitta bekämpas och hälsosäkerheten i gränsöverskridande trafik främjas^{20,21,22}. Merparten av länderna i världen har tagit i bruk åtgärder baserade på trafikbegränsningar, vaccinationer, testning eller karantän i den gränsöverskridande trafiken²³. I Finland trädde ändringar i lagen om smittsamma sjukdomar, i vilka det anges vilka intyg och vilken testning efter ankomsten till landet som krävs av dem som reser in i landet, i kraft den 12 juli 2021 och är i kraft till och med den 31 december 2021.

Enligt ECDC:s anvisning kan risken för covid-19-smitta vid resor minskas och spridningen av muterade virusvarianter i landet bromsas genom testning av och karantän för passagerare. Enligt ECDC:s bedömning stödjer de forskningsrön som är tillgängliga i nuläget att ett förhandstest som tas 48 timmar före avresan eller ett test vid gränsen kombineras med karantän i 14 dygn, som genom ett andra test kan förkortas till 5–7 dagar från inresan. Åtgärder som riktas till resenärer bör i synnerhet riktas till personer som anländer från regioner där rikligt med virusmutationer har iakttagits eller där sjukdomsincidensen är hög. Risken för smittspridning vid resor över gränser kan också bekämpas genom att undvika närkontakt och genom hygienåtgärder, användning av ansiktsskydd, effektivare ventilation, observation av symtom samt gränsöverskridande smittspårning. Däremot stöder forskningsrönen inte screening av passagerares kroppstemperatur eller ifyllandet av symtomformulär.²⁴

Covid-19-vaccineringen av befolkningen framskrider, och det har konstaterats att vaccinet förhindrar smitta och minskar smittsamheten, vilket har lett till att hälsomyndigheterna har rekommenderat att rekommendationerna om testning och karantän för passagerare kan avskaffas i

²⁰ ECDC. Guidance for COVID-19 quarantine and testing options for travellers. 12 March 2021. ECDC: Stockholm; 2021. Tillgänglig på nätet: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/guidance-covid-19-quarantine-and-testing-travellers>

²¹ ECDC. Rapid risk assessment: Assessing SARS-CoV-2 circulation, variants of concern, non-pharmaceutical interventions and vaccine rollout in the EU/EEA, 16th update. Tillgänglig: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/rapid-risk-assessment-assessing-sars-cov-2-circulation-variants-concern>.

²² Bou-Karroum ym. Public health effects of travel-related policies on the COVID-19 pandemic: A mixed-methods systematic review. J Infect. 2021 Jul 24;S0163-4453(21)00360-1. doi: 10.1016/j.jinf.2021.07.017.

²³ UNWTO. COVID-19 related travel restrictions – a global review for tourism. Tenth report as of 5 July 2021. Tillgänglig: <https://web.unwto.org/s3-eu-west-1-amazonaws.com/s3fs-public/2021-07/210705-travel-restrictions.pdf>.

²⁴ European Centre for Disease Prevention and Control. Guidance for COVID-19 quarantine and testing options for travellers. 12 March 2021. ECDC: Stockholm; 2021. Tillgänglig: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/guidance-covid-19-quarantine-and-testing-travellers>

fråga om vaccinerade personer²⁵. Enligt undersökningar förefaller den som haft sjukdomen ha effektivt skydd mot ny smitta i omkring ett halvt år.²⁶ ECDC rekommenderar att rutinerna för testning och karantän vid resor kan frångås för de personers del som har haft en laboratorieverifierad covid-19-infektion högst 180 dagar tidigare.²⁷

I en vetenskaplig forskningsöversikt om effekten av hälsosäkerhetsåtgärder vid gränserna på bekämpningen av covid-19-pandemin granskades sammanlagt 69 undersökningar. De flesta undersökningarna (50) baserades på modellering. Den viktigaste iakttagelsen är att en gränsstängning i ett tidigt skede är ett effektivt sätt att minska antalet fall och epidemins spridning. Genom 14 dygns karantän för resenärer minskar antalet fall, men åtgärdens effekt beror på hur karantänen genomförs och karantän i kombination med testning kan vara ett effektivare sätt att minska antalet fall, i synnerhet vid kortare karantäntider. Genom omfattande testning i förväg eller vid inresa identifieras inte en stor del av de smittade, och det är därför inget effektivt sätt att begränsa epidemins spridning. Största delen av undersökningarna genomfördes i Fjärran Östern eller Söderhavsområdet, och undersökningarnas bevisvärde är lågt eller mycket lågt.⁸

Covid-19-vaccinering kan anses medföra tre slags nytta vid bekämpning av gränsöverskridande covid-19-smitta: 1) Vaccinering av personer som anländer till Finland hindrar smittspridning över gränsen genom att smitta hindras och smittsamheten minskar; 2) Vaccinering av personer som anländer till Finland minskar behovet av sjukhusvård för personer som reser till Finland och behovet av gränsöverskridande smittspårning, och bidrar därmed till att trygga hälso- och sjukvårdens kapacitet; 3) Den stigande vaccinationsgraden hos Finlands befolkning förhindrar smittspridning och skyddar hälso- och sjukvårdens kapacitet också i situationer när enskilda smittfall kommer in över gränsen.

Utifrån ackumulerade forskningsrön om covid-19-vaccinernas effekt har ECDC rekommenderat att man i fråga om personer som fått en full vaccinationsserie kan avskaffa rutiner för testning och karantän vid resor, om inga sådana virusmutationer som är resistenta mot vaccinskyddet förekommer i avgångslandet²⁵.

2.5 Restriktioner vid trafik över inre och yttre gränser under covid-19-epidemin

Restriktionerna vid trafik över inre och yttre gränser under covid-19-pandemin från den 17 mars 2020 beskrivs i regeringens proposition RP 105/2021 rd med förslag till lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Den inre gränskontrollen upphörde den 26 juli 2021. Restriktionerna för trafik över de yttre gränserna fortsätter tills vidare. I trafiken över de yttre gränserna får personer som fått en full covid-19-vaccinationsserie minst 7 dygn tidigare resa in i Finland.

²⁵ European Centre for Disease Prevention and Control. Interim guidance on the benefits of full vaccination against COVID-19 for transmission risks and implications for non-pharmaceutical interventions – 21 April 2021. ECDC: Stockholm; 2021. Tillgänglig på nätet: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/interim-guidance-benefits-full-vaccination-against-covid-19-transmission>

²⁶ European Centre for Disease Prevention and Control. Risk of SARS-CoV-2 transmission from newly-infected individuals with documented previous infection or vaccination. 29 March 2021. ECDC: Stockholm; 2021. Tillgänglig: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/sars-cov-2-transmission-newly-infected-individuals-previous-infection>

²⁷ European Centre for Disease Prevention and Control. Guidance for COVID-19 quarantine and testing options for travellers. 12 March 2021. ECDC: Stockholm; 2021. Tillgänglig: <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/guidance-covid-19-quarantine-and-testing-travellers>

Enligt regeringens promemoria²⁸ Riktlinjer för en kontrollerad avveckling av de restriktioner och rekommendationer som införts till följd av covid-19-epidemin iakttas vid öppnandet av trafik från tredjeländer EU:s rekommendationer och gemensamma perspektiv. Dessutom granskas under ledning av utrikesministeriet möjligheterna till bilaterala arrangemang för att möjliggöra i synnerhet affärsresor tillsammans med länder som har en hög vaccinationsgrad och ett gott sjukdomsläge.

2.6 Om transport- och passagerarvolymernas utveckling under covid-19-epidemin

Hur transport- och passagerarvolymerna i den gränsöverskridande trafiken utvecklats under covid-19-pandemin beskrivs i regeringens proposition RP 105/2021 rd med förslag till lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, såväl i fråga om flygtrafiken som sjöfarten och järnvägstrafiken. I november 2021 bedömde Gränsbevakningsväsendet att volymerna i trafiken över de yttre gränserna i flygtrafiken var 15 % och 10 % av de normala. Volymerna i trafiken över de inre gränserna är ca 35 % av normal nivå i flygtrafiken, 45–75 % i sjöfarten och 60 % vid gränsövergångsställena i norr. Flygtrafiken över de inre gränserna är ca 35 % av den tidigare normala nivån. Det finns skillnader mellan hamnarna i hur sjöfarten över de inre gränserna återhämtar sig.

2.7 Hälsosäkerhetsåtgärder i den gränsöverskridande trafiken

Hur hälsosäkerhetsåtgärderna genomförs vid Finlands gränser under covid-19-pandemin beskrivs i regeringens proposition RP 105/2021 rd med förslag till lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Enligt de ändringar i lagen om smittsamma sjukdomar som gällde från den 17 juli till den 15 oktober 2021 (701/2021) och enligt de ändringar som trädde i kraft den 16 oktober 2021 (876/2021) har intyg över sjukdomen covid-19 samt testning efter inresan krävts av dem som anländer till Finland från riskländer. Kommunerna har granskat intygen för dem som reser in i landet, ordnat testning, följt upp hur testerna genomförts samt erbjudit inresande rådgivning om hälsosäkerhetsåtgärder. Vaccineringen av covid-19-vaccinering för befolkningen samt det ökande antalet smittfall av inhemskt ursprung har ökat behovet av hälso- och sjukvårdspersonal för vaccinering, testning och smittspårning, och därför har kommunerna inte alltid haft möjlighet att på ett heltäckande sätt kontrollera intygen angående sjukdomen covid-19 för dem som anländer till landet eller följa upp hur testerna efter ankomsten till landet har genomförts.

Kommunerna har haft utmaningar i synnerhet med tillgången till personalresurser för granskning av intyg. Vid behov har också handräckning från Gränsbevakningsväsendet utnyttjats. Strävan har dock varit att granska de inresandes avgångsland och behövliga intyg så heltäckande som möjligt. Under sommaren togs också en läsapplikation i bruk för kontroll av intyg vid gränsövergångsställena, och erfarenheterna av den är goda då den upplevs försnabba kontrollen av intyg. Stickprov har tillgripits vid rusningar när också en betydande uppbromsning av trafiken hade kunnat medföra risk för virusspridning, samt vid gränsövergångsställen med väldigt små och tillfälliga trafikvolym. I och med den ökande vaccinationsgraden har antalet tester som genomförts vid gränserna delvis minskat, men till exempel vid landgränserna i Syd-

²⁸ Riktlinjer för en kontrollerad avveckling av de restriktioner och rekommendationer som införts till följd av covid-19-epidemin: Regeringens promemoria 20.4.2021. Tillgänglig: <https://julkaisut.valtion-euvosto.fi/handle/10024/163190>

västra Finland har testvolymerna förblivit stora eftersom alla intyg som visas upp där inte anses uppfylla de kriterier på tillförlitliga intyg som anges i 16 g § i lagen om smittsamma sjukdomar.

På Helsingfors-Vanda flygplats har kontrollen av covidintyg under hösten i huvudsak fungerat bra, trots att den har krävt betydande ändringar i passagerarströmmarna. Intygen har också kontrollerats för passagerare på inrikes anslutningsflyg. Enligt Vanda stads beslut har man på flygplatsen permanent övergått till en stickprovsbaserad tillsynsmetod. Stödgruppen för flygplatsen beslöt på sitt möte den 22 september att man övergår till stickprovskontroll av intyg för passagerare som är fullt vaccinerade eller som har intyg över genomgången covid-19. En klar majoritet av de inresande med flyg inom Schengenområdet har intyg över en full vaccinationsserie. De, liksom de passagerare som har genomgått sjukdomen, behöver inte heller någon ytterligare rådgivning vid inresan. Sedan stickprovskontrollerna infördes har ingen okontrollerad trängsel längre uppstått. Flygplatsens verksamhetsprocess kommer att förändras från den 1 december 2021 när den nya terminalen tas i bruk, så att processen blir enklare och personalresurserna utnyttjas effektivare när passagerarvolymerna ökar. Passagerarvolymerna på Helsingfors-Vanda flygplats har fortsatt öka, och antalet passagerare ser ut att överskrida 920 000 i december. Sammanlagt testades 133 031 passagerare på Helsingfors-Vanda flygplats från den 3 augusti 2020 till den 31 augusti 2021. Av proverna var 2 381 (1,8 %) positiva. Antalet tester har fortsatt minska. I september togs 5 728 tester (i augusti 9 116). Andelen positiva tester har minskat och var i september 1,0 %. Det har förekommit mycket få ordningsproblem, och mycket få personer har vägrat testa sig.

I Helsingfors hamn har det tidvis varit nödvändigt att tillgripa stickprov vid rusningstoppar. I Helsingfors hamn har det sedan mars 2021 tagits cirka 35 000 covid-19-tester. För närvarande har cirka tre av fyra resenärer intyg över en full vaccinationsserie.

Vid Åbo flygplats och Åbo hamn har behovet av covid-19-testning minskat betydligt, och till test hänvisas för närvarande endast enstaka personer.

I oktober 2021 hänvisades 40 % av alla resenärer till test vid landgränsen i Vaalimaa. Av resenärerna hade 20 % intyg över test eller genomgången sjukdom och ca 31 % en godkänd vaccinationsserie, och deras andel ökar hela tiden. Vid gränsövergångsstället i Vaalimaa förekommer positiva resultat dagligen, och knappt 1 % av alla testresultat är positiva. I Vaalimaa har det varit ständiga utmaningar med rekrytering av provtagningspersonal.

Vid landgränsen i Nuijamaa hänvisas ca 40 % av resenärerna till test; andelen varierar från dag till dag. Antalet personer som testas minskar när antalet personer med intyg över en full vaccinationsserie ökar. Tillgången till personal och personalens tillräcklighet har varit en utmaning, och det börjar också vara mycket svårt att ordna samkommunernas dagliga verksamhet. Problemen med tillgång till personal har fått större konsekvenser än förväntat.

Vid gränsövergångsstället i Torneå har antalet resenärer minskat sedan Sveriges gränskommuner inte längre hör till de avgångsregioner eller avgångsländer som omfattas av undantag enligt den gällande statsrådets förordning om undantag från skyldigheten att visa upp covid-19-intyg eller delta i covid-19-test. I början av november passerade ca 6 000–7 000 personer per dygn gränsen, och 130–300 tester tas per dygn. Bland proverna finns enstaka positiva resultat. Gränsbevakningsväsendet ger handräckning dygnet runt för kontroll av intyg vid gränsövergångsstället i Torneå, med undantag för övergångsstället i Näränpä där kontroll sker slumpmässigt. I huvudsak har verksamheten löpt väl.

Inom Lappland har verksamheten påverkats av statsrådets förordning om undantag från skyldigheten att visa upp covid-19-intyg och delta i covid-19-test, samt av att den inre gränskontrollen upphört. Kontrollerna i regionen sker i huvudsak genom stickprov. I månadsskiftet oktober–november har det epidemiologiska läget i Nordnorge snabbt försämrats. Därför har det beslutats om effektiverade åtgärder vid gränsen till Norge i den regionen. Gränsbevakningsväsendet utökar antalet enheter vid gränsövergångsställena till Norge, och en särskild anvisning utarbetas för resenärer som anländer från Nordnorge. Lapplandsregionen har förberett sig på vinterns turistsäsong och gjort upp planer för kontroll av intyg och testning. Det anländer också resenärer från utlandet till flygplatserna i Lappland under vintern.

I de lägesenkäter som genomförts med två veckors intervaller under hösten 2021 har kommunerna rapporterat att de i huvudsak väl eller ganska väl har förmått erbjuda hälsotjänster som berör covid-19-epidemin för den gränsöverskridande passagerartrafiken. Svåra situationer rapporterades endast i fråga om genomförandet av tester senare, efter ankomsten till landet i några regioner. I nuläget kan inte alla som rest in till landet nås för att säkerställa att de besöker det andra covid-19-testet. Tillsynen försvåras framför allt av bristande personalresurser, men också av felaktiga kontaktuppgifter som personer som reser in till landet uppger, och som leder till att personerna inte kan nås.

Kommunerna och samkommunerna har meddelat att de bereder sig på att fortsätta verksamheten också våren 2022, eftersom epidemin inte är över och man varit tvungna att redan reservera den personal som behövs för olika uppgifter för testning och kontroll av intyg vid gränsen.

2.8 Digitala tjänster för resenärer som anländer till Finland under covid-19-epidemin

Vid rådgivningen för personer som anländer till Finland, kontrollen av covid-19-intyg och styrning till test kan digitala system såsom utnyttjas, såsom EU:s digitala covidintyg och tjänsten Finentry, vilkas funktionsprinciper beskrivs närmare i regeringens proposition RP 105/2021 rd med förslag till lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Dessutom används tjänsten Laplandentry i Lappland.

Fram till den 7 november 2021 hade EU:s digitala covidintyg granskats 279 000 gånger hos personer som anlänt till Finland. Hälsovårdsmyndigheter (78 %) och gränsmyndigheter (21 %) har utfört de flesta kontrollerna. Tullens och polisens andel av kontrollerna var mindre än 1 %. De fem vanligaste kontrollställena var Helsingfors-Vanda flygplats (72 %), Helsingfors hamn (11 %), gränsövergångsstället i Torneå (3 %), Nuijamaa (2 %) och Åbo hamn (2 %). 97 % av de intyg som granskades var vaccinationsintyg, medan intygen över att man haft sjukdomen och intygen över negativa testresultat vardera utgjorde ca 1–2 %. Antalet kontrollhändelser för EU:s covidintyg ökade i månadsskiftet juni–juli, och har därefter hållits på en stabil nivå. De flesta intyg som granskades var utfärdade i Finland (52 %), följt av Tyskland (10 %), Sverige (6 %), Frankrike (4 %) och Estland (4 %).

Fram till den 8 november 2021 hade tjänsten Finentry haft sammanlagt 1,1 miljoner besökare, av vilka ca 0,65 miljoner hade fortsatt till tjänsten. Sammanlagt har ca 473 000 besökare bokat en tid för covid-19-test via tjänsten Finentry. Antalet besökare, inloggningar och bokningar nådde alla en topp i månadsskiftet juli–augusti 2021, och mot början av november minskar användningen av tjänsten. Merparten (75 %) av bokningarna av testtider gjordes av passagerarna själva. Tjänsten Finentry användes mest aktivt av dem som anlände till Finland via Helsingfors-Vanda flygplats, Helsingfors hamn, Åbo hamn samt gränsövergångsställena i Vaalimaa och Nuijamaa.

Fram till september 2021 hade merparten av sjukvårdsdistrikten tagit i bruk tjänsten Finentry. Tjänsten är också i bruk på Åland. Införandet av tjänsten pågår ännu i två sjukvårdsdistrikt (Länsi-Pohja och Kajanaland). Lapplands och Vasa sjukvårdsdistrikt avser inte alls att ta i bruk tjänsten.

2.9 Gällande regionala restriktioner

Beslut av regionförvaltningsverken om restriktioner i enlighet med 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar gäller enligt vad som anges nedan.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland har fattat ett beslut som gäller i Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt under tiden 25 november–24 december 2021. Enligt beslutet får det ordnas tillställningar för högst 20 personer inomhus, om personerna inte har sittplatser. Om det är fråga om en allsångstillställning inomhus där det deltar över 20 personer, får det i lokalen tas in högst hälften av det antal som med stöd av lagstiftningen maximalt kan tillåtas i lokalen. Andra typer av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster är tillåtna. Som ett alternativ till de gällande coronarestriktionerna kan de som ordnar tillställningarna kräva att deltagarna uppvisar covidintyg för att få tillträde till tillställningarna och evenemangen.

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland har fattat ett beslut som gäller i Egentliga Finland under tiden 16 november–16 december 2021. Enligt beslutet får det ordnas tillställningar för högst 50 personer inomhus. Som ett alternativ till de gällande coronarestriktionerna kan de som ordnar tillställningarna kräva att deltagarna uppvisar covidintyg för att få tillträde till tillställningarna och evenemangen. Andra typer av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster är tillåtna. I Satakunta gäller under tiden 22 november–22 december 2021 ett beslut, enligt vilket det får ordnas tillställningar för högst 50 personer inomhus. Som ett alternativ till de gällande coronarestriktionerna kan de som ordnar tillställningarna kräva att deltagarna uppvisar covidintyg för att få tillträde till tillställningarna och evenemangen. Andra typer av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster är tillåtna.

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland har fattat ett beslut som gäller Södra Österbottens och Mellersta Österbottens sjukvårdsdistrikt under tiden 15 november–5 december 2021. Enligt beslutet får det ordnas tillställningar för högst 100 personer inomhus, om det används läktarutrymmen där alla deltagare inte har en bestämd sittplats eller det är fråga om allsångstillställningar som hör till offentliga tillställningar. Andra typer av offentliga tillställningar och allmänna sammankomster är tillåtna. Som ett alternativ till de gällande coronarestriktionerna kan de som ordnar tillställningarna kräva att deltagarna uppvisar covidintyg för att få tillträde till tillställningarna och evenemangen.

I 58 a § i lagen om smittsamma sjukdomar, som är i kraft temporärt till och med den 31 december 2021 (727/2020) föreskrivs det också om krav på anvisningar och hygienåtgärder för förplägnadsrörelsernas kunder, ett allmänt krav på avstånd mellan kundplatser och skyldigheten att planera verksamheten. Närmare bestämmelser om de kraven samt om skyldigheter som berör kundernas vistelse och placeringen av kundplatser utfärdas genom förordning av statsrådet. Begränsningar av antalet kundplatser samt öppethållnings- och serveringstiderna vid förplägnadsrörelser får också utfärdas genom förordning av statsrådet under de förutsättningar som anges i lagen.

Statsrådets förordning om temporär begränsning av förplägnadsrörelsernas verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom (608/2021) har utfärdats med stöd av 58 a § i lagen om smittsamma sjukdomar, och i 3 § föreskrivs det om kunders vistelse och placering och i 4 § om begränsning av kundantalet samt om begränsning av serverings- och öppettider per landskap

och restaurangtyp. Enligt 58 b § 3 mom. ska statsrådet noggrant följa upp huruvida de föreskrivna förutsättningarna för begränsningar fortsatt föreligger.

Utifrån det regionala epidemiläget har statsrådet regelbundet ändrat begränsningarna i förordningen. Begränsningar är i kraft för förplägnadsrörelser i landskapen Nyland, Egentliga Finland, Satakunta, Egentliga Tavastland, Birkaland, Päijänne-Tavastland, Kymmenedalen, Österbotten, Södra Österbotten, Mellersta Österbotten och Norra Österbotten samt Länsi-Pohja sjukvårdsdistrikt. Inomhus ska alla kunder hos en förplägnadsrörelse ha en egen sittplats vid ett bord eller någon annan motsvarande yta. Restriktionen innebär att antalet kunder för förplägnadsrörelser vilkas huvudsakliga förplägnadsrörelser är servering av alkoholdrycker inomhus och utomhus begränsas till hälften av det normala, och för andra förplägnadsrörelser inomhus till tre fjärdedelar av det normala. Enligt restriktionerna för servering och öppettider tillåts servering av alkoholdrycker till klockan 24 och öppettiden får vara mellan klockan 5.00 och 1.00. Som alternativ till de särskilda restriktionerna för förplägnadsverksamhet får aktören kräva att kunderna använder covidintyg. Allmänna skyldigheter för hygien och avstånd gäller i alla regioner.

Omsättningen och den sysselsättande effekten i den bransch som berörs av restriktioner under covid-19-pandemin beskrivs närmare i regeringens proposition RP 131/2021 rd.

2.10 Nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg

Hur EU:s digitala covidintyg skapas i tjänsten Mina kanta beskrivs närmare i regeringens proposition RP 131/2021 rd. Enligt THL har verksamhetsutövare och andra aktörer laddat ner läsapplikationen för EU:s covidintyg ca 80 000 gånger i applikationsbutikerna. I nuläget finns inga närmare uppföljningsdata om den nationella tillämpningen av EU:s covidintyg.

Hur EU:s digitala covidintyg ska utformas regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin²⁹. Enligt artikel 5 i EU-förordningen ska varje medlemsstat utfärda ett EU-intyg över vaccination mot covid-19 när vaccinationer ges i medlemsstaten. Enligt artikel 8.1 får medlemsstaterna på begäran också utfärda EU-intyg över vaccination mot covid-19 även för vaccinationer som utförts i tredjeländer. Intyg får utfärdas för vaccin som har beviljats godkännande för försäljning av Europeiska kommissionen eller en medlemsstats egen myndighet för försäljningstillstånd eller som har godkänts av Världshälsoorganisationen (WHO) för användning i nödsituationer.

Trots att vaccinationsintyget i regel utfärdas av det land där vaccinationen har utförts, bör det i Finland personer som har fått vaccinationer utomlands och som behöver få ett EU-covidintyg i Finland. Ett EU-intyg över vaccination mot covid-19 behövs till exempel om en person som har fått vaccinationer utomlands vill använda sig av EU:s covidintyg nationellt och personen inte har ett digitalt covidintyg utfärdat av någon annan medlemsstat eller ett sådant digitalt covidintyg som har utfärdats av ett tredjeland och som är interoperabelt med EU:s covidintyg.

²⁹ EU:s förordning (EU) 2021/953. Tillgänglig: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021R0953&from=EN>

Social- och hälsovårdsministeriet gav den 13 oktober 2021 kommunerna anvisningar om att utfärda EU:s covidintyg för personer som har fått vaccin utomlands³⁰. En förutsättning för att intygen ska kunna utfärdas är att man använder den nationella utskrifts- och registreringstjänsten (KTKP), eftersom andra patientdatasystem inte möjliggör att man antecknar vaccinationslandet eller andra vaccinpreparat än de som används i Finland. KTKP-systemet kan tas i bruk avgiftsfritt i alla kommuner, och det är fråga om samma system som hälso- och sjukvården vid behov kan använda för att skriva ut ett vaccinationsintyg från Mina Kanta-sidor till personer som inte själva har möjlighet att använda Mina Kanta-sidorna.

De tekniska förutsättningarna för att registrera vaccination med vaccinpreparat som beviljats Europeiska kommissionens försäljningstillstånd har funnits sedan den 25 oktober 2021, och de tekniska förutsättningarna för att registrera vaccination med vaccin godkända av WHO har funnits sedan den 5 november 2021. I mitten av november hade cirka 100 EU-covidintyg över vaccination utfärdats i flera olika kommuner. Eftersom EU:s covidintyg över vaccination har direkta rättsverkningar till exempel för en persons möjlighet att få tillträde till kund- och besöksutrymmen som omfattas av restriktioner, om verksamhetsutövaren har tagit i bruk EU:s covidintyg, innebär utfärdandet av EU:s covidintyg till personer som vaccinerats utomlands utövning av offentlig makt. Eftersom beslutet om utfärdande av EU:s covidintyg till personer som vaccinerats utomlands till sin karaktär är ett myndighetsbeslut, ska kunden meddelas ett överklagbart förvaltningsbeslut och anvisningar om hur beslutet kan överklagas i samband med både positiva och negativa beslut.

Kommunerna i huvudstadsregionen meddelade den 10 november 2021 att de inte utfärdar EU-covidintyg över vaccination som har skett utomlands³¹. Senare har Helsingfors stad i ett brev till social- och hälsovårdsministeriet den 16 november 2021 konstaterat att om det anses att förvaltningsbeslut uttryckligen fattade av kommuner är nödvändiga, bör det föreskrivas särskilt om att det är kommunernas uppgift att bedöma huruvida vaccinationsintyg som utfärdats utanför EU är korrekta och äkta.

2.11 Coronablinkern

Ett datasystem som effektiviserar avbrytandet av sådana smittkedjor för coronavirus som orsakas av covid-19-epidemin för uppspårning av personer som eventuellt exponerats för coronavirus (Coronablinkern) togs i bruk i Finland den 1 september 2020. Applikationen har varit kompatibel med motsvarande applikationer i andra EU-länder sedan den 7 januari 2021. Mobilapplikationen har inverkat positivt på epidemins förlopp. Enligt en utvärdering av projektet för införande av Coronablinkern från den 17 september 2021 hade 1,7 miljoner aktiva användare i september 2021. Fram till augusti 2021 matades mer än 80 % av öppningskoderna för smittade personer in i mobilapplikationen. I Helsingfors har dessutom automatisk sändning av öppningskoderna införts, och inom HUS Haavi-område är det nära att automatiken ska tas i bruk. Det gör det snabbare att spåra upp personer som eventuellt exponerats. Från den 7 september 2020 till den 16 september 2021 har 58 008 användare styrts från mobilapplikationen till bedömningen av covidsymtom i Omaolo. Enligt simulationer i Storbritannien minskar antalet smittfall

³⁰ Social- och hälsovårdsministeriet. Styrningsbrev 13.10.2021. Utfärdandet av EU:s covidintyg för coronavaccinering utomlands. Tillgänglig: <https://stm.fi/sv/-/social-och-halsovardsministeriet-har-sant-ett-styrningsbrev-om-utfardande-av-covidintyg-for-vaccinationer-som-tagits-utomlands>

³¹ Esbo. Meddelande 10.11.2021. Kommunerna i huvudstadsregionen beviljar inte EU-coronaintyg över coronavaccinationer som getts utomlands. Tillgängligt: <https://www.esboo.fi/sv/nyheter/2021/11/kommunerna-i-huvudstadsregionen-beviljar-inte-eu-coronaintyg-over-coronavaccinationer-som-getts>.

och dödsfall redan om användningsgraden för uppspårningsapplikationen är 15 %. I nuläget är användningsgraden för Coronablinkern i Finland ca 45 %.

Enligt den strategi för testning och uppspårning som SHM publicerade den 14 september 2021 ska testningen riktas och dubbelvaccinerade personer med lindriga symtom ska inte längre alltid testas. Avsikten är dock att personer med symtom som fått ett fullt vaccinationsskydd och som exponerats för coronaviruset fortsättningsvis ska testas. Verkställigheten utgår från att också vaccinerade personer med symtom fortsättningsvis ska hänvisas till test sedan Coronablinkern alarmerat. Det kan eventuellt ha betydelse för hanteringen av epidemin (inklusive eventuella nya smittsamma varianter), och kan gynna testningens inriktning. THL har rekommenderat att användningen av mobilapplikationen fortsätter enligt förslaget i denna proposition. Den åsikten stöds av statistik om Coronablinkern och enkätdata samt när de jämförs mot internationella bedömningar av DPT-applikationers effekt.

2.12 Anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin

I 179 § 2 mom. i lagen om transportservice föreskrivs det om skyldigheten för tillhandahållare av transporttjänster inom persontrafiken att senast 60 dagar innan en plan genomförs dessutom meddela Transport- och kommunikationsverket om att en tjänst som tillhandahålls regelbundet inleds, upphör eller ändras väsentligt. Väsentliga ändringar kan till exempel vara ändringar i de planerade tidtabellerna, rutterna eller hållplatser (RP 161/2016 rd). Uppgifterna ska ges avgiftsfritt. Eftersom samma uppgifter endast ska lämnas till myndigheten endast en gång behöver inga uppgifter lämnas om de är tillgängliga med hjälp av sådana gränssnitt som avses i 154 §. Om Transport- och kommunikationsverket i enlighet med 154 § 2 mom. ordnar informationstjänsten genom att skaffa den av Trafikstyrbolag Fintraffic Ab, ska anmälan göras direkt till Trafikstyrbolag Fintraffic Ab.

Till följd av covid-19-epidemin har ett temporärt undantag gjorts från anmälningstiden på 60 dagar så att anmälan ska göras senast fem dagar innan en plan genomförs (se lag 1256/2020 och RP 202/2020 rd, lag 198/2021 och RP 263/2020 rd, lag 407/2020 och RP 62/2020 rd samt lag 676/2021 och RP 64/2021 rd). Det temporära undantaget enligt 179 § gäller till och med den 31 december 2021.

Eftersom covid-19-epidemiläget har försämrats och kollektivtrafikens användningsgrad är låg till följd av covid-19-epidemin, är det fortfarande viktigt att göra det möjligt att ordna kollektivtrafik mer flexibelt. Det är också viktigt att göra det möjligt att ordna kollektivtrafik mer flexibelt för att det kan ta längre för passagerarna att återvända till kollektivtrafiken och för verksamheten att återhämta sig också om epidemiläget förbättras. För att kollektivtrafiken ska återhämta sig krävs flexibla bestämmelser, och därför behöver den bestämmelse som gör det möjligt att anmäla ändringar i tidtabeller och rutter fem dagar före ändringen träda i kraft fortfarande. Det förutsätter ett temporärt undantag från skyldigheten enligt 179 § 2 mom. för tillhandahållare av transporttjänster inom persontrafiken att anmäla eventuella tidtabellsändringar senast 60 dagar i förväg.

3 Målsättning

Syftet med propositionen är i synnerhet att skydda den grundlagsstadgade rätten till hälsa och liv genom att förhindra sitta, främja befolkningens hälsa och trygga vars och ens rätt till en sund miljö. Syftet med propositionen är också att göra det möjligt att anlita tjänster på ett hälsosäkert sätt, vilket främjar näringsfriheten och de kulturella rättigheterna. Genom propositionen tillgodoses också vars och ens grundlagsstadgade rätt till tillräckliga social- och hälsovårdstjänster.

Trots att vaccinationsgraden hos Finlands befolkning redan är på en god nivå saknar en betydande del av befolkningen fortfarande det skydd vaccinationer eller genomgången sjukdom ger, och risken för att epidemin ska accelerera, sjukdomsfrekvensen och dödligheten öka och hälso- och sjukvårdstjänsterna överbelastas är fortfarande reell.

Ett syfte med bestämmelserna är att minska spridningen av covid-19-smitta via trafiken över Finlands gränser samt att förhindra att nya mutationer av covid-19-viruset sprids i Finland. Det finns fortfarande en betydande risk för spridning av epidemin och ökad spridning av muterade virusvarianter till följd av persontrafik över gränserna. Genom de föreslagna åtgärderna kan smittspridningen över gränserna bekämpas och en ny upptrappning av epidemin förhindras, sjukdomsfrekvensen, dödligheten och det mänskliga lidandet till följd av sjukdomen covid-19 minskas samt social- och hälsovårdens kapacitet tryggas i ett läge när de gränsöverskridande trafikvolymerna ökar.

Syftet med 43 a–43 i § som berör mobilapplikationen och informationssystemet är fortfarande att erbjuda befolkningen möjligheten att med hjälp av applikationen (Coronablinkern) bidra till att förhindra smittspridning. Av epidemiologiska skäl anses det finnas grunder för att fortsätta användningen, eftersom epidemin inte ännu kommer att vara över vid utgången av 2021. Internationella undersökningar av motsvarande applikationer tyder på att det är möjligt att förhindra epidemins spridning genom att använda applikationen.

Ett viktigt syfte med de temporära bestämmelserna om restriktioner för och tillsyn över förplägnadsrörelsens verksamhet och om särskilda hygienkrav för persontransporter och andra tjänster och temporär begränsning av deras verksamhet när epidemiläget det kräver är att stärka de lokala och regionala myndigheternas möjligheter att med framförhållning och snabbt vidta nödvändiga och proportionerliga åtgärder för att förhindra spridning av coronaviruset och därmed skydda befolkningen mot sjukdomen covid-19.

Syftet med denna proposition är att göra det möjligt att fortsätta med den nationella tillämpningen av EU:s digitala covidintyg inom vissa fritidsaktiviteter som alternativ till ålägganden och restriktioner som meddelas genom myndighetsbeslut. Målet är att göra det möjligt att ordna olika slags offentliga tillställningar, samt att kunder och deltagare ska få tillträde till olika slags utrymmen på ett hälsosäkert sätt. Syftet är att trygga näringsfriheten, i synnerhet i de branscher coronaepidemin drabbat hårdast, och rätten till arbete för anställda i de branscherna, dock utan att äventyra människors liv och hälsa eller social- och hälsovårdens kapacitet. Användningen av det föreslagna covidintyget gör det möjligt för en del av de aktörer som nämns ovan att över huvud taget utöva sin näring.

Målet med den föreslagna bestämmelsen om kommunernas uppgift att utfärda EU-vaccinationsintyg till personer som har vaccinerats utomlands är att lätta på kommunernas administrativa börda vid utfärdande av EU-vaccinationsintyg till personer som vaccinerats utomlands genom att befria kommunerna från att behöva fatta förvaltningsbeslut i samband med besluten. Ett mål med propositionen är också att garantera dem som har vaccinerats utomlands en jämlik möjlighet att använda sig av EU:s covidintyg vid tillfällen där det används nationellt.

Syftet med bestämmelserna om tillsyn och handräckning är att säkerställa en effektiv verkställighet av bestämmelserna.

Propositionens syfte är också att möjliggöra flexibla arrangemang i kollektivtrafiken och att den återhämtar sig under den fortsatta covid-19-epidemin. Genom att giltighetstiden för den bestämmelse om anmälan om tidtabeller och rutten under covid-19-epidemin möjliggörs mer flexibla arrangemang i kollektivtrafiken också efter december 2021.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Lagen om smittsamma sjukdomar

Det föreslås att giltighetstiden för bestämmelserna om hälsosäker inresa i landet i 16 a–16 g § förlängs. Det föreslås att det också efter att giltighetstiden för de gällande temporära bestämmelserna löpt ut av personer som anländer till Finland ska krävas ett pålitligt intyg över att personen har haft sjukdomen covid-19 under de sex senaste månaderna, fått en godkänd vaccinationsserie mot covid-19 eller genomgått ett tillförlitligt covid-19-test med negativt resultat före ankomsten till Finland. En person som reser in till Finland och som inte kan visa upp ett sådant intyg över sjukdomen covid-19 ska låta testa sig efter inresan till Finland. Skyldigheten att ta ett covid-19-test inom 72–120 timmar från inresan i landet föreslås beröra dem som har ett intyg över covid-19-test, som testas för covid-19 efter inresan till Finland eller som endast har fått en del av en vaccinationsserie. Det föreslås också att definitionen av vaccinationsserie preciseras så att med vaccinationsserie utöver det antal vaccindoser som anges i försäljningstillståndet också avses en kombination av tidigare genomgången covid-19 och en godkänd covid-19-vaccindos. Det föreslås ingen förlängning av giltighetstiden för 16 § 2 mom., så den gällande bestämmelsens undantag för vissa länder och områden samt bemyndigande för statsrådet att utfärda förordning slopas.

I denna proposition föreslås det att giltighetstiden förlängs för de temporära bestämmelserna om tillämpningen av en mobilapplikation och ett informationssystem för uppspårning av coronavirussmitta i 4 a kap. i lagen om smittsamma sjukdomar. Dessutom föreslås det att det fortfarande, liksom i nuläget, ska föreskrivas om behandling av och skydd för personuppgifter i samband med tillämpningen av informationssystemet.

I propositionen föreslås det att giltighetstiden förlängs för 58 a–58 h och 59 a–59 e §. De bestämmelserna berör hygienkrav för förplägnadsrörelser, temporär begränsning av och tillsyn över verksamheten, särskilda hygienskyldigheter som ska iakttas vid persontransporter och andra tjänster och temporär begränsning av deras verksamhet när epidemiläget det kräver samt tillsyn, inspektioner, ålägganden, tvångsmedel, behöriga myndigheter och rätt att få information.

Dessutom föreslås det att giltighetstiden förlängs för 58 f och 58 g § om temporär begränsning av antalet passagerare i persontrafik och temporär stängning av utrymmen och att de ändras så att incidensen för sjukdomen covid-19 stryks bland kriterierna för myndigheternas beslutsfattande. Samtidigt föreslås det att det kriterium som gäller smittkluster som konstaterats inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område preciseras så att det för att bestämmelsen ska tillämpas krävs att smittklustren inom området är betydande och att de kan medföra risk för omfattande spridning av ny smitta inom området.

I denna proposition föreslås det att det fortfarande ska vara möjligt enligt 58 i § att kräva ett pålitligt intyg som berör sjukdomen covid-19 av dem som deltar i en offentlig tillställning eller anländer till ett kund- eller deltagarutrymme, för att undvika de restriktioner för verksamheten som meddelas i myndighetsbeslut. Dessutom föreslås motsvarande bestämmelser som i den gällande 58 j § om behandling av personuppgifter i samband med covidintyget och 58 k § om coronatest.

I propositionen föreslås bestämmelser om på vilka villkor kommunerna ska utfärda EU:s covidintyg till personer som har vaccinerats utomlands. Det är inte fråga om att det föreskrivs en

ny uppgift för kommunerna, eftersom kommunen enligt 22 § i hälso- och sjukvårdslagen ska se till att en invånare i kommunen eller en patient på en hälsovårdscentral får ett intyg över sitt hälsotillstånd, när ett sådant behövs enligt lag eller är nödvändigt med tanke på invånarens eller patientens vård, försörjning eller studier eller av någon annan jämförbar orsak. Att utfärda intyget är nödvändigt för att de invånare i kommunen som har likadant skydd mot covid-19 ska ha lika rättigheter att ta del av service som ordnas inom kommunens område och där det för att trygga hälsosäkerheten krävs att deltagarna uppvisar EU:s digitala covidintyg.

För att underlätta kommunernas administrativa börda föreslås att det inte behöver upprättas något separat förvaltningsbeslut om utfärdandet av intyget. Ett förvaltningsbeslut med motivering och anvisningar om hur ändring i beslutet kan sökas ska dock upprättas, ifall ansökan om EU:s digitala covidintyg avslås.

Dessutom föreslås det att giltighetstiden förlängs för preciseringarna i 79 § 3 mom., 89 a § och 91 § om ersättning för kostnader till följd av de bestämmelser som nämns ovan. Det föreslås också att giltighetstiden för 87 a § om underlåtenhet att delta i covid-19-test förlängs.

Lagen om transportservice

Genom den föreslagna lagen om temporär ändring av lagen om transportservice förlängs giltighetstiden för 179 a § i lagen om transportservice med sex månader till den 30 juni 2022.

Den kortare anmälningstiden enligt 179 a § gör det bland annat möjligt för trafikidkare att ändra tidtabeller och rutter samt att ställa in och inleda turer snabbare till följd av covid-19-epidemin. Mer flexibla arrangemang för kollektivtrafiken anses fortfarande nödvändiga, eftersom covid-19-epidemiläget har försämrats och enligt bedömningen vid tidpunkten för beredningen av propositionsutkastet kan fortsätta över årsskiftet. Också om epidemiläget förbättras är det sannolikt att det tar tid för kollektivtrafiken att återhämta sig till normal verksamhet som före epidemin. För att kollektivtrafiken ska återhämta sig krävs flexibla bestämmelser. I stället för att kollektivtrafiken återhämtar sig är det möjligt att passagerarsiffrorna tills vidare förblir låga och passagerarna successivt återvänder till kollektivtrafiken. Sannolikt påverkas kollektivtrafikens och passagerarsiffrornas återhämtning samt kollektivtrafikens popularitet också av att distansarbetet ökar, allt fler har egen bil och till exempel antalet miljövänliga bilar ökar. Utvecklingen är svår att förutspå, men det är möjligt att passagerare som tidigare anlitat kollektivtrafik till följd av covid-19-epidemin i allt högre grad har övergått till privatbilism. Genom att giltighetstiden för undantaget förlängs blir det möjligt att på ett mer flexibelt sätt åter starta de turer som avskaffats, och det är också viktigt för återhämtningen till normalläge.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

De föreslagna ändringarna gör det möjligt att effektivt skydda befolkningens hälsa samt att trygga social- och hälsovårdstjänsternas kapacitet genom att förhindra spridning av covid-19-smitta.

Propositionens konsekvenser för personer som reser in till Finland, för passagerarströmmarna in till Finland, för de myndigheter som verkar vid gränserna samt för den gränsöverskridande turismen beskrivs i regeringens propositioner RP 105/2021 rd och RP 131/2021 rd med förslag till lag om ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. I regeringens propositioner RP 105/2021 rd och RP 131/2021 rd bedöms också konsekvenserna av påföljdsförfarandet enligt den föreslagna 87 a §.

Under den föreslagna giltighetstiden orsakas de viktigaste ändringarna i bekämpningen av covid-19-smitta i den gränsöverskridande trafiken av att restriktionerna som berör trafiken över de yttre gränserna lyfts av, av ökningen i antalet resenärer i trafiken såväl över de yttre som över de inre gränserna, samt av att vaccinationsintyg blir vanligare. Oförutsedda följder kan föräntas av en ogynnsam utveckling av epidemin i Finland, av att vaccinationsskyddet försvagas med tiden samt av att nya oroande virusmutationer förekommer globalt.

För mobilapplikationens del beskrivs konsekvenserna närmare i propositionen RP 101/2020 rd i stycket 4.2 De huvudsakliga konsekvenserna, och därför behandlas de inte i detalj här. Bestämmelserna får till exempel konsekvenser för uppspårningen av covid-19-smittkedjor samt för ett effektivare avbrytande av dem. Enligt internationella undersökningar har spridning av covid-19 kunnat förhindras med hjälp av motsvarande mobilapplikationer som effektiviserar smittspårningen.

De allmänna konsekvenserna av restriktioner som berör förplägnadsverksamhet beskrivs i regeringens propositioner RP 32/2020 rd och RP 6/2021 rd. Det är svårt att uppskatta antalet personer som utsätts för exponering vid förplägnadsrörelser. Det verkliga antalet exponerade bedöms vara avsevärt större än rapporterat eftersom det förekommer många mindre exponeringssituationer, och väldigt ofta nämns eller identifieras endast de som ingår i det egna sällskapet som exponerade och inte andra, sinsemellan obekanta kunder. Detsamma gäller också antalet smittfall som inträffat vid förplägnadsrörelser, som sannolikt underskattas såväl till följd av brister i rapporteringen som för att smittkällan i nuläget i en stor del av fallen inte utreds. Enligt regionförvaltningsverken finns det nästan 10 000 utskänkningstillstånd i Finland, och de omfattar 3,2 miljoner kundplatser. THL klassificerar utifrån en bedömning av smittrisk och utbredningspotential barers och pubars, karaokebarers och nattklubbars inomhusutrymmen som miljöer med betydande risk och serveringsterrasser utomhus som miljöer med rimlig risknivå, medan personalrestauranger och matrestaurangers inomhusutrymmen samt utomhusterrasser med matservering klassificeras som miljöer med låg risknivå³². Institutets bedömning är att smittrisen är synnerligen betydande hos förplägnadsrörelser som koncentrerar sig på alkoholförsäljning och håller öppet sent, i synnerhet för ovaccinerade eller endast delvis vaccinerade personer. Med beaktande av risknivån för förplägnadsrörelserna samt det mycket stora antalet kundplatser kan begränsning av förplägnadsrörelsens verksamhet få mycket stor betydelse för hanteringen av epidemiläget.

I fråga om bestämmelserna om särskilda hygienföreltelser som ska iakttas i persontrafik och andra tjänster och om temporära restriktioner för verksamheten om epidemiläget i 58 c–58 h och 59 a–59 e § bedöms konsekvenserna i avsnitt 4.2 De huvudsakliga konsekvenserna i regeringens propositioner med förslag till de gällande temporära lagarna (RP 245/2020 rd och RP 31/2021 rd). Konsekvenserna bedöms också i riksdagens social- och hälsovårdsutskotts betänkanden ShUB 1/2021 rd, ShUB 2/2021 rd och ShUB 7/2021 rd, samt till exempel i kulturutskottets utlåtande KuUU 12/2020 rd.

Användningen av covidintyg preciseras i 58 i § 2 mom. i förslaget. Institutet för hälsa och välfärd har konstaterat att om covidintyg används i förplägnadsrörelser endast en del av tiden, förverkligas inte syftet med intyget, dvs. att minska smittrisen, utan dessa förfaranden kan till och

³² THL. Bedömning av risken för coronavirus vid evenemang och sammankomster. Hänvisning 8.11.2021. Tillgänglig: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-om-coronaviruset-covid-19/smitta-och-skydd-coronaviruset/bedomning-av-risken-for-coronavirus-vid-evenemang-och-sammankomster>.

med öka riskerna. Enligt förslaget behöver föreskrivna eller genom beslut meddelade restriktioner inte iakttas, om covidintyg krävs under hela öppettiden för tillställningen eller rörelsen i fråga. Syftet med förslaget är att effektivare än i nuläget skydda i synnerhet ovaccinerade personer mot smitta som sprider sig där människor samlas. Preciseringsen inverkar inte på möjligheterna att använda tjänster för dem som har covidintyg, vilket är mer än 80 procent av den del av befolkningen som har fyllt 12 år. Preciseringsen kan till en början minska antalet kunder hos förplägnadsrörelser, vid offentliga tillställningar och i andra utrymmen i någon mån, men i takt med att vaccinationstäckningen ökar lindras denna effekt.

Konsekvenserna i samband med covidintyg utreds närmare under punkt 4 De huvudsakliga konsekvenserna i regeringens proposition RP 131/2021 rd med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, och därför behandlas de inte i detalj här. Genom bestämmelserna om skyldigheten att visa upp covidintyg görs det möjligt att i större omfattning än i nuläget ordna olika slags offentliga tillställningar och använda utrymmen på ett hälsosäkert sätt, vilket förbättrar aktörernas affärsmöjligheter utan att det medför större risk för smittspridning än nuvarande restriktioner.

Enligt förslaget ska det för kommunerna föreskrivas en temporär uppgift att utfärda EU:s covidintyg till sådana som vaccinerats utomlands. Samtidigt befrias kommunerna från skyldigheten att upprätta ett separat förvaltningsbeslut i samband med ett positivt beslut. Förslaget förtydligar kommunernas nuvarande praxis att utfärda EU:s covidintyg över vaccination och lättar samtidigt på kommunernas administrativa arbetsbörda. Ur kundens synvinkel främjar förslaget lika möjligheter att använda sig av intyget över vaccinationerna i sammanhang där EU:s covidintyg används nationellt. Antalet personer som har en hemkommun i Finland eller en därmed likställd rättighet att få offentlig hälso- och sjukvård i Finland och som har behov av att få EU:s digitala covidintyg över vaccinationer som har genomförts utomlands, beräknas vara cirka 5 000.

Enbart genom de bestämmelser om restriktioner som nämns i propositionen är det inte möjligt att påverka coronavirusets spridning, men det är tydligt att restriktionerna har behövts och utgjort en nödvändig del av det allmännas åtgärdsparall som består av rekommendationer, restriktioner och skyldigheter som täcker olika områden. Trots att det är mycket svårt att undersöka och fastställa enskilda restriktioners effekt på epidemins förlopp och förändringarna i reproduktionstalet kan till exempel just restriktioner för förplägnadsverksamhet, trafik och annan näringsverksamhet bedömas skydda befolkningen mot smittspridning. De aktuella restriktionerna har också tillämpats i andra länder, och undersökningar som fastställer deras effekt kan förväntas framöver.

Det är möjligt att de föreslagna restriktionerna inte kommer att tillämpas för att förhindra coronavirusepidemins spridning. Syftet med att lagen är i kraft är däremot att säkerställa att restriktionerna kan införas i ett läge när epidemin annars sprids okontrollerat. Globalt finns det flera exempel på sådan spridning, och den risken finns också i Finland. Det är också möjligt att virusvarianter kan leda till att antalet allvarliga sjukdomsfall ökar och till snabb överbelastning av sjukhus- och intensivvårdskapaciteten. Om kapaciteten överbelastas äventyras inte endast vården för patienter med coronasmitta, utan vården för patienter med andra sjukdomar fördröjs och vårdens kvalitet försämras avsevärt.

4.3 Ekonomiska konsekvenser och konsekvenser för myndigheterna

Konsekvenser för företag och andra sammanslutningar

Konsekvenserna av de föreslagna bestämmelser i propositionen som berör hälsosäkerheten vid gränserna (16 a–16 g §) för den internationella affärsverksamheten och företagsverksamheten inom turismen beskrivs i regeringens proposition RP 131/2021 rd.

Konsekvenserna i samband med covidintyg utreds närmare under punkt 4.3 Ekonomiska konsekvenser i regeringens proposition RP 131/2021 rd med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, och därför behandlas de inte i detalj här. Att införa krav på att visa upp covidintyg föreslås vara frivilligt för verksamhetsutövare, och erbjuder därför verksamhetsutövaren ett alternativ till att iaktta beslut om restriktioner enligt 58, 58 a och 58 d §, med undantag för totalförbud mot offentliga tillställningar enligt 58 §. Med verksamhetsutövare avses här såväl företag som andra sammanslutningar. En verksamhetsutövare som inför skyldigheten att visa upp covidintyg behöver inte iaktta andra restriktioner för att förhindra spridning av covid-19-epidemin.

Konsekvenser för covid-19-testningens volym

Covid-19-testningen av passagerare som anländer till Finland och för den nationella tillämpningen av EU:s digitala covidintyg tar upp begränsad nationell testningskapacitet. Testningskapaciteten är en helhet, som omfattar såväl tillbehör och utrustning för provtagning och analys som den personal som behövs för provtagningen och analysen. I nuläget är Finlands PCR-testningskapacitet ca 40 000 prover per dygn. Därtill kommer en antigen-testningskapacitet på ca 5 000–8 000 prover per dygn.³³ Belastningen på den nationella testningskapaciteten påverkas i hög grad av epidemiläget i Finland – ju fler sjukdomsfall som konstateras, desto mer testning behövs för diagnostik och smittspårning. Det nationella testningsbehovet påverkas också av hur testningen riktas, till exempel till den ovaccinerade delen av befolkningen. Därmed kan en stigande vaccinationsgrad minska behovet av testning och frigöra kapacitet till exempel för testning vid gränserna och i vistelsekommunerna.

Trots att den globala vaccinationsgraden stiger, innebär ökningen av antalet resenärer som anländer till Finland att behovet av covid-19-testning bibehålls och eventuellt ökar såväl vid gränsövergångsställena som vid andra kommunala testningsställen. I regeringens proposition RP 105/2021 rd bedöms det dagliga testningsbehovet för personer som anländer till Finland. Bedömningen påverkas i hög grad av antalet anländande resenärer samt av vaccinationsgraden i avgångslandet, andelen som haft sjukdomen samt andelen resenärer med intyg över förhands-test.

Andelen som anländer över gränsen till Finland utan ett godkänt covidintyg varierar beroende på gränsövergångsställe. Till Helsingfors-Vanda flygplats anlände i september 2021 cirka 154 000 passagerare, varav cirka 4 % hänvisades direkt till flygplatsens covid-19-provtagning. I takt med att vaccinationstäckningen stiger i passagerarnas avreseländer, är det sannolikt att andelen passagerare som deltar i testning vid inresan fortsätter att minska till sommaren 2022. De avreseländer som det kommer flest internationella flygpassagerare från till Finland är sådana länder där vaccinationstäckningen bland befolkningen i genomsnitt ligger på en bra nivå.

I Helsingfors hamn utfördes det i juli–oktober 2021 cirka 5 000–7 000 covid-19-tester per månad, och antalet har ökat efter att den inre gränskontrollen upphörde den 26 juli 2021. Att vaccinationstäckningen i avreseländerna har ökat har ännu inte märkts av i antalet tester, vilket

³³ Social- och hälsovårdsministeriet. Den nationella strategin för testning och spårning av covid-19 14.9.2021. Tillgänglig: <https://stm.fi/sv/testningsstrategi-for-covid-19>.

torde bero på att antalet passagerare samtidigt också har ökat. För närvarande har cirka tre av fyra resenärer intyg över en godkänd vaccinationsserie.

Vid Åbo flygplats och Åbo hamn har behovet av covid-19-testning minskat betydligt, och till test hänvisas för närvarande endast enstaka personer.

Konsekvenser för den offentliga ekonomin

De direkta kostnaderna för utveckling av den applikation som möjliggör läsning av covidintyget vid den nationella tillämpningen och kommunikation i direkt samband med det bedöms till ca 580 000 euro. Det beloppet har anvisats för ett projekt som THL leder, och fördelas sedan till de aktörer som utvecklar applikationen, till FPA för att förbättra kvaliteten på de data som används i intyget samt för THL:s eget definitionsarbete.

Tillsyn samt handledning och rådgivning till andra än medborgare i anslutning till covidintygen bedömdes i regeringens proposition RP 131/2021 rd öka regionförvaltningsverkens behov av resurser med 5–8 årsverken i hela landet. Vid genomförandet har det visat sig att i synnerhet rådgivningen har sysselsatt regionförvaltningsverken, men ibruktagandet av covidintygen kan ha ersatt eller till och med underlättat tillsynen över de restriktioner som införts med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar. Regionförvaltningsverken har koncentrerat den rådgivning som anknyter till covid-19 till sin riksomfattande kundtjänst, och till exempel det att vanliga frågor och svar på dem sammanställs på en webbsida bedöms minska behovet av resurser vid rådgivningen på lång sikt. Behovet av resurser för rådgivning om covidintyg till andra än medborgare bedöms efter ibruktagandet av covidintyget beroende på epidemiläget kräva cirka 2–4 personers arbetsinsats, som räcker till för även andra covidrelaterade rådgivningsuppgifter vid regionförvaltningsverket. Regionförvaltningsverkens behov av resurser för tillsyn samt handledning och rådgivning är dock förenade med osäkerhet, och de beror till stor del på hur epidemiläget utvecklas samt på omfattningen och varaktigheten av restriktioner som införs genom myndighetsbeslut.

De kostnader som verkställigheten av lagen innebär år 2022 för regionförvaltningsverken och övriga myndigheter som får uppgifter på grund av lagen beror på hur länge covid-19-epidemin pågår, dess förlopp samt vilken nivå av åtgärder som krävs för att hindra dess spridning, så det eventuella behovet av tilläggsanslag för de myndigheter som svarar för verkställigheten av lagen bör bedömas i samband med beredningen av tilläggsbudgetarna för 2022.

Eftersom kravet på att visa upp covidintyg är ett alternativ till restriktioner, kan avlyftandet av restriktioner antas leda till en ökad ekonomisk aktivitet av olika slag. Det behandlas närmare i avsnittet om konsekvenser för företagen. Ökad ekonomisk aktivitet stärker i regel också företagets lönsamhet och ger ökade skatteintäkter. Införandet av covidintyg kan också minska behovet av företagsstöd, eftersom covidintyget gör att företagen kan utöva sin näringsverksamhet friare och inte behöver begränsa sin näringsverksamhet till följd av olika restriktioner. Också behovet av coronastöd till kultur- och idrottsbranschen minskar. Ökande sysselsättning kan också antas innebära att utbetalningen av sociala förmåner (arbetslöshetsskydd, bostadsbidrag och utkomststöd) minskar.

Bestämmelsen om utfärdande av EU:s covidintyg till kommuninvånare som har vaccinerats utomlands kan öka kommunernas kostnader, trots att skyldigheten att utfärda intyg följer redan av 22 § i den gällande hälso- och sjukvårdslagen. Kostnaderna uppkommer av att kommunerna före covid-19-epidemin inte har haft något behov av att utveckla något separat förfarande för

att godkänna utländska covid-19-vaccin. Det kan alltså uppkomma kostnader av engångskaraktär för ibruktagande av den nationella utskrifts- och registreringstjänsten och för planering av verksamhetsmodellen, men de kostnaderna blir mindre, om kommunerna kommer överens om att ordna verksamheten genom regionalt samarbete. Dessutom uppstår kostnader för uppgifter som är beroende av antalet intyg som utfärdas och som består av bedömning av intygens riktighet, registrering av vaccinationsuppgifter, vid behov upprättande av förvaltningsbeslut till dem som fått ett negativt beslut och behandling av eventuella begäranden om omprövning. Om det utfärdas sammanlagt cirka 5 000 intyg, har social- och hälsovårdsministeriet bedömt att det uppstår kostnader till ett belopp av cirka 150 000 euro för alla kommuner sammantaget. Regeringen har förbundit sig att ersätta kommunernas och samkommunernas direkta kostnader för covid-19-epidemin så länge sjukdomsläget och genomförandet av hybridstrategin kräver det. Kostnaderna ersätts via statsbudgeten. Kommunerna kan ansöka om ersättning också för direkta kostnader som orsakats av utfärdandet av EU:s digitala covidintyg.

Trots att ändringarna innebär ökande kostnader för den offentliga ekonomin, förväntas ändringens sammanlagda effekt på den offentliga ekonomin utifrån de faktorer som anges ovan bli klart positiv.

Konsekvenser för kommunerna

Konsekvenserna för kommunerna av de föreslagna 16 a–16 g § granskas närmare i avsnitt 4.2 De huvudsakliga konsekvenserna på sidorna 32–35 i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) som ledde till att lag 701/2021 om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar stiftades. Under epidemin har kommunerna utvecklat verksamhetsmodeller för rådgivning och handledning, tolkningstjänster, kontroll av intyg, testning och fattandet av olika slags myndighetsbeslut för större passagerarvolymmer. Trots att kommunerna tills vidare har förmått ordna de tjänster som behövs väl eller ganska väl, har de och sjukvårdsdistrikten meddelat att användningen av resurser för gränssäkerheten har drabbat ordnandet av andra tjänster inom hälso- och sjukvården. En del kommuner bedömer att de inte när passagerarvolymerna ökar eller situationen drar ut på tiden förmår sköta kontroll av intyg, covid-19-testning av passagerare som reser in till Finland och tillsynen över genomförandet av covid-19-testningen i nuvarande form, trots att digital och/eller stickprovsbaserad kontroll av intyg, tjänsten Finentry samt kompetens hos andra än yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården utnyttjas i mån av möjlighet. I synnerhet tillgången till hälso- och sjukvårdspersonal är begränsad, och den upptas i kommunerna såväl av vaccination av befolkningen, det ökande antalet smittfall av inhemskt ursprung och det ökande antal smittspårningsuppdrag det innebär samt den ökade vårdskulden i den icke-brådskande vården och upplösningen av den.

De föreslagna 58 i–58 j § om tillämpning av EU:s digitala covidintyg fogas till lagen om smittsamma sjukdomar och genom de ändringar i 59 a, 59 c och 59 e § som berör tillsyn över restriktioner i samband med dem bedöms inte få några betydande konsekvenser för kommunerna. Att ta i bruk covidintyg föreslås vara en alternativ handlingsmodell till de restriktioner myndigheterna meddelar, som därför inte förutsätter några särskilda åtgärder av kommunerna. Redan enligt gällande lag förpliktar tillsynsbestämmelserna kommunerna, och tillsynen över införandet av covidintyg förutsätter inga betydande ändringar i den tillsyn kommunerna redan utövar, utan tillsynen kan utövas redan i samband med tillsynen över restriktionerna.

Skyldigheten enligt den föreslagna 58 l § ingår i sak redan i 22 § i den gällande hälso- och sjukvårdslagen, men den föreslagna bestämmelsen preciserar på vilka grunder kommunerna i fortsättningen ska utfärda EU:s covidintyg i enlighet med EU-förordningen till en kommuninvånare som vaccinerats utanför EU. Om intyget inte beviljas, ska personen ges ett överklagbart

beslut i ärendet. För att minska kommunernas administrativa börda föreslås det att kommunerna inte ska behöva upprätta ett beslut om utfärdande av intyget, när det utfärdas till sökanden i enlighet med ansökan.

I kommunerna har det dock inte nödvändigtvis tidigare utfärdats EU:s digitala covidintyg till personer som vaccinerats utanför Europa, och därför kan klargörandet av kommunens skyldighet innebära att nya processer behöver utvecklas i kommunerna. Behovet av EU:s covidintyg till personer som har vaccinerats utomlands är svårt att bedöma, eftersom det inte finns några exakta uppgifter på hur många personer med hemkommun i Finland eller därmed jämställd rätt att få hälso- och sjukvård i Finland som har vaccinerats utomlands. Under oktober–november 2021 har cirka 100 intyg utfärdats. Om efterfrågan på intyg motsvarar efterfrågan i Nederländerna, kommer det att behövas cirka 10 000 intyg i Finland. Vid sidan av antalet personer som har fått vaccin utomlands påverkas efterfrågan dock också av införandet av restriktioner för verksamhet där uppvisande av covidintyg kan krävas. Behovet av att få ett EU-covidintyg över vaccination som genomförts utomlands gäller uttryckligen den nationella användningen av EU-covidintyget, eftersom även något annat intyg än EU:s digitala covidintyg kan godkännas i den gränsöverskridande trafiken. Eftersom EU:s covidintyg i Nederländerna har tagits i bruk nationellt i bred utsträckning utan villkorlighet i förhållande till andra restriktioner, är det sannolikt att behovet i Finland av EU:s covidintyg för personer som vaccinerats utomlands blir mindre, cirka 5 000 intyg. Om behovet av intyg fördelar sig jämnt mellan alla kommuner, innebär det cirka 16 intyg per kommun. I praktiken kommer behovet av intyg dock troligen att bli störst i kommuner med stor befolkningsmängd, och i de kommunerna kan det behövas tusentals intyg.

Jämfört med den nuvarande verksamhetsmodellen minskar förslaget kommunernas administrativa arbetsbörda vid utfärdandet av intyg, eftersom kommunerna enligt förslaget ska befrias från skyldigheten att upprätta ett förvaltningsbeslut vid ett positivt beslut. Vid ett negativt beslut ska kommunerna dock upprätta ett förvaltningsbeslut och till det foga anvisningar om hur ändring i beslutet kan sökas. Utifrån de uppgifter som fås från Nederländerna har andelen negativa beslut varit mycket liten när de allmänna förutsättningarna för ansökan om intyg har uppfyllts. Den sammantagna bedömningen är att den föreslagna regleringen inte har några betydande konsekvenser för kommunerna.

Konsekvenserna för den kommunala ekonomin och samhällsekonomin

Förslaget kommer att leda till ökade kostnader för kommunerna och staten för kontroll av förhandsintyg för personer som reser in i landet, covid-19-testning samt planering av och tillsyn över verksamhet. Hur stora kostnader som uppkommer beror i hög grad på de passagerarvolymer som anländer till Finland, hur stor del som har förhandsintyg, behovet av testning, testernas pris, tillgången till elektroniska rådgivnings- och bokningstjänster, deras inköpspris och hur de utnyttjas samt vilken tillsynsmekanism som väljs (elektronisk läsning, kontroll genom stickprov). Utifrån aktuella uppgifter om läget från gränsövergångsställena och utvecklingen under den senaste tiden kan man bedöma att antalet test per dag av passagerare som anländer till Finland blir cirka 600–1 000 och kostnaderna cirka 13–22 miljoner under den tid som lagen är i kraft. Under hösten 2021 har antalet tester vid gränserna inte ökat trots att antalet passagerare ökat, och det kan bedömas bero på att vaccinationstäckningen ökat.

Förslaget kan också innebära inkomster för kommuner och företag, om det blir möjligt att frångå begränsningen av den gränsöverskridande trafiken på ett hälsosäkert sätt och passagerarvolymer ökar. På längre sikt leder hanteringen av epidemin till att behovet av hälso- och sjuk-

vårdstjänster normaliseras, när de resurser bekämpningen av covid-19-epidemin krävt kan frigöras. Om trafikföretagen fortsätter kräva förhandsintyg av sina passagerare, minskar hälso- och sjukvårdssystemets kostnader för kontroller, testning och tillsyn.

När resandet blir fritt blir det möjligt för internationell företagsverksamhet och turism att återhämta sig, vilket också bidrar positivt till sysselsättningen. Alla de faktorer som nämns ovan ökar konsumtionen och inverkar positivt på nationalekonomin. När sysselsättningen stärks, ökar kommunernas skatteintäkter.

Om ersättning av kostnader

I 78 och 79 § i lagen om smittsamma sjukdomar föreskrivs det om ersättning av kostnader. Regeringen har förbundit sig att ersätta kommunernas och samkommunernas direkta kostnader för covid-19-epidemin så länge sjukdomsläget och genomförandet av hybridstrategin kräver det. För tydlighetens skull föreslås det att giltighetstiden förlängs för det temporära 79 § 3 mom., i vilket det särskilt föreskrivs om ersättning av kommuners och samkommuners kostnader för kontroll av intyg och covid-19-testning. Bestämmelsen innebär att kommunerna inte behöver bära kostnaderna för dessa åtgärder, utan staten tar ansvaret för de kostnaderna. Kostnaderna ersätts genom statsunderstöd som beviljas kommunerna och samkommunerna.

Enligt 20 § i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård (1201/2013) ersätter Folkpensionsanstalten de kostnader en kommun eller samkommun har för den offentliga hälso- och sjukvårdens tjänster, om hälso- och sjukvårdstjänsten har getts en person som inte har en hemkommun i Finland men som enligt internationell rätt eller ett internationellt avtal ska få hälso- och sjukvårdstjänster i Finland. Dessutom kan ersättning i undantagsfall sökas för kostnaderna för hälso- och sjukvårdstjänster som getts en person som har hemort i Finland, men för vilken en annan stat enligt EU-rätten ska svara för kostnaderna för hälso- och sjukvård. I lagen avses med hälso- och sjukvårdstjänst sådana åtgärder för bestämmande av patientens hälsotillstånd eller för återställande eller upprätthållande av hälsan som vidtas av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården eller som vidtas vid en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård. Det huvudsakliga syftet med lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård är att trygga rätten för enskilda personer att få de hälso- och sjukvårdstjänster de behöver. Covid-19-testning av symptomfria personer kan dock omfattas av lagens tillämpningsområde, om testningen sker till följd av anvisningar av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården till exempel vid exponering. Avsikten är att testningen vid inresa i landet ska ske för att skydda folkhälsan, och kostnaderna för sådan testning ska i första hand täckas med statsunderstöd eller med annan statlig finansiering.

Lagen om transportservice

Att giltighetstiden förlängs för 179 a § i lagen om transportservice om anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin gör det möjligt att med mycket kort varsel lägga ner eller inleda turer i persontrafiken också efter december 2021. I synnerhet nedläggning av turer får konsekvenser för myndigheternas verksamhet, eftersom försämringar i trafiken på marknadsvillkor kan medföra att myndigheterna måste ordna ersättande trafik för att trygga transporter på basservicenivå och i synnerhet i samband med lagstadgade rättigheter (skolresor, arbetsresor, försörjningsberedskap). Snabba förändringar i utbudet av turer i trafiken på marknadsvillkor innebär utmaningar för de behöriga myndigheterna om det behöver ordnas ersättande utbud. Ju kortare varsel, desto mer utmanande är det att bygga upp ersättande arrangemang. Att på kort tid köpa ersättande tjänster kan bli dyrare än vanligt och därmed öka kostnaderna för de behöriga myndigheterna. Vid sidan om myndigheterna kan det också vara utmanande för passagerarna

att ordna sitt resande om tidtabellerna förändras snabbt. Eftersom motsvarande undantag har varit i kraft under nästan hela covid-19-epidemin, bedöms förslaget dock inte få några betydande eller nya konsekvenser för myndigheternas verksamhet jämfört med nuläget.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Konsekvenser för medborgarnas ställning

Medborgarna orsakar inga kostnader för EU:s covidintyg, som är tillgängliga i tjänsten Mina Kanta eller hos hälso- och sjukvården. Också covid-19-vaccinationerna är avgiftsfria för invånarna. Den bestämmelse som föreslås i 58 l § skulle öka möjligheterna för dem som har vaccinerats utanför EU att beviljas ett sådant EU-covidvaccinationsintyg som avses i EU-förordningen. Regleringen skulle också förbättra den regionala jämlikheten och göra rättsläget klarare, eftersom hälsovården inte hittills i alla regioner har gett intyg på samma sätt.

Enligt den nationella strategin för testning och spårning av covid-19 riktas testningskapaciteten primärt till testning av personer med symtom. Enligt strategin ska alla ha tillgång till de diagnostiska undersökningar som behövs på medicinska grunder om de har symtom som tyder på coronavirussmitta eller misstänker smitta. Utöver testning av personer med symtom genomförs testning fortfarande i synnerhet för att komplettera hälsosäkerheten vid gränserna.³⁴

För mobilapplikationens del beskrivs konsekvenserna närmare i propositionen RP 101/2020 rd i stycket 4.2 De huvudsakliga konsekvenserna, och därför behandlas de inte i detalj här. Det föreslås fortfarande vara avgiftsfritt för invånarna att ta i bruk och använda informationssystemet för att effektivare spåra och bryta smittkedjor för covid-19. Eftersom användningen av applikationen baseras på användarens egna beslut och aktivitet vid användningen av applikationen bör personens förmåga att agera självständigt eller med stöd som användare av applikationen, samt att förstå applikationens betydelse bland annat ur ett dataskyddsperspektiv, beaktas.

Konsekvenserna i samband med covidintyg utreds närmare under punkt 4.6 Samhälleliga konsekvenser i regeringens proposition RP 131/2021 rd med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, och därför behandlas de inte i detalj här.

Rätten för utomlands vaccinerade att få EU-covidvaccinationsintyg, ökar jämlikheten mellan medborgarna genom att göra det möjligt för dem att delta i evenemang där EU-covidvaccinationsintyg krävs.

Konsekvenser för barn

Konsekvenserna för barn av de föreslagna bestämmelserna om hälsosäkerhet vid gränserna beskrivs närmare i regeringens proposition RP 105/2021 rd.

Coronapandemin har på många sätt fördjupat ojämlikheten i samhället. Konsekvenserna av coronakrisen och undantagsförhållandena är inte desamma för alla barn och unga, utan krisens negativa verkningar berör i synnerhet de barn, unga och familjer som redan före pandemin var i en svagare ställning och som redan före coronapandemin kan ha haft det sämre ställt av flera

³⁴ Den nationella strategin för testning och spårning av covid-19. Social- och hälsovårdsministeriet. 14.9.2021. Tillgänglig: <https://valtioneuvosto.fi/sv/-/1271139/den-nationella-strategin-for-testning-och-sparning-av-covid-19-uppdaterades-testning-och-sparning-ska-battre-an-tidigare-riktas-till-vissa-situationer>

olika orsaker. Effekterna ackumuleras betydligt mer i vardagen för dessa barn, unga och familjer än i familjer med barn i en bättre ställning. I fråga om hobbyverksamhet är barn och unga redan som utgångspunkt i olika ställning. Barns möjligheter till hobbyverksamhet beror också på föräldrarnas socioekonomiska ställning. Under coronapandemin har den socioekonomiska ställningen försämrats och utkomsten äventyrats för många, och möjligheterna till hobbyer kan ha försämrats.³⁵

De restriktioner som meddelats för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 har i betydlig grad försämrat barnens möjligheter till idrott, kultur och andra hobbyer samt fritidsaktiviteter. Det har fått negativa konsekvenser för välmåendet bland barn och unga samt deras familjer. I familjerna har bland annat stressen och problemen med den psykiska hälsan ökat, och levnadsvanorna har försämrats. De som arbetar inom sociala tjänster för barn och unga har också bedömt att illamåendet bland barn och unga samt känslan av ensamhet och otrygghet har ökat.³⁶

Forskningen visar att barn i alla åldrar, liksom andra åldersgrupper, är mottagliga för sjukdomen covid-19, men många barn får coronavirusinfektionen med mycket lindriga symtom eller helt utan symtom. Barn i årskurs 1–6 och yngre förefaller också föra smittan vidare mer sällan än äldre barn och vuxna. Det har också konstaterats mindre behov av sjukhusvård för sjukdomen hos barn än hos andra åldersgrupper.³⁷

Regeringen har ansett det viktigt att avlyftandet av de restriktioner som meddelats under covid-19-epidemin primärt tar sikte på att lätta upp och upphäva de restriktioner som berör barns och ungas liv och vardag. I social- och hälsovårdsministeriets brev den 17 augusti 2021 betonas principen ”barn och unga först” och konkretiseringen av den vid användningen av restriktioner, och rekommenderas att restriktioner som riktar sig mot barn unga bör användas i sista hand och först om det är nödvändigt.³⁸

Minderåriga kan få intyg både över coronavaccinationer och över ett negativt testresultat. Eftersom de avgifter privata serviceproducenter tar ut för covid-19-test kan utgöra ett faktiskt hinder för många familjer för att skaffa ett testintyg för barn och unga, är det motiverat för att säkerställa att barnets rättigheter och jämlikheten tillgodoses att garantera att tester som barn under 18 år behöver genomförs i den offentliga hälso- och sjukvården.

För mobilapplikationens del beskrivs konsekvenserna för barn närmare i propositionen RP 101/2020 rd i stycket 4.2 De huvudsakliga konsekvenserna, och därför behandlas de inte i detalj

³⁵ Valtioneuvoston julkaisuja 2021:2: Lapset, nuoret ja koronakriisi: Tillgänglig på https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162647/VN_2021_2.pdf?sequence=1&isAllowed=y

³⁶ Covid-19-epidemin vaikutukset hyvinvointiin, palvelujärjestelmään ja kansantalouteen: Asiantuntija-arvio, kevät 2021. Institutet för hälsa och välfärd. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-649-7>

³⁷ Hastrup A, Pelkonen M, Varonen P (2021) Koronaepidemian vaikutukset lapsiperheiden sosiaalipalveluihin – pulmia ja ratkaisuehdotuksia. Tutkimuksesta tiiviisti 43/2021. Institutet för hälsa och välfärd, Helsingfors.

³⁸ European Centre for Disease Prevention and Control. COVID-19 in children and the role of school settings in transmission - second update. 8 July 2021. Tillgänglig på <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/children-and-school-settings-covid-19-transmission>

³⁹ Riktlinjer för en kontrollerad avveckling av de restriktioner och rekommendationer som införts till följd av covid-19-epidemin: Regeringens promemoria 20.4.2021. Statsrådets publikationer 2021:44. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-698-3>

här. Vid genomförandet av mobilapplikationen bör utgångspunkten fortfarande vara att genomförandet så fullvärdigt som möjligt ska trygga barnets rätt till privatliv, delaktighet, information samt bästa möjliga hälsa.

Konsekvenser för tillgodoseendet av de kulturella rättigheterna

De restriktioner för offentliga tillställningar och användning av utrymmen som genomförts för att förhindra spridning av covid-19-pandemin har väsentligt minskat möjligheten att delta i kulturlivet. Till följd av restriktionerna har en stor del av kulturtjänsterna och kulturinrättningarna varit stängda långa perioder, eller varit tvungna att väsentligt begränsa sin verksamhet. Enligt de föreslagna bestämmelserna ska ingen begränsning av publikmängden beröra sådana kulturtjänster och kulturinrättningar där covidintyg krävs. Det gör det möjligt att i huvudsak ordna kulturtjänster på normalt sätt.

Konsekvenser för hälsa och välmående

De restriktioner som meddelas genom myndighetsbeslut, och för förplägnadsrörelser genom förordning av statsrådet, syftar till att förhindra smitta bland annat genom olika begränsningar i antalet kundplatser, genom att garantera tillräckliga avstånd, hygienåtgärder och handledning för kunder. Det är inte heller möjligt att helt förhindra smitta genom de restriktioner som nu tillämpas, med undantag för att helt stänga utrymmen och förbjuda offentliga tillställningar, eftersom möjligheten fortfarande finns till kontakt med exponerade och sjuka, eventuellt symptomfria, personer.

Smittrisen i samband med evenemang samt utrymmen för kunder och deltagare beror i väsentlig grad på det aktuella epidemiläget. Institutet för hälsa och välfärd har bedömt effekten av förhandstestning eller vaccinering på smittrisen vid evenemang av olika storlek och vid olika incidenstal för sjukdomen covid-19. Om incidensen till exempel ligger på nivå 144 / 100 000 / 14 dygn, är sannolikheten för att någon av dem som kommer till ett evenemang med 100 deltagare bär på covid-19-smitta ca 4,88–9,52 %. Om det krävs att deltagarna förhandstestas 72 timmar före de deltar i evenemanget, är risken för att någon som bär på covid-19-smitta deltar i evenemanget 3,68–7,23 %. De osäkerhetsfaktorer som berör testningen innebär att ett negativt testresultat före ett evenemang inte helt utesluter risk för smitta. Resultatets pålitlighet påverkas bland annat av provtagningstidpunkten och huruvida provtagningen lyckas.

För den som nyligen har haft sjukdomen eller nyligen har fått en vaccinationsserie är smittrisen på individnivå väsentligt mindre. Tills vidare finns dock inga säkra uppgifter om möjligheten att man bär på viruset och därmed kan smitta helt elimineras. I exemplet i föregående stycke minskar risken enligt THL:s bedömning till 1,00–1,98 % om deltagarna har fått ett vaccin som ger 80 % skydd mot sjukdomen.

Om utomlands vaccinerade personer beviljas EU-covidvaccinationsintyg, kan detta minska deras benägenhet att söka sig till vaccination för att få extra doser av vaccin, något som THL inte rekommenderar, varför man genom att bevilja utomlands vaccinerade intyget kan minska överflödiga vaccination och biverkningar som kan uppstå när en person alltför tidigt utan orsak får ytterligare doser av vaccin. Konsekvenser för tillgodoseendet av dataskyddet

För covidintygets del beskrivs konsekvenserna för dataskyddet i avsnitt 4.5 Samhälleliga konsekvenser i regeringens proposition RP 131/2021 rd, och därför behandlas de inte i detalj här.

I fråga om mobilapplikationen beskrivs konsekvenserna för dataskyddet närmare i avsnittet 4.2. De huvudsakliga konsekvenserna i propositionen RP 101/2021 rd, och därför behandlas de inte i detalj här. I samband med informationssystemet enligt de bestämmelser för vilka giltighetstiden föreslås förlängas behandlas personuppgifter, vilket får konsekvenser för skyddet för personuppgifter. Applikationen ska fortfarande inte samla in eller lagra några direkta identifikationsuppgifter.

Behandlingen av de hälsouppgifter som vaccinationsintygen innehåller i samband med att EU-covidvaccinationsintyg utfärdas grundar sig på en i underpunkt c i art. 6.1 i EU:s dataskyddsförordning avsedd rättslig förpliktelse att sköta ett uppdrag, som uttryckligen framförs i den föreslagna bestämmelsen. Dessutom kan sökanden naturligtvis ge ett i dataskyddsförordningen avsett samtycke till behandling av sina personuppgifter, med iakttagande av vad som i EU:s dataskyddsförordning och Europeiska dataskyddstyrelsens anvisningar konstateras om möjligheten att använda samtycke som rättsgrund. Kommunerna är även annars behöriga att behandla hälsouppgifter, bedöma om intyg är med sanningen överensstämmande och utöva offentlig makt när de fattar beslut i förvaltningsärenden. Rätten att behandla uppgifterna grundar sig enligt underpunkt c i art. 6.1 i EU:s dataskyddsförordning på en rättslig förpliktelse att sköta ett uppdrag och på underpunkterna h och i i art. 9 i samma förordning. I de gällande bestämmelserna om behandling av personuppgifter finns flera bestämmelser om skyddande åtgärder som tryggar de registrerades rättigheter och behandlingen av uppgifterna ska anses godtagbar, proportionell och tillräckligt exakt med hänsyn till att de grundläggande rättigheterna ska garanteras.

Konsekvenser för sysselsättningen och arbetslivet

För covidintygets del beskrivs konsekvenserna för sysselsättningen och arbetslivet i avsnitt 4.5 Samhälleliga konsekvenser i regeringens proposition RP 131/2021 rd, och därför behandlas de inte i detalj här.

Coronarestriktionerna har fått särskilt stora konsekvenser för möjligheterna till arbete och inkomster för frilansare inom kulturbranschen, när det har varit nödvändigt att ställa in föreställningar och minska repertoaren. Andelen frilansare bland dem som arbetar i kulturbranschen har redan länge ökat. Av Skådespelarförbundets medlemmar i arbetsför ålder är till exempel redan 80 % frilansare.

Långsiktiga konsekvenser för hälso- och sjukvårdssystemet

Sedan hösten 2020 har hälso- och sjukvården belastats av vård, testning och smittspårning i samband med covid-19-epidemin samt av en ökande vårdskuld som förutsätter en ökad produktion av icke-brådskande hälso- och sjukvårdstjänster som inte har samband med coronaviruset. I nuläget behövs personal från verksamheten vid gränserna åter vid social- och hälsovårdens andra verksamhetsställen och tjänster, till exempel för att ge covid-19-vaccin och lösa upp service- och vårdskulden till följd av coronaepidemin. I nuläget har många orter betydande problem med tillgången till social- och hälsovårdspersonal, vilket medför utmaningar för ordnandet av tjänster.

Om hälso- och sjukvårdsresurser riktas till gränsövergångsställen samt till rådgivning och testning för inresande, kan det leda till sådan servicebrist i den övriga hälso- och sjukvården som får långsiktiga konsekvenser för folkhälsan och befolkningens välmående i övrigt. Om gränssäkerhetsåtgärderna enligt förslaget kan genomföras så att de smittkedjor som uppkommer via

personer som reser över gränserna kan minimeras och eventuella nya virusmutationer kan kontrolleras, bidrar det till att minska covid-19-epidemins belastning på hälso- och sjukvårdssystemet för vårdens del och främjar på lång sikt återhämtningen till normal nivå.

Erfarenheterna av nya lösningar, arbetssätt, samarbetsformer mellan myndigheter och utnyttjandet av digitaliseringen gynnar hälso- och sjukvårdssystemet också i framtiden. De tekniska lösningar som utvecklas under epidemin kan till exempel vara möjliga att utnyttja också för andra uppgifter inom hälso- och sjukvården.

Lagen om transportservice

Genom den temporära ändringen av lagen om transportservice tryggas oh underlättas samhälls-
leliga funktioner under den fortsatta covid-19-epidemin.

Att giltighetstiden förlängs för 179 a § i lagen om transportservice om anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin bedöms inte få några betydande konsekvenser för trafikidkarna jämfört med nuläget. Det föreslås att giltigheten förlängs för det undantag som gäller under covid-19-epidemin och konstaterats fungera. Undantaget gör det möjligt för trafikidkare att göra ändringar i tidtabeller och rutter samt att ställa in och inleda rutter snabbare än normalt under covid-19-epidemin. Till följd av att giltighetstiden för den kortare anmälningstiden förlängs temporärt kan trafikidkarna anpassa sina kostnader snabbare också efter december 2021, och inkomstbortfallet till följd av covid-19-epidemin blir mindre. Undantaget från den normala anmälningstiden, som gällt under nästan hela covid-19-epidemin, har ansetts ytterst behövligt.

5 Alternativa handlingsvägar

Ett alternativ till att förlänga giltighetstiden för bestämmelserna är att giltighetstiden inte förlängs utan löper ut den 31 december 2021. Också om vaccinationsgraden i Finland redan i början av januari 2022 ligger på en hög nivå, är det fortfarande motiverat att fortsätta med aktiv bekämpning av smitta. Kunskapen är ännu bristfällig om hur en hög vaccinationsgrad hos befolkningen inverkar på bekämpningen av epidemin, och eftersom vaccinerna inte helt hindrar att man smittas eller smittar, är det möjligt att epidemin trots en hög vaccinationsgrad kan spridas bland befolkningen och i synnerhet bland ovaccinerade befolkningsgrupper. I ljuset av nuvarande kunskap förefaller det som om befolkningen behöver ytterligare doser för att uppnå fullt vaccinationsskydd. Det är också möjligt att vaccinernas effekt avtar med tiden. Hälso-
sakerhetsåtgärderna vid gränsen är också centrala för att tidigt upptäcka och förhindra spridning av nya muterade virusvarianter.

Alternativa handlingsvägar till bestämmelserna i 16 a–16 g § beskrivs i avsnittet Alternativa handlingsvägar i regeringens proposition RP 105/2021 rd, och därför behandlas de inte i detalj här. Alternativen inkluderar bl.a. temporär karantänsgrund och elektronisk anmälan om inresa. En alternativ åtgärd är även de obligatoriska hälsokontroller som regionförvaltningsverket kan besluta om med stöd av 16 § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Alternativa handlingsvägar till informationssystemet och mobilapplikationen enligt 43 a–43 i § beskrivs i avsnittet Alternativa handlingsvägar i regeringens proposition RP 101/2020 rd, och därför behandlas de inte i detalj här. Ett exempel på en alternativ handlingsväg som beskrivs är en centraliserad modell. Skillnaden till den decentraliserade modellen med Coronablinkern är att kontaktuppgifterna för smittade personer överförs från deras telefoner till en bakomliggande server där exponeringen kan noteras. Det innebär en avsevärd ökning av informationsmängden i det bakomliggande systemet, och har därför en större inverkan på personens privatliv och skyddet för personuppgifter.

Andra alternativa handlingsvägar till de föreslagna 58 a–58 h § i lagen om smittsamma sjukdomar, som berör särskilda hygienkrav för förplägnadsrörelser och andra tjänster och temporär begränsning av verksamheten om epidemiläget det kräver, beskrivs ingående i avsnitt 5 Alternativa handlingsvägar i regeringens propositioner RP 72/2020 rd, RP 139/2020 rd, RP 6/2021 rd, RP 245/2020 rd, RP 31/2021 rd och RP 73/2021, och därför behandlas de inte i detalj här. Alternativ som bedömts är olika slags rekommendationer och självreglering samt föreskrifter i sektorslagstiftningen till exempel i hälsoskyddslagen.

Alternativa handlingsvägar till den nationella tillämpningen av EU:s covidintyg (58 i–58 k §) beskrivs i avsnittet Alternativa handlingsvägar i regeringens proposition RP 131/2021 rd, och därför behandlas de inte i detalj här. Exempel på alternativ som bedömts är att covidintyget tillämpas utan någon uttrycklig bestämmelse om det samt alternativet att det föreskrivs att covidintyget är obligatoriskt vid särskilt angivna offentliga tillställningar och kundutrymmen och huruvida uppvisandet av covidintyg bör beröra arbetstagare, i synnerhet i situationer när det krävs av kunder som deltar i ett evenemang eller en offentlig tillställning, samt genomförandet av ett särskilt nationellt covidintyg utöver EU:s covidintyg.

I stället för att precisera bestämmelserna om kommunen skyldighet att utfärda EU-covidintyg till kommuninvånare som vaccinerats utomlands, kunde man alternativt avstå från att alls reglera saken eller att införa bestämmelser om att en nationell aktör ska sköta saken för hela landets vidkommande. Om inga bestämmelser alls skulle införas om uppgiften att utfärda EU-covidintyg, skulle kommunerna visserligen fortfarande vara skyldiga att utfärda intyg enligt 22 § i hälso- och sjukvårdslagen och regeln att kommuninvånare ska behandlas jämlikt, men de skulle då vara tvungna att alltid fatta ett överklagbart förvaltningsbeslut om att utfärda eller inte utfärda intyget. Den nuvarande verksamhetsmodellen kan dock leda till problem när det gäller jämlikheten mellan invånare i olika kommuner, eftersom kommunerna har olika praxis samt för att utfärdandet av intyget för närvarande i praktiken beror på kommunernas egen bedömning. Alternativet att anförtro en enda nationell aktör uppgiften för hela landets vidkommande skulle förutsätta att man måste bestämma vilken aktör som ska ha uppgiften, införa bestämmelser om vad uppgiften omfattar, ändra klientuppgiftslagen och skapa särskilda digitala servicekanaler. Om uppgiften skulle anförtros en enda nationell ansvarig aktör, skulle det också bli nödvändigt att ta ställning till hur alla i Finland bosatta personer på ett jämlikt sätt ska ha möjlighet att fysiskt uträtta sina ärenden hos denna aktör. En sådan koncentration av verksamheten till en enda nationell aktör har konstaterats ha talrika fördelar, såsom att verksamheten blir effektiv och specialkunskap kan koncentreras till en enda plats. Om man skulle välja att ha en sådan nationell aktör, skulle inte heller kommunernas uppgifter öka och kommunala resurser skulle frigöras för annan sjuk- och hälsovård och förvaltningsverksamhet.

6 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Metoder för att förhindra covid-19-epidemins spridning i utlandet beskrivs i avsnitt 5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet i regeringens propositioner RP 72/2020 rd, RP 139/2020 rd, RP 245/2020 rd, RP 6/2021 rd, RP 31/2021 rd, RP 105/2021 rd och RP 131/2021 rd.

Åtgärder i fråga om hälsosäkerhet vid gränserna i Europeiska unionen

Europeiska unionens åtgärder i fråga om hälsosäkerhet vid gränsöverskridande trafik och vid gränserna beskrivs närmare i regeringens proposition RP 105/2021 rd. Efter juli 2021 har Europeiska kommissionen förhandlat om upphandlingsavtal för vaccin med olika vaccintillverkare och levererat vaccin som medlemsländerna donerat till länder utanför EU. I början av september

har kommissionen inlett förhandlingar med medlemsländerna om en översyn av EU:s rekommendationer 2020/1475 och 2020/912 om de inre och yttre gränserna. Uppdateringen av rekommendationerna pågår ännu i början av november.

Testnings- och karantänsåtgärder för resande i Europa

Alla EU-länder har tagit i bruk EU:s covidintyg. Länderna har dock fortfarande olika praxis och olika definitioner av riskregioner. I huvudsak kräver EU-länderna att inresande ska ha ett intyg över ett negativt test, över verifierad sjukdom eller över vaccinering. Endast enstaka länder befriar inresande från lågriskländer från alla ålägganden. Nederländerna har befriat inresande från lågriskländer från kravet på att visa upp intyg vid inresa. Sverige kräver inga intyg av resenärer från de nordiska länderna. Flera länder kräver fortfarande utöver förhandsintyg också karantän av inresande från högriskländer. I praktiken befriar en full vaccinationsserie resenärer från hälsosäkerhetsåtgärder i alla länder. I de flesta länder är också barn under 12 år undantagna från hälsosäkerhetsåtgärder.

Många länder tillämpar fortfarande antingen en egen eller ECDC:s riskregionklassificering. Praxis är då ofta att en person som kommer från en region som betraktas som en riskregion, och inte kan visa upp ett intyg över en full vaccinationsserie eller över att ha haft sjukdomen, bör iakttä karantän på eget initiativ som kan förkortas genom ett andra test. Denna praxis tillämpas till exempel i Österrike, Frankrike, Tyskland och Lettland. Dessutom rekommenderar många länder testning efter ankomsten till landet eller att sociala kontakter undviks. Nederländerna rekommenderar detta också för vaccinerade personer.

Tyskland begränsar fortfarande inresa från tredjeländer enligt ECDC:s riskklassificering. Från länder som klassificeras som högriskländer tillåts inresa till Tyskland endast för fullt vaccinerade. Annars tillåts inresa endast av särskilda skäl. Från länder som inget särskilt stor oro tillåts inresa endast för vissa personer, som då också måste registrera sin ankomst i förväg, delta i obligatorisk testning eller visa upp ett intyg som påvisar immunitet samt förbinda sig till karantän. Inresande från vissa regioner måste delta i covid-19-test också om de är fullt vaccinerade. Inresande från andra länder måste visa upp ett negativt testintyg, ett intyg över att de genomgått sjukdomen eller ett vaccineringsintyg.

Frankrike tillåter inresa utan begränsningar för alla vaccinerade och för alla som genomgått covid-infektionen och därefter fått en vaccindos. Vaccinet ska finnas på EMA:s lista. Dessutom ska inresande göra en förhandsanmälan om att han eller hon inte har några infektionssymtom och inte under de senaste 14 dyggen haft kontakt med någon som fått coronavirusinfektionen. Frankrike tillämpar en egen klassificering av riskregioner. I den krävs av ovaccinerade som anländer från gröna länder antingen ett negativt testresultat eller ett intyg över genomgången sjukdom. Från orangefärgade regioner får man resa till Frankrike endast av grundad orsak. Utöver de intyg som nämns ovan krävs det att man förbinder sig till sju dygns karantän på eget initiativ. Dessutom kan personer slumpmässigt hänvisas till test vid ankomsten till landet. Från röda regioner får man resa till Frankrike endast av grundad orsak. Utöver intyg krävs det att resenärerna deltar i covid-test vid inresan, och resenären försätts i obligatorisk, övervakad karantän i tio dagar. Frankrike kräver ett negativt test som tagits för mindre än 24 timmar sedan av ovaccinerade personer som anländer från Rumänien, Bulgarien, Estland, Lettland och Litauen, till följd av det försämrade sjukdomsläget i de länderna.

Estland tillåter inresa från tredjeländer endast för fullt vaccinerade, med vissa undantag. Av inresande från sådana länder där incidensen överstiger 75 / 100 000 kräver Estland ett intyg över

negativt testresultat, om personen är ovaccinerad. Om incidensen i landet överstiger 200 / 100 000, förutsätts dessutom karantän.

Nederländerna tillåter fri inresa för vaccinerade också från tredjeländer. Nederländerna tillämpar en egen riskklassificering av länder. Inresande från länder med mycket hög risk måste också upp ett intyg över negativt testresultat också om de är vaccinerade. Dessutom ska de göra en förhandsanmälan och förbinda sig till obligatorisk karantän. Nederländerna kräver inga intyg av inresande från EU- och Schengenländer som klassificeras som lågriskländer. Av inresande från EU-länder med hög risk krävs intyg över negativt testresultat, vaccinationsintyg eller intyg över att man haft sjukdomen. Nederländerna rekommenderar dock testning inom två till fem dagar från inresan för alla inresande.

Danmark förutsätter att resenärer antingen har ett intyg över negativt förhandstest eller ett intyg över vaccinerings eller genomgången sjukdom. Danska har förtecknat de länder från vilka vaccinerade personer fritt får resa in i landet. Av resenärer från länder som inte ingår i den förteckningen krävs test efter ankomsten till landet och självövervakad karantän i tio dagar, som kan förkortas genom ett ytterligare test. Kraven gäller också vaccinerade personer. Ovaccinerade personer som anländer från EU/Schengen-området får anlända till landet om de visar upp ett intyg över förhandstest eller besöker ett test efter ankomsten till landet. Danmark har dessutom förtecknat de länder utanför EU från vilka man får anlända om man visar upp ett intyg över förhandstest och besöker ett nytt test 24 h efter ankomsten till landet. Av dem som anländer från andra länder utanför EU krävs ett test efter ankomsten till landet och självövervakad karantän i tio dagar, som kan förkortas genom ett test. Norge fortfarande bland annat karantän, men befriar sådana personer från karantänen som visar upp ett vaccineringsintyg eller ett intyg över genomgången sjukdom. Personen behöver då inte heller låta testa sig vid gränsen. Länder och regioner klassificeras med färgkoder. Klassificeringen följer inte ECDC:s klassificering. De som kommer från röda, mörkröda, violetta eller ljusgrå områden ska uppsöka karantän i Norge. Under hösten 2021 har Norge frångått hotellkarantän.

Sverige kräver intyg över negativt coronatestresultat, över vaccination eller över att ha haft sjukdomen åtminstone till utgången av januari 2022. Kraven gäller inte de nordiska länderna. Ovaccinerade rekommenderas att uppsöka covid-19-test genast efter inresan. Det rekommenderas också att de begränsar sina kontakter.

Enligt artikel 5.5 i EU:s förordning 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) ska medlemsstaterna godta vaccinationsintyg som utfärdats av andra medlemsstater för ett covid-19-vaccin som har beviljats godkännande för försäljning av Europeiska kommissionen, om medlemsstaterna godtar bevis för vaccination för att frångå inskränkningar i den fria rörligheten som, i enlighet med unionsrätten, har införts för att begränsa spridningen av SARS-CoV-2. De flesta europeiska länder godkänner endast covidvaccin som EMA godkänt för inresa. Bland de länderna finns till exempel Danmark och Norge. En del länder, såsom Spanien och Nederländerna, godkänner dessutom vacciner som WHO godkänt. Endast enstaka länder godkänner vacciner som inte finns på de listorna. Sådana länder är till exempel Slovakien och Estland. Dessutom har en del länder, till exempel Sverige, en lista över sådana länders hälsovårdsmyndigheter vilkas godkännande av ett vaccin de också godkänner.

Bestämmelserna om skyldigheten att visa upp covidintyg är på flera sätt betydelsefulla med tanke på Europeiska unionens lagstiftning.

Dataskyddsförordningen

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (allmän dataskyddsförordning), nedan dataskyddsförordningen, trädde i kraft den 5 maj 2016. Genom dataskyddsförordningen upphävdes Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (nedan personuppgiftsdirektivet).

Dataskyddsförordningen började tillämpas den 25 maj 2018. Dataskyddslagen (1050/2018) som kompletterar dataskyddsförordningen trädde i kraft den 1 januari 2019. Huvudregeln är att dataskyddsförordningen tillämpas på all behandling av personuppgifter.

Dataskyddsförordningen är en direkt tillämplig rättsakt i EU:s medlemsstater. Vissa bestämmelser i förordningen ger ändå ett nationellt handlingsutrymme, och inom ramen för det kan man i en nationell lag utfärda kompletterande eller preciserande bestämmelser. Det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen ger gäller i synnerhet behandling av personuppgifter inom den offentliga sektorn, men i viss mån även inom den privata. Det nationella handlingsutrymme förpliktar inte, med vissa undantag, medlemsstaterna att utfärda nationell lagstiftning som kompletterar eller preciserar dataskyddsförordningen utan det har överlåtits åt den nationella lagstiftaren att fatta beslut i frågan. Med tanke på att dataskyddsförordningen är en direkt tillämplig rättsakt bör det nationella handlingsutrymme utnyttjas i begränsad omfattning. Grundlagsutskottet tog uttrycklig ställning i frågan när det behandlade dataskyddslagen, som kompletterar dataskyddsförordningen, och dataskyddslagen avseende brottmål. Utskottet konstaterade att skyddet för personuppgifter härefter i första hand bör tillgodoses med stöd av dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen och att vi i fortsättningen bör förhålla oss restriktiva när det gäller att införa nationell speciallagstiftning. (Se närmare avsnitt 3.2 samt GrUU 14/2018 rd, s. 4—5 och GrUU 26/2018 rd, s. 2—3). Lagstiftningen ska i enlighet med dataskyddsförordningen också uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Handlingsutrymme kan användas när behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6.1 c eller e i dataskyddsförordningen, dvs. när behandlingen behövs för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Syftet med behandlingen ska fastställas i den rättsliga grunden. Preciserande lagstiftning kan i dessa fall innehålla särskilda bestämmelser för att anpassa tillämpningen av bestämmelserna i dataskyddsförordningen, bl.a. bestämmelser om förutsättningarna för behandlingens lagenlighet, typen av uppgifter som behandlas, registrerade, förvaringstider, ändamålsbegränsning och behandlingsåtgärder. Medlemsstaternas nationella rätt ska enligt artikel 6 uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Med beaktande av dataskyddsförordningens direkta tillämplighet och grundlagsutskottets tolkningspraxis under senare tid när det gäller bestämmelser i lag (se särskilt GrUU 14/2018 rd) bör användningen av speciallagstiftning begränsas enbart till det nödvändigaste.

Nationellt handlingsutrymme ingår i fråga om behandling av särskilda kategorier av personuppgifter också i artikel 9.2 b, g, h, i och j och artikel 9.4 i dataskyddsförordningen. När det gäller artikel 9.2 är det oftast led g som är tillämpligt inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde, dvs. den nationella behandlingen behövs av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. En ytterligare förutsättning är att behandlingen ska stå i proportion till det eftersträvalda syftet, vara förenlig med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

Tillämpningen av covidintyg och mobilapplikationer i andra länder

Det redogörs ingående för tillämpningen av covidintyg i andra länder i regeringens proposition RP 131/2021 rd, och därför behandlas de inte i detalj här.

Största delen av EU:s medlemsstater tillämpar någon motsvarande mobilapplikation som Coronablinkern för uppspårning av coronakontakter. Applikationerna är kompatibla sinsemellan, vilket kan göra det möjligt att effektivt bryta smittkedjor för coronavirus och förhindra att epidemin sprids också när de som använder applikationen rör sig mellan länder som omfattas av kompatibiliteten. I utvärderingen av projektet för genomförande av Coronablinkern den 17 september 2021 konstateras det att en helhetsbild saknas av de andra EU-ländernas planer för framtiden med avseende på deras DPT-applikationer. Vid eHälsa-gruppens möte inom ramen för det nordiska samarbetet den 14 september 2021 konstaterade Norge att man också överväger att fortsätta med åtminstone något slags uppföljning under våren 2022.

I EU-länderna används covidintyg i Belgien, Bulgarien, Cypern, Estland, Grekland, Irland, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Portugal, Rumänien, Slovenien, Spanien, Tyskland, Ungern och Österrike.

Av EU:s medlemsstater utfärdar till exempel Nederländerna, Island, Italien, Frankrike och Rumänien EU-covidvaccinationsintyg till personer som har vaccinerats utomlands. Däremot utfärdar till exempel Norge, Lettland och Polen inte sådana intyg.

Nederländerna utfärdar EU-covidvaccinationsintyg åt nederländare och åt personer som är officiellt bosatta i Nederländerna och som har fått covidvaccin utomlands. I Nederländerna tillämpas en centraliserad verksamhetsmodell, där den som har vaccinerats utomlands kan ansöka om ett EU-covidvaccinationsintyg på ett enda serviceställe, som ligger mitt i landet. Restiden dit är två timmar från alla landets hörn. Utvärderingen av intygen inleds med ett telefonsamtal, under vilket de allmänna förutsättningarna för utfärdande av ett EU-covidvaccinationsintyg kartläggs. Om personen på basis av telefonsamtalet motsvarar kriterierna för att beviljas intyget, kommer man överens om ett sammanträffande på det fysiska servicestället. Sammanträffandet bekräftas med ett textmeddelande till sökanden. För sammanträffandet på det fysiska servicestället reserveras 15 minuter per person. I allmänhet tar besöket ungefär 7–10 minuter i anspråk. Utvärderingen av intygen underlättas av den erfarenhet som det centraliserade servicestället har förvärvat.

Island utfärdar EU-covidvaccinationsintyg för sådana personer som har vaccinerats i tredje länder och som skulle ha haft rätt att få covidvaccin även i Island. Sådana personer är t.ex. de som fått vaccin vid andra länders ambassader i Island. De som har vaccinerats utomlands och söker covidvaccinationsintyg på denna grund kan göra sin ansökan antingen digitalt eller på ett fysiskt verksamhetsställe.

Italien utfärdar EU-covidvaccinationsintyg åt personer som har vaccinerats i tredje länder och som vistas längre i landet. Intyget kan utfärdas även när personen haft sjukdomen utomlands och tillfrisknat. För att intyget ska kunna utfärdas måste sökanden lämna myndigheterna nödvändiga uppgifter. Det ursprungliga intyget måste vara utställt på ett bestämt språk, annars måste en officiell översättning till ett av dessa språk lämnas till myndigheten.

I Frankrike kan invånare från tredje länder som anländer till Frankrike ansöka om EU-covidvaccinationsintyg på apotek. Tidigare hade Frankrike även en digital tjänst för invånare från

tredje länder som anlände till Frankrike, så att sådana personer digitalt kunde tillställa myndigheterna de uppgifter som behövdes för utfärdande av EU-covidvaccinationsintyg, såsom sina personuppgifter, uppgifterna i sitt vaccinationsintyg samt uppgifter om ankomsten till Frankrike. Numera finns denna digitala tjänst emellertid inte längre. I syfte att underlätta beviljandet av EU-covidvaccinationsintyg upprätthåller man i Frankrike med ambassadernas hjälp ett arkiv med modellexemplar av de covidvaccinationsintyg som tredje länder utfärdar.

Rumänien utfärdar EU-covidvaccinationsintyg till personer som har vaccinerats i tredje länder men som är bosatta i Rumänien. Myndigheterna kontrollerar den vaccinerades personuppgifter och uppgifterna i intyget innan EU-covidvaccinationsintyget utfärdas.

7 Remissvar

Remissvaren gav i huvudsak uttryck för uppfattningen att det är motiverat att förlänga giltighetstiden för de temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar och i flera av svaren understödde man särskilt en förlängning av giltighetstiden för de bestämmelser som gör det möjligt att besluta om restriktioner. Även THL ansåg det viktigt att möjligheten att ta i bruk restriktioner finns kvar våren 2022. I en annan del av svaren ansåg man det inte behövligt och förlänga giltighetstiden för bestämmelserna. Mest kritiskt ställde man sig till att förlänga giltighetstiden för de bestämmelser som syftar till att hindra att inresor till landet hotar hälsosäkerheten. Den föreslagna giltighetstiden, som innebar att bestämmelserna skulle vara i kraft till utgången av juni 2022, ansågs i många av svaren vara alltför lång. Arbets- och näringsministeriet understödde en förlängning av giltighetstiden till utgången av juni 2022, men så att statsrådet måste vidta åtgärder för att upphäva lagstiftningen genast när det med hänsyn till epidemi-läget inte längre är nödvändigt att hålla den i kraft. Justitieministeriet framhöll att man i förslaget till proposition inte har motiverat varför det är nödvändigt att bestämmelserna är i kraft till 30.6.2022 och att den föreslagna giltighetstiden till utgången av juni 2022 kan anses ganska lång och kräver starka motiveringar.

I remissvaren motsatte man sig allmänt kravet på ett andra test vid inresa till landet, ett krav som hör samman med syftet att inresor till landet inte ska hota hälsosäkerheten, och ansåg det inte behövligt att längre hålla fast vid detta krav. I några av svaren anfördes också synpunkter som hänförde sig till övervakningen av testkravet samt till kostnadseffektiviteten. THL påpekade att i det rådande epidemiläget är det inte längre nödvändigt att genom ett andra test skydda människors liv och hälsa, när dessutom endast ett litet antal fall av covidsmitta numera genom ett sådant test upptäcks hos dem som anländer till Finland och att dessa fall inte har någon faktisk betydelse för hur epidemin utvecklas i Finland, särskilt med beaktande av att epidemiläget i Finland präglas av starkt endemisk spridning. Justitieministeriet påpekade att eftersom grundlagsutskottet i sitt utlåtande GrUU 35/2021 uppmärksammade kravet på ett andra test, är det motiverat att man i propositionen ytterligare noggrant redogör för huruvida det fortfarande är nödvändigt att förlänga giltighetstiden för 16 d §, som gäller kravet på ett andra test.

Förslaget att covidintyget skulle vara i bruk under hela öppethållningstiden ansågs i en del av svaren vara förståeligt och värt att understödas. Samtidigt framhöll man att förplägnadsrörelsernas verksamhet och användning av sina lokaler kan variera betydligt under olika tider av dygnet, varför man föreslog att det krav på covidintyg som gäller för förplägnadsrörelserna skulle begränsas, till exempel i tidshänseende. I en del av svaren ansåg man att det inte fanns grunder för en sådan ändring av bestämmelserna och att ändringen inte skulle genomföras. Justitieministeriet framhöll att ändringen kan anses inskränka den prövningsrätt som aktörerna tidigare har haft när det gäller användningen av covidintyg och att detta kan ha inverkan på dessa aktörers utövning av sin näring, varför saken ska bedömas i synnerhet ur näringsfrihetens synvinkel i det

avsnitt i propositionen där man behandlar lagstiftningsordningen. Möjligheten att vidga användningen av covidintyg till att gälla även situationer där verksamheten inte är föremål för inskränkningar ansågs allmänt vara behövlig och man uttryckte önskemål om en snabb beredning av en sådan ändring.

Finansministeriet ansåg att bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna var bristfällig och förutsatte att de skulle klarläggas bättre. I några av svaren önskade man att Sputnik-vaccinet skulle godkännas. THL betonade att man inte betraktar personer som är vaccinerade med Sputnik V-vaccinet som en risk som kan försvåra covidvirusepidemin i Finland. Regionförvaltningsverken understödde förslaget att kriterierna i 58 g § skulle ändras till att motsvara kriterierna i 58 d §, men konstaterade att de föreslagna ändringarna inte är tillräckliga för att skapa klarhet när det gäller de problem som hänför sig till 58 g §, till exempel när det gäller vilka lokaliteter som avses. I några av remissvaren önskade man att det skulle vara möjligt att elektroniskt meddela ankomst till landet.

Utgående från remissvaren har man vid den fortsatta beredningen kompletterat den allmänna motiveringen och de motiveringar som gäller lagstiftningsordningen, beskrivningen av nuläget, de ekonomiska och övriga konsekvenserna samt gjort korrigeringar i ordalydelser och annat.

Efter att remissvaren inkom har man i propositionen gjort ändringar som inte var med i propositionsutkastet. Det föreslås att 16 c § 2 mom. ska styrkas ur propositionen och att en ny 58 l § ska läggas till.

Förlängning av giltighetstiden för 179 a § i lagen om transportservice

Kommunikationsministeriet begärde skriftligen kommentarer om förslaget om förlängning av giltighetstiden för 179 § i lagen om transportservice. Ministeriet sände en begäran om kommentarer till vederbörande intressentgrupper. Kommentarer begärdes under tiden 15 – 18.11.2021.

Sammanlagt 10 intressentgrupper kommenterade förslaget, nämligen Esbo stad, Kuopio stad, Finlands Kommunförbund, Transport- och kommunikationsverket, Turist- och Restaurangförbundet rf, St. Michels stad, Finlands Lokaltrafikförbund, NMT-centralen i Norra Savolax, Oy Pohjolan Liikenne Ab och Nyslott stad. Helsingfors stad meddelade ministeriet att staden inte hade några kommentarer.

I kommentarerna ansåg det motiverat och förståeligt att förlänga bestämmelsernas giltighetstid, eftersom förslaget skulle göra det möjligt för trafikidkarna att tillhandahålla sina tjänster i epidemiläget på ett smidigare, snabbare och bättre anpassat sätt. Förslaget uppmuntrade till försök med nya trafikeringsturer och återupptagning av tills vidare nedlagda trafikeringsturer. Transport- och kommunikationsverket framhöll i sina kommentarer att tidsgränserna i 179 § inte skulle få bromsa inledandet av nya förbindelser. Oy Pohjolan Liikenne Ab meddelade att man ansåg att en kortare anmälningstid var behövlig även framöver och föreslog att anmälningstiden permanent skulle förkortas till fem dagar. Finlands kommunförbund och Finlands Lokaltrafikförbund meddelade att de ansåg det vara viktigt att den normala 60-dagarsregeln återinför när situationen har stabiliserat sig.

8 Specialmotivering

8.1 Lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

16 a §. *Covid-19-intyg vid ankomst till Finland.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) med förslag till lag 701/2021 om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkanden (ShUB 18/2021 rd och ShUB 25/2021 rd).

16 b §. *Covid-19-test vid ankomst till Finland.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) med förslag till lag 701/2021 om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 18/2021 rd).

16 c §. *Undantag från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) med förslag till lag 701/2021 om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkanden (ShUB 18/2021 rd och ShUB 25/2021 rd).

16 c §. *Undantag från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test.* Paragrafens 1 mom. motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till avsnitt 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) med förslag till lag 701/2021 om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och till avsnitt 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

Det föreslås att 2 mom. i den gällande paragrafen ska upphöra att gälla. Enligt momentet gäller utöver vad som föreskrivs i 1 mom. skyldigheten att visa upp ett intyg eller att delta i ett test inte personer som under de 14 dygn som föregått ankomsten till Finland endast har vistats i länder eller områden där covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant inte medför någon särskild risk för spridning av epidemin i förhållande till covid-19-incidensen eller utbredningen av virusvarianten i Finland. Närmare bestämmelser om länder och områden som avses i detta moment utfärdas genom förordning av statsrådet.

Antalet länder och områden som det föreskrivs om genom förordning av statsrådet har varit rätt litet. Enligt 1 § i den gällande förordningen är personer som under de senaste 14 dygnen före

ankomsten till Finland enbart har vistats i Bhutan, Hongkong, Indonesien, Indien, Japan, Kina, Kuwait, Macao, Nya Zeeland, Saudiarabien, Taiwan eller Vatikanstaten eller i kommunerna Sør-Varanger, Karasjok, Storfjord, Nordreisa eller Tana i Norge undantagna.

Enligt den information som erhållits från områdena inom Lapplands sjukvårdsdistrikt och Länsi-Pohja sjukvårdsdistrikt har utfärdandet av bestämmelser om undantag för de nordliga gränssamhällena i Finland och Norge genom förordning inte haft några betydande konsekvenser i praktiken. Enligt erhållen information kontrollerar företrädare för gränsbevakningsväsendet vid gränsen i Torneå var och en som anländer till landet och anvisar personen att ta ett covid-19-test vid gränsen, om personen inte har ett lagstadgat intyg eller inte kommer från en kommun som omfattas av 1 § i förordningen. I fråga om statsrådets förordning har det varit en utmaning att vid tidpunkten för utfärdandet av den kan epidemiläget i ett litet gränssamhälle ha varit gott och kommunen har sålunda tagits in i förordningen. Men epidemiläget kan ha förändras snabbt, vilket sedan har lett till en försämrad hälsosäkerhetssituation, eftersom det har varit möjligt att från dessa kommuner anlända till Finland utan hälsosäkerhetsåtgärder, även om kommunens incidentantal har stigit.

Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC) upprätthåller på basis av rådets rekommendation (EU) 2020/1475 en karta över utvecklingen av covid-19-pandemin i olika EU-länder. Syftet med rekommendationen är att samordna strategierna för inskränkningar i den fria rörligheten under pandemin. På kartan har länderna delats in i fem färgkodade kategorier enligt en kombinationsindikator som beskriver epidemiläget. Enligt förhandsinformation kommer kommissionen att i slutet av november 2021 publicera ett förslag till en ny riskbedömningsmodell för resor. Kommissionens mål är att övergå från ovannämnda landspecifika bedömning till en passagerarspecifik bedömning, varvid det i stället för modellen som grundar sig på incidens och positiva test krävs EU:s eller ett motsvarande covidintyg av passageraren. Ändringen har fått starkt stöd i EU:s medlemsländer. Avsikten är att fatta beslut i frågan före Europeiska rådets möte den 16–17 november 2021.

16 d §. Covid-19-test efter ankomst till landet. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) med förslag till lag 701/2021 om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 18/2021 rd).

16 e §. Upplýsingsskyldighet. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) med förslag till lag 701/2021 om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 18/2021 rd).

16 f §. Undantag som gäller utövande av samernas näring och kultur. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) med förslag till lag (701/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om

smittsamma sjukdomar, samt till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

16 g §. Tillförlitligt intyg som gäller covid-19. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar till största delen ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. Det föreslås att definitionen av vaccinationsserie i 1 mom. preciseras så att med vaccinationsserie utöver det antal vaccindoser som anges i försäljningstillståndet också avses en kombination av tidigare genomgången, laboratorieverifierad covid-19 och en godkänd covid-19-vaccindos. Godkännandet av den formen av intyg har medfört oklarhet i tillämpningspraxis för bestämmelsen. Såväl nationella som internationella officiella rekommendationer talar för att den som genomgått sjukdomen covid-19 och fått en vaccindos behandlas på samma sätt som den som fått en full vaccinationsserie. Europeiska rådet anger i sin rekommendation (EU) 2021/961 om ändring av rådets rekommendation (EU) 2020/1475 om en samordnad strategi för inskränkningar i den fria rörligheten med anledning av covid-19-pandemin att en person som fått en engångsdos av ett tvådosvaccin som har beviljats godkännande för försäljning i enlighet med förordning (EG) nr 726/2004 efter att tidigare ha smittats med SARS-CoV-2 också, i resesammanhang, bör betraktas som fullvaccinerad, om det i vaccinationsintyget anges att vaccinationskuren har slutförts efter administrering av en dos. Också THL har rekommenderat att den som genomgått sjukdomen covid-19 i stället för två doser kan ges endast en dos coronavaccin. Undersökningar visar att den som genomgått sjukdomen får minst lika bra skydd av en vaccindos som andra får av två doser. Med de intervaller mellan doserna som nu tillämpas förbättrar den andra vaccindosen inte längre väsentligt skyddet mot insjuknande jämfört med en dos.

Till övriga delar motsvarar den föreslagna bestämmelsen ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) med förslag till lag 701/2021 om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 18/2021 rd).

4 a kap.

Ett informationssystem för att effektivare bryta smittkedjor för covid-19 och spåra upp personer som eventuellt exponerats för coronavirus

43 a §. Verkställande av informationssystemet. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 101/2020 rd) med förslag till lag (582/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 17/2020 rd).

43 b §. Folkpensionsanstaltens uppgifter i samband med förvaltningen av det bakomliggande systemet. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 101/2020 rd) med förslag till lag (582/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

43 c §. *Behandlingen av personuppgifter i samband med användningen av informationssystemet.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 101/2020 rd) med förslag till lag (582/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 17/2020 rd).

43 d §. *Undantag från skyldigheten enligt 22 § att uppgge uppgifter.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 101/2020 rd) med förslag till lag (582/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

43 e §. *Behandlingen av sådana uppgifter om eventuell exponering som har erhållits med hjälp av informationssystemet.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 101/2020 rd) med förslag till lag (582/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 17/2020 rd).

43 f §. *Styrningen av det bakomliggande systemets förvaltning.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 101/2020 rd) med förslag till lag (582/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

43 g §. *Bedömningen av informationssystemets informationssäkerhet.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 101/2020 rd) med förslag till lag (582/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

43 h §. *Tillsyn.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 101/2020 rd) med förslag till lag (582/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

43 i §. *Behandlingen av personuppgifter i samband med gränsöverskridande användning av informationssystemet.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 225/2020 rd) med förslag till lag (1186/2020) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

58 a §. *Temporär begränsning av förplägnadsrörelers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till stycke 4.1 i regeringens proposition (RP 6/2021 rd) med förslag till lag (165/2021) om

temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar samt till stycke 4.1 i regeringens proposition (RP 32/2021) med förslag till ändring av 58 a och 58 b § i lagen om smittsamma sjukdomar (304/2021).

58 b §. *Tillsyn över förplägnadsrörelser och uppföljning av förutsättningar för begränsningar.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till stycke 4.1 i regeringens proposition (RP 6/2021 rd) med förslag till lag (165/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

58 c §. *Åtgärder för att förhindra spridning av covid-19-epidemin.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020 rd) med förslag till lag (147/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, och till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 73/2020 rd) med förslag till lag (447/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för motivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 1/2021 rd).

58 d §. *Förutsättningar för användningen av utrymmen avsedda för kunder och deltagare för att förhindra spridning av covid-19-epidemin.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020) samt till social- och hälsovårdsutskottets betänkande ShUB 1/2021 rd. Dessutom hänvisas till den ändring i 58 d § som social- och hälsovårdsutskottet gjorde vid utskottsbehandlingen av regeringens proposition (RP 31/2021 rd) om ändring av 58 g § samt till motiveringen för den i social- och hälsovårdsutskottets betänkande ShUB 7/2021 rd. För specialmotivering hänvisas också till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 118/2021 rd) med förslag till lag (859/2021) om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar samt till den ändring i 58 d § som social- och hälsovårdsutskottet gjorde och motiveringen till den i social- och hälsovårdsutskottets betänkande ShUB 14/2021 rd.

58 e §. *Åtgärder som gäller persontrafik och som syftar till att förhindra spridning av covid-19-epidemin.* Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020 rd) med förslag till lag (147/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, och till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 73/2020 rd) med förslag till lag (447/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

58 f §. *Temporär begränsning av antalet passagerare för att förhindra spridning av covid-19-epidemin.* Det föreslås att 2 mom. ändras så att kriterierna för myndigheternas beslutsfattande enligt momentet ändras så att incidensen för sjukdomen covid-19 stryks som tillämpningskriterium. Samtidigt föreslås det att det kriterium som gäller smittkluster som konstaterats inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område preciseras så att det för att bestämmelsen ska tillämpas krävs att smittklustren inom området är betydande och att de kan medföra risk för omfattande spridning av ny smitta inom området. Ändringen är motiverad, eftersom incidenstalet inte längre kan användas för att beskriva en väsentlig förutsättning i fråga om epidemin när vaccinationsgraden stiger. Bestämmelsens innehåll motsvarar det gällande 58 d § 2 mom. och den föreslagna 58 g § 2 mom. 1 punkten.

I sitt betänkande (ShUB 21/2021 rd) om en ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar fäste utskottet vikt vid att incidenstalet fortfarande tillämpas som förutsättning för restriktioner i andra temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar som ingår i samma helhet. Till dem hör 58 f § 2 mom. 1 punkten och 58 g § 2 mom. 1 punkten. Utskottet betonade att de aktuella restriktionernas nödvändighet med tanke på ett konsekvent beslutsfattande bör bedömas som helhet, och vid behov bör författningsändringar beredas.

Med betydande smittkluster avses sådana situationer där smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt, och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för omfattande spridning av nya smittor inom området. Med omfattande spridning avses att antalet nya fall ökar betydligt och sprids utanför klustren, vilket försvårar spårningen av fallen. Bedömningen av när det är fråga om ett betydande smittkluster görs av den som fattar beslutet, och som i sitt beslutsfattande stödjer sig på en sakkunnigbedömning. Smittklustrens betydelse påverkas av de förutsättningar beträffande spårbarhet och risken för betydande, omfattande spridning som nämns ovan och om vilka det föreskrivs i paragrafen. Om smittkedjorna kan spåras, innebär det att de kan brytas med hjälp av beslut om isolering och karantän enligt lagen om smittsamma sjukdomar. I ett läge när en betydande del av smittfallen inte kan spåras är det å andra sidan sannolikt att smittan får större spridning hos befolkningen. Enligt en sakkunnigbedömning påverkas betydande risk för omfattande smittspridning av lokala omständigheter, till exempel i vilka befolkningsgrupper, situationer och utrymmen smitta upptäcks, hur många smittfall som upptäcks och hur antalet har utvecklats. Sakkunnigbedömningen påverkas dessutom av uppgifter om de virusstammar som sprids och deras egenskaper.

Sjukdomsklustrens betydelse enligt bestämmelsen har väsentligt samband till exempel med risken för att sjukdomsklustren eller deras snabba spridning ökar risken för en okontrollerad spridning av en smittsam sjukdom bland befolkningen, en betydande ökning i behovet av välfärdstjänster eller fara för liv och hälsa. Också om bärkraften hos och tillräckliga resurser för hälso- och sjukvården äventyras är det väsentligt för bedömningen av sjukdomsklustrens betydelse och av restriktioner.

Till övriga delar motsvarar den föreslagna bestämmelsen ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020 rd) med förslag till lag (147/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, och till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 73/2020 rd) med förslag till lag (447/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 1/2021 rd).

58 g §. *Temporär stängning av utrymmen för kunder och deltagare i syfte att förhindra spridning av covid-19-epidemin.* Det föreslås att 2 mom. ändras så att kriterierna för myndigheternas beslutsfattande enligt momentet ändras så att incidensten för sjukdomen covid-19 stryks som tillämpningskriterium. Samtidigt föreslås det att det kriterium som gäller smittkluster som konstaterats inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område preciseras så att det för att bestämmelsen ska tillämpas krävs att smittklustren inom området är betydande och att de kan medföra risk för omfattande spridning av ny smitta inom området. Ändringen är motiverad, eftersom incidenstalet inte längre kan användas för att beskriva en väsentlig förutsättning i fråga om epidemin när vaccinationsgraden stiger. Bestämmelsens innehåll motsvarar det gällande 58 d § 2 mom. och den föreslagna 58 f § 2 mom.

I sitt betänkande (ShUB 21/2021 rd) om en ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar fäste social- och hälsovårdsutskottet vikt vid att incidenstalet fortfarande tillämpas som

förutsättning för restriktioner i andra temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar som ingår i samma helhet. Till dem hör 58 f § 2 mom. 1 punkten och 58 g § 2 mom. 1 punkten. Utskottet betonade att de aktuella restriktionernas nödvändighet med tanke på ett konsekvent beslutsfattande bör bedömas som helhet, och vid behov bör författningsändringar beredas.

Med betydande smittkluster avses sådana situationer där smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt, och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för omfattande spridning av nya smittor inom området. Med omfattande spridning avses att antalet nya fall ökar betydligt och sprids utanför klustren, vilket försvårar spårningen av fallen. Bedömningen av när det är fråga om ett betydande smittkluster görs av den som fattar beslutet, och som i sitt beslutsfattande stödjer sig på en sakkunnigbedömning. Smittklustrens betydelse påverkas av de förutsättningar beträffande spårbarhet och risken för betydande, omfattande spridning som nämns ovan och om vilka det föreskrivs i paragrafen. Om smittkedjorna kan spåras, innebär det att de kan brytas med hjälp av beslut om isolering och karantän enligt lagen om smittsamma sjukdomar. I ett läge när en betydande del av smittfallen inte kan spåras är det å andra sidan sannolikt att smittan får större spridning hos befolkningen. Enligt en sakkunnigbedömning påverkas betydande risk för omfattande smittspridning av lokala omständigheter, till exempel i vilka befolkningsgrupper, situationer och utrymmen smitta upptäcks, hur många smittfall som upptäcks och hur antalet har utvecklats. Sakkunnigbedömningen påverkas dessutom av uppgifter om de virusstammar som sprids och deras egenskaper.

Sjukdomsklustrens betydelse enligt bestämmelsen har väsentligt samband till exempel med risken för att sjukdomsklustren eller deras snabba spridning ökar risken för en okontrollerad spridning av en smittsam sjukdom bland befolkningen, en betydande ökning i behovet av välfärdstjänster eller fara för liv och hälsa. Också om bärkraften hos och tillräckliga resurser för hälso- och sjukvården äventyras är det väsentligt för bedömningen av sjukdomsklustrens betydelse och av restriktioner.

Till övriga delar motsvarar den föreslagna bestämmelsen ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 i regeringens proposition (RP 31/2021 rd) med förslag till lag (262/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020 rd) med förslag till lag (147/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar samt till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 73/2020 rd) med förslag till lag (447/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

58 h §. *Plan för åtgärder för att förhindra spridning av covid-19-epidemin.* Det föreslås att 2 mom. ändras så att hänvisningen till 18 a §, en temporär undantagsbestämmelse som berör taxiföretagare och mindre transportföretag, i lagen om transportservice (320/2017) stryks. Genom den bestämmelsen utvidgas beredskapsskyldigheten för sådana företag, och de åläggs att utarbeta en beredskapsplan under covid-19-epidemin. Den undantagsbestämmelsen i lagen om transportservice är i kraft till den 31 december 2021, och det anses inte nödvändigt att förlänga giltighetstiden för den eftersom de gällande bestämmelserna om beredskap inom transportsektorn i tillräcklig grad omfattar hanteringen av epidemiläget.

Till övriga delar motsvarar den föreslagna bestämmelsen ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020 rd) med förslag till lag (147/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, och till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 73/2020 rd) med förslag till lag

(447/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 1/2021 rd).

58 i §. Nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg. Det föreslås att 2 mom. preciseras så att de begränsningar om vilka det föreskrivs genom förordning eller som meddelas genom myndighetsbeslut inte berör en tillställning, ett utrymme eller en verksamhet under förutsättning att uppvisande av covidintyg krävs under tillställningens eller utrymmets hela öppettid. I nuläget föreskrivs det endast på ett allmänt plan om uppvisande av covidintyg, och därför är det möjligt att till exempel förplägnadsrörelser först bedriver verksamhet utan covidintyg och att covidintyg endast krävs av kunderna nattetid i syfte att undgå de begränsningar som föreskrivs för verksamheten. I regel leder tillämpningen av covidintyg under begränsningarnas giltighetstid smittrisker under denna tid, men ett sådant förfarande leder till att ovaccinerade personer exponeras för smitta i utrymmena redan innan covidintyg tas i bruk. Eftersom tillämpningen av covidintyg föreslås gälla hela öppettiden för verksamheten, innebär den föreslagna bestämmelsen att smittrisker kontrolleras såväl i förplägnadsrörelser som vid olika slags tillställningar och utrymmen samtidigt som näringsverksamheten kan bedrivas utan begränsningar.

Till övriga delar motsvarar den föreslagna bestämmelsen ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 25/2021 rd).

58 j §. Rätt att behandla uppgifter som ingår i EU:s digitala covidintyg. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 25/2021 rd). Tillämpningen av paragrafen har dock i någon mån varit utmanande i fråga om vad som avses med situationer när det av tekniska skäl inte är möjligt att kontrollera intyget med ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt och intygets giltighet får kontrolleras utan ett elektroniskt läsprogram. Huvudregeln enligt lagstiftningen är att intygen ska kontrolleras elektroniskt. På så sätt minimeras behandlingen av personuppgifter för ändamålet, och det bidrar också till att förhindra missbruk eftersom en QR-kod är mycket svår att förfälska. Icke-elektronisk kontroll av intyg kräver också tilläggsresurser och sakkunskap av verksamhetsutövaren, vilket gör inträdet till tillställningar betydligt långsammare. Med tekniska skäl avses i regel en sådan situation när läsaren och/eller läsprogrammet får en teknisk funktionsstörning som omöjliggör teknisk kontroll. I ett sådant läge bör man primärt försöka starta om apparaten, utföra kontrollen med en annan läsare och säkerställa att det läsprogram som används har uppdaterats på behörigt sätt. Med sådana tekniska skäl som innebär att annan än teknisk kontroll är tillåten avses dock inte situationer när läsprogrammet inte ännu stödjer kontroll av något visst intyg.

58 k §. Anordnande av coronatest för att få ett covidintyg. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. Bestämmelsen fogades till lagen utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet,

och till den delen hänvisas för specialmotivering till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 25/2021 rd).

58 1 §. *Utfärdande av EU:s digitala covidvaccinationsintyg till dem som vaccinerats utanför Europeiska unionen.* I paragrafen föreskrivs det om kommunens skyldighet att till en kommuninvånare som avses i 14 § i folkhälsolagen (66/1972) utfärda EU:s digitala covidvaccinationsintyg i en situation där kommuninvånaren har fått en i 16 g § 1 mom. avsedd godtagbar vaccination i ett land utanför EU och sålunda ännu inte har tillgång till EU:s digitala covidintyg. Ett ytterligare villkor för godkännande av intyget är att villkoren i artikel 8.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 uppfylls. Ett ärende som gäller utfärdande av EU:s digitala covidvaccinationsintyg ska behandlas utan dröjsmål, och vid negativt beslut ska sökanden meddelas ett separat förvaltningsbeslut med besvärсанvisning. Ett överklagbart förvaltningsbeslut behöver inte meddelas när EU:s digitala covidintyg utfärdas till sökanden.

Kommunen ska på begäran av en kommuninvånare som avses i 14 § i folkhälsolagen (66/1972) och som fått vaccin utomlands utfärda EU:s covidvaccinationsintyg. Skyldigheten att utfärda intyg gäller kommuninvånare samt vissa persongrupper som har en med hemkommun jämförbar rätt till hälso- och sjukvårdstjänster. Trots bestämmelsen kan kommunen utfärda intyg även till andra personer, om det till exempel med hänsyn till kommunens resurser är möjligt.

Kommunen ska bedöma förutsättningarna för utfärdande av intyg till personer som har vaccinerats mot covid-19 i länder utanför EU. Till dem som har fått vaccin i länder utanför EU hör också de personer för vilka tredjeländers ambassader i Finland har ordnat vaccination mot covid-19. Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 ska de som har vaccinerats i en EU-medlemsstat få ett vaccinationsintyg från den medlemsstat som har gett vaccinationen.

Enligt artikel 8.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 ska myndigheterna i en medlemsstat ha fått tillgång till all nödvändig information för utfärdande av covidintyg, inklusive tillförlitliga bevis för vaccinationen. Med nödvändig information avses vaccinationsintygets faktainnehåll. Vad det omfattar beskrivs närmare i bilagan till förordningen. Uppgifterna i fråga är personens fullständiga namn och födelsedatum, covid-19-vaccinpreparatets namn, innehavaren av försäljningstillståndet för vaccinet, vaccintillverkaren, numret på dosen i vaccinserien, det totala antalet doser i serien, vaccinationsdatum med angivande av datum för den senaste dosen, medlemsstat eller tredjeland där vaccinet administrerades samt utfärdare av intyget.

Det föreslås att ett villkor för utfärdande av intyg är att det administrerade vaccinet antingen är ett vaccinpreparat som Europeiska kommissionen med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 726/2004 om inrättande av gemenskapsförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel samt om inrättande av en europeisk läkemedelsmyndighet, har beviljat försäljningstillstånd eller ett preparat som Världshälsoorganisationen har godkänt i sin förteckning över nödanvändning.

Enligt 2 mom. ska ett intyg eller en bestyrkt översättning av ett intyg över vaccination som har skett utanför Europeiska unionen vara avfattat på finska, svenska eller engelska. Ett intyg som visas upp inom samernas hembygdsområde enligt samiska språklagen (1086/2003) får också vara avfattat på samiska. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i 16 g § i lagförslaget om godtagbara språk.

Det föreslås att ett ärende som gäller utfärdande av EU:s digitala covidvaccinationsintyg ska behandlas utan dröjsmål. Det är motiverat att behandlingen av ärendet sker utan dröjsmål, eftersom utfärdandet av EU:s digitala covidintyg kan få direkta rättsverkningar för den som behöver det. Enligt den föreslagna 58 i § kan EU:s digitala covidintyg krävas som ett alternativ till vissa restriktioner i flera olika tjänster för att säkerställa deras hälsosäkerhet. Sålunda ska en person som har fått motsvarande vaccinationsskydd som en invånare som har vaccinerats i kommunen ha lika möjligheter att delta i evenemang eller använda lokaler där verksamhetsutövaren har infört kravet att kunderna och de som deltar i verksamheten ska visa upp ett covidintyg.

I paragrafens 4 mom. finns bestämmelser om meddelande av beslut när en person ansöker om EU:s digitala covidvaccinationsintyg hos en kommunal myndighet.

EU:s digitala covidintyg är ett dokument som har självständiga rättsverkningar till exempel som ett dokument som berättigar till resor och tillträde till evenemang. Karaktären hos EU:s digitala covidintyg avviker från karaktären hos ett annat slags läkarintyg, eftersom ett läkarintyg i allmänhet inte i sig berättigar till någon förmån (till exempel sjukdagpenning) eller rätt (till exempel körrätt), utan det fattas ett separat beslut om förmånen eller rätten i fråga hos den behöriga myndigheten och läkarintyget beaktas vid beslutsfattandet. Upprättandet av läkarintyg är så kallad faktisk förvaltningsverksamhet och kunden har inte rätt att söka ändring i läkarintyget i fråga, utan i ett beslut av den myndighet som beslutar om förmånen eller rättigheten i fråga.

Ett avgörande om att utfärda eller inte utfärda EU:s digitala covidvaccinationsintyg ska däremot anses vara ett förvaltningsbeslut som fattats av en myndighet, eftersom det gäller personens rättigheter och EU:s digitala covidintyg i sig ger personen rätt att få tillträde till exempelvis de evenemang där ett intyg krävs.

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan. Grundlagen förutsätter följaktligen att varje yrkande som framställts till en myndighet och som faller inom myndighetens beslutanderätt ska behandlas av myndigheten och besvaras på behörigt sätt. Skyldighet att fatta ett förvaltningsbeslut uppstår till följd av ett sådant yrkande eller en sådan ansökan som gäller en parts intresse, rättighet eller skyldighet.

I förvaltningslagen föreskrivs det om grunderna för god förvaltning och om förfarandet i förvaltningsärenden. I 7 kap. finns bestämmelser om avgörande av ärenden. Lagens 43 § gäller beslutets form. Enligt paragrafen ska förvaltningsbeslut ges skriftligen. Ett beslut kan ges muntligen, om det är nödvändigt på grund av att ärendet är brådskande. Lagens 44 § innehåller bestämmelser om beslutets innehåll. Enligt bestämmelsen ska av ett skriftligt beslut tydligt framgå 1) den myndighet som har fattat beslutet samt tidpunkten för beslutet, 2) de parter som beslutet direkt gäller, 3) motiveringen för beslutet och en specificerad uppgift om vad en part är berättigad eller förpliktad till eller hur ärendet annars har avgjorts och 4) namn och kontaktuppgifter för den person av vilken en part vid behov kan begära ytterligare uppgifter om beslutet. Lagens 45 § innehåller bestämmelser om motivering av beslut. Enligt paragrafen ska ett beslut motiveras. I motiveringen ska det anges vilka omständigheter och utredningar som har inverkat på avgörandet och vilka bestämmelser som har tillämpats. Motiveringen för ett beslut kan utelämnas, om 1) ett viktigt allmänt eller enskilt intresse förutsätter att beslutet meddelas omedelbart, 2) beslutet gäller val som förrättas av ett välfärdsområdes eller en välfärdssammanslutnings kollegiala organ eller av ett kommunalt kollegialt organ, 3) beslutet gäller antagande till frivillig utbildning eller beviljande av en sådan förmån som grundar sig på en bedömning av sökandens egenskaper, 4) ett yrkande som inte gäller någon annan part godkänns genom beslutet och ingen

annan har rätt att söka ändring i beslutet, eller 5) motivering av någon annan särskild orsak är uppenbart onödig.

Förvaltningslagen utgår alltså från att förvaltningsbeslut i regel ska ges skriftligen. Ett skriftligt beslut med anvisningar om sökande av ändring ger sökanden möjlighet att söka ändring i beslutet.

För merparten av personerna kommer EU:s digitala covidvaccinationsintyg att beviljas i enlighet med ansökan, när villkoren för att få intyget uppfylls. I sådana fall får sökanden som ett resultat av ansökan EU:s digitala covidintyg, som visar att myndigheten har fattat ett positivt beslut. Sökanden behöver då inte söka ändring, eftersom ansökan har godkänts som sådan. När EU:s digitala covidvaccinationsintyg utfärdas i enlighet med ansökan behöver sökanden därför inte ges varken ett separat förvaltningsbeslut eller en besvär-anvisning. Detta bidrar också till att minska myndighetens administrativa börda. Det föreslås att 2 mom. ska innehålla en uttrycklig bestämmelse om detta. Det föreslagna 2 mom. motsvarar den bestämmelse i 20 § i passlagen (671/2006) enligt vilken sökanden inte ges något separat förvaltningsbeslut eller någon besvär-anvisning, när ett pass utfärdas i enlighet med ansökan.

Om en person inte beviljas EU:s digitala covidvaccinationsintyg, ska sökanden däremot i enlighet med förvaltningslagen ges ett separat förvaltningsbeslut med en besvär-anvisning. Bestämmelser om sökande av ändring i beslut finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) där det i 6 § anges att ett beslut genom vilket en myndighet har avgjort eller avvisat ett förvaltningsärende får överklagas genom besvär.

59 a §. Tillsyn. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020 rd) med förslag till lag (147/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 73/2021 rd) med förslag till lag (447/2021) om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar samt till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 1/2021 rd).

59 b §. Inspektioner. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020 rd) med förslag till lag (147/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar samt till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 73/2021 rd) med förslag till lag (447/2021) om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 1/2021 rd).

59 c §. Förelägganden och tvångsmedel. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020 rd) med förslag till lag (147/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 73/2021 rd) med förslag till lag (447/2021) om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av

lagen om smittsamma sjukdomar samt till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkanden (ShUB 1/2021 rd och ShUB 25/2021 rd).

59 d §. Behörig kommunal myndighet. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020 rd) med förslag till lag (147/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar samt till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 73/2021 rd) med förslag till lag (447/2021) om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 1/2021 rd).

59 e §. Rätt att få information. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

79 §. Statens deltagande i särskilda kostnader. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 25/2021 rd).

87 a §. Underlåtenhet att delta i covid-19-test. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) med förslag till lag 701/2021 om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 18/2021 rd).

89 a §. Handräckning i samband med åtgärder som gäller covid-19. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) med förslag till lag (701/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, samt till kapitel 8 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 131/2021 rd) med förslag till lag (876/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar. Bestämmelsen ändrades utifrån utskottsbehandlingen i social- och hälsovårdsutskottet, och till den delen hänvisas för specialmotivering ytterligare till social- och hälsovårdsutskottets betänkande (ShUB 18/2021 rd).

91 §. Verkställighet av beslut. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar ordalydelsen i den temporära bestämmelse som är i kraft till den 31 december 2021. För specialmotivering hänvisas till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 245/2020 rd) med förslag till lag

(147/2021) om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, till stycke 4.1 Förslagen i regeringens proposition (RP 6/2021 rd) med förslag till lag (165/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar samt till kapitel 7 Specialmotivering i regeringens proposition (RP 73/2021 rd) med förslag till lag (447/2021) om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar.

8.2 Lag om temporär ändring av lagen om transportservice

179 a §. *Anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin.* Det föreslås att giltighetstiden för den temporära 179 a § som fogades till lagen om transportservice genom lag 676/2021 förlängs till och med den 30 juni 2022. Eftersom den tidigare 179 a § upphör att gälla den 31 december 2021, förlängs bestämmelsens giltighetstid genom att det till lagen fogas en ny 179 a § med samma innehåll från och med den 1 januari 2022. Enligt den gällande 179 a § ska ändringar i kollektivtrafiken anmälas senast fem dagar i förväg under covid-19-epidemin. Den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken ska senast fem dagar innan planen genomförs underrätta Transport- och kommunikationsverket om inledandet, upphörandet eller väsentliga ändringar av en tjänst som tillhandahålls regelbundet i stället för de 60 dagar som förutsätts i den gällande lagen, till den del uppgifterna inte finns tillgängliga via ett i 154 § 1 mom. avsett gränssnitt. Om Transport- och kommunikationsverket i enlighet med 2 mom. ordnar informationstjänsten genom att skaffa den av Trafikstyrningsbolag Fintraffic Ab, ska anmälan göras direkt till denna tjänsteleverantör. Med väsentliga ändringar avses ändringar t.ex. i planerade tidtabeller, rutter eller hållplatser. En kortare anmälningstid gör det möjligt att snabbare inleda och lägga ner tjänster samt att göra väsentliga ändringar i dem under covid-19-epidemin. Den kortare anmälningstiden har varit i bruk sedan våren 2020 (RP 62/2020 rd, RP 202/2020 rd och RP 64/2021 rd). Först gällde undantaget till och med den 31 oktober 2020, varefter undantaget förlängdes genom lag 1256/2020 och lag 676/2021. Det nuvarande undantaget gäller till och med den 31 december 2021.

9 Ikraftträdande

Lagarna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 2022 och gälla till och med den 30 juni 2022.

Under vintern 2021–2022 kan förekomsten av coronavirussmitta ännu vara rätt så riklig, med eventuella variationer regionalt och enligt vaccinationsgrad. Under vintern kan flera mindre lokala epidemivågor förekomma, och inte heller omfattande epidemier kan uteslutas. När nya muterade covid-19-virusstammar uppkommer och sprids globalt, uppkommer en ny risk för att epidemin ska trappas upp.

Av den 12 år fyllda befolkningen i Finland har mer än 80 % fått covid-19-vaccin, vilket ger förutsättningar för att öppna upp samhället. Epidemin sprids dock kraftigt bland den ovaccinerade befolkningen, och ett betydande antal covid-19-patienter får specialistsjukvård och intensivvård. Globalt kan smittläget dock fortfarande förändras snabbt. I världen i stort är vaccinationsgraden inte ännu lika hög som i Finland, vilket bidrar till en verklig risk för att nya virusmutationer ska utvecklas. Epidemiläget i världen bör beaktas vid nationella beslut, eftersom det kan bli svårt att hantera den inhemska epidemin i en situation utan gränssäkerhetsåtgärder.

Enligt nuvarande kunskap ger covid-19-vaccinationer i huvudsak gott skydd också mot muterade virusstammar. Höjningen av vaccinationsgraden hos befolkningen skyddar hälsan och hälso- och sjukvårdens kapacitet. Dock är det möjligt att viruset framöver muteras så att effekten avtar hos de vacciner som nu används. Tills vidare är det inte heller känt om en första vaccinationsserie är tillräcklig för att skydda alla befolkningsgrupper. THL rekommenderar en tredje

vaccindos för 60 år fyllda och för vissa andra grupper som kanske inte har en tillräcklig immunitet efter två vaccindoser. För att bekämpa covid-19-epidemin, och i synnerhet spridningen av nya muterade virusvarianter, bör strävan fortsättningsvis vara att bekämpa smitta så effektivt som möjligt, i tillräckligt god tid och tillräckligt snabbt.

Med tanke på epidemiläget och vaccinationsgraden hos befolkningen, såväl i Finland som i resenärers avgångsländer, är det ändamålsenligt att giltighetstiden för de temporära bestämmelserna om hälsosäkerhet vid inresa förlängs till den 30 juni 2022. Globalt är vaccinationsgraden hos befolkningen fortfarande bristfällig, och det kan förmodas att WHO inte kungör att pandemin eller det internationella hotet mot folkhälsan har upphört före den 30 juni 2022. Så länge den globala pandemin pågår är befogenheterna enligt propositionen nödvändiga för att skydda befolkningens hälsa. Eftersom effekten av den höga vaccinationsgraden på epidemins utveckling inte ännu är känd i detalj och vaccinationernas effekt ännu i hög grad är osäker till exempel i fråga om skyddets varaktighet och effekten mot muterade virusstammar, är det motiverat att förlänga giltighetstiden för bestämmelserna om hälsosäkerhetskraven för inresande till Finland och för andra temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar till den 31 december 2021. Genom krav på förhandsintyg och testning av inresande kan spridningen av smitta av utländskt ursprung till Finland effektivt förhindras och genom andra temporära bestämmelser kan virusets spridning i Finland förhindras, och därmed kan befolkningens hälsa och hälso- och sjukvårdens kapacitet skyddas.

Förordning (EU) 953/2021 som berör utfärdandet av EU:s digitala covidintyg och de bakgrundstjänster som behövs för kontrollen är i kraft till den 30 juni 2022.

10 Verkställighet och uppföljning

De hälsovårdsmyndigheter som verkställer de föreslagna 16 a–16 g § i lagen om smittsamma sjukdomar är de kommunala organ som ansvarar för bekämpning av smittsamma sjukdomar, de läkare vid samkommuner och kommuner som ansvarar för smittsamma sjukdomar och andra personer i de organisationernas tjänst. Polisen, Gränsbevakningsväsendet och Tullen anvisas handräckningsuppgifter. Det föreskrivs också om handräckning i den gällande 89 §.

Regionförvaltningsverken och de kommunala organ som ansvarar för smittsamma sjukdomar ska verkställa de föreslagna 58 i–58 j § samt 59 a, 59 c och 59 e § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Ett verkställighetsprojekt som leds av Institutet för hälsa och välfärd under social- och hälsoministeriets styrning verkställer de nödvändiga ändringarna i datasystem. FPA, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och programföretagen sköter de tekniska förberedelserna.

Genomförandet och etableringen av de ändringar som föreslås i propositionen följs upp på regional nivå. Verkställigheten av lagen och dess konsekvenser för olika samhällsområden följs dessutom upp på statsrådets nivå inom ramen för det pågående arbetet med att öppna upp samhället i så stor utsträckning som möjligt, dock så att spridningen av covid-19-epidemin samtidigt förhindras.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar för vilka det föreslås att giltighetstiden förlängs till den 30 juni 2022 har stiftats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 14/2020 rd, GrUU 20/2020 rd, GrUU 31/2020 rd, GrUU 42/2020 rd, GrUU 44/2020 rd, GrUU 16/2021

rd, GrUU 26/2021 rd, GrUU 28/2021 rd och GrUU 35/2021 rd). Dessa bestämmelsers förhållande till grundlagen beskrivs närmare i regeringens proposition med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 72/2020 rd), regeringens proposition med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 101/2020 rd), regeringens proposition med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 139/2020 rd), regeringens proposition med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 225/2020 rd), regeringens proposition med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 245/2020 rd), regeringens proposition med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 6/2021 rd), regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (73/2021 rd), regeringens proposition med förslag till lag om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 105/2021 rd), regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 58 d § i lagen om smittsamma sjukdomar (RP 118/2021 rd) och regeringens proposition med förslag till lag om ändring och temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar (RP 131/2021 rd).

De föreslagna bestämmelsernas innehåll är nästan detsamma som i gällande bestämmelser, och de grundläggande lagstiftningslösningarnas grundlagsenlighet har bedömts i samband med behandlingen av de propositioner som nämns ovan. I denna proposition bör dock förlängningen av de temporära bestämmelsernas giltighetstid bedömas i förhållande till grundlagen.

Den föreslagna lagstiftningens syfte är, liksom för motsvarande gällande temporära bestämmelser, att skydda befolkningen, att förhindra spridningen av den allmänfarliga sjukdomen covid-19 i Finland, dock så att det fortsättningsvis är möjligt att resa till Finland och att ordna olika slags offentliga tillställningar och kundtillställningar på ett hälsosäkert sätt också i ett läge när covid-19-epidemiläget försämras regionalt samt att göra det möjligt att införa restriktioner enligt lagen om smittsamma sjukdomar när det bedöms vara nödvändigt för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19. Syftet är att det allmänna på det sätt som förutsätts i 22 § i grundlagen ska trygga vars och ens rätt till liv enligt 7 § 1 mom. i grundlagen och till oundgänglig försörjning enligt 19 § 1 mom. i grundlagen samt det allmännas skyldighet enligt 19 § 3 mom. i grundlagen att tillförsäkra var och en tillräckliga hälso- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa.

Syftet med bestämmelserna om hälsosäkerhet vid gränserna är också att minska spridningen av covid-19-smitta i trafiken över Finlands gränser. Genom bestämmelserna tryggas också rätten till liv och hälsa samt tillräckliga social- och hälsovårdstjänster. Med undantag för små ändringar motsvarar de föreslagna bestämmelserna lag 876/2021. Det är känt att vaccinering och testning för sjukdomen covid-19 samt genomgången sjukdom effektivt minskar covid-19-smittan samt risken för allvarlig sjukdom. Genom krav på förhandsintyg och testning av inresande till Finland kan spridningen av smitta av utländskt ursprung i Finland effektivt förhindras, och därmed kan befolkningens hälsa och hälso- och sjukvårdens kapacitet skyddas.

Trots att vaccinationsgraden hos Finlands befolkning förväntas nå en hög nivå under senare delen av 2021 och våren 2022 är det nödvändigt att förlänga kravet på förhandsintyg och testningen för inresande till Finland till den 30 juni 2022 för att förhindra spridning av covid-19-smitta av utländskt ursprung och skydda befolkningens hälsa. Eftersom effekten av den höga vaccinationsgraden på epidemins utveckling inte ännu är känd i detalj och vaccinationernas effekt ännu i hög grad är osäker till exempel i fråga om skyddets varaktighet och effekten mot muterade virusstammar, är det motiverat att förlänga giltighetstiden för hälsosäkerhetskraven

för inresande till Finland till den 30 juni 2021. Å andra sidan kan också risken för att nya oroande virusstammar sprids bekämpas genom hälsosäkerhetsbestämmelserna, och nya virusstammar kan upptäckas i tid.

Covid-19-smitta sprids i nuläget bland ovaccinerade - den gruppen omfattar också garn under 12 år, som inte ännu haft möjlighet att få vaccin. Att förlänga giltighetstiden för bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar om hälsosäkerhet vid inresa är nödvändigt i synnerhet för att skydda ovaccinerade personers liv och hälsa.

Kommunerna ansvarar för rådgivning till resenärer som anländer till Finland, kontroll och testning av intyg över sjukdomen covid-19 samt hälsosäkerhetsverksamheten vid gränserna. Verksamheten förutsätter såväl investeringar i utrymmen och utrustning som personalresurser. Den största utmaningen är tillgången till hälso- och sjukvårdspersonal för uppgiften, också om andra yrkespersoner, handräckning och olika digitala verktyg utnyttjas optimalt. Om hälso- och sjukvårdspersonal anvisas för hälsosäkerhetsåtgärder vid gränserna, försämras tillgången till personal på annat håll inom hälso- och sjukvården vilket kan leda till att vårdskulden ökar och till mer långvariga negativa effekter för välmåendet och hälsan. Covid-19-testningen för resenärer upptar också den begränsade nationella testningskapaciteten. Som helhet betraktad och med beaktande också av erfarenheterna från tillämpningen av bestämmelserna under deras giltighetstid bedöms nyttan av de föreslagna bestämmelserna om hälsosäkerhet vid inresa dock vara större än de negativa följderna.

Syftet med att möjliggöra tillämpningen av EU:s digitala covidintyg till och med den 30 juni 2022 är att lindra restriktionernas effekter på de grundläggande fri- och rättigheterna så att möjligheterna att bedriva näring återställs närmare normalläget och de grundläggande fri- och rättigheterna kan fullgöras så fullvärdigt som möjligt. Den temporära möjligheten att tillämpa intyget föreslås vara en övergångsfas vid övergången till ett fullvärdigt öppnande av samhället och upphävande av de temporära begränsningarna i de grundläggande fri- och rättigheterna. Införandet av intyget bör också bedömas ur medborgarnas perspektiv. Möjligheten att ordna offentliga tillställningar och höja användningsgraden för kundutrymmen stärker individens möjligheter att utnyttja tjänster och delta i offentliga tillställningar i ett läge när det inte annars vore möjligt.

Grundlagsutskottet har flera gånger i sin praxis betonat att upprätthållande av funktionsförmågan hos hälso- och sjukvårdssystemet under pandemin är en synnerligen vägande grund med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna. Denna grund har samband med det allmännas skyldighet enligt 7 § 1 mom. i grundlagen att trygga vars och ens rätt till liv och att även under en pandemi tillförsäkra var och en tillräckliga hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa (19 § 3 mom. i grundlagen), och som berättigar exceptionellt långtgående myndighetsåtgärder också om de innebär ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUB 2/2020 rd s. 5, GrUB 3/2020 rd, s. 3, GrUB 7/2020 rd, s. 3, och GrUB 9/2020 rd, s. 4). Det finns därmed klart godtagbara grunder för regleringen (GrUU 44/2020 rd, s. 3).

När epidemiläget förändras, i synnerhet med beaktande av vaccinationsgraden och dess effekt på spridningen av och allvarlighetsgraden hos sjukdomen covid-19, är såväl lagstiftaren som de beslutande myndigheterna tvungna att väga de grundläggande fri- och rättigheterna och sträva till ett sådant rättsläge att kan genomföras så fullvärdigt som möjligt. De föreslagna bestämmelsernas syfte är att förhindra att sjukdomen covid-19 sprids, men samtidigt erbjuda ett alternativ till vissa restriktioner enligt lagen om smittsamma sjukdomar för att utöver de syften som har samband med 7 § 1 mom. eller 19 § 3 mom. i grundlagen syftar till att de olika delarna av systemet med grundläggande fri- och rättigheter ska genomföras så fullvärdigt som möjligt och

till att i synnerhet trygga möjligheten för de branscher som drabbats hårdast av coronarestriktionerna att utöva sin näring i ett förändrat epidemiläge.

Syftet med bestämmelserna om mobilapplikationen och informationssystemet för den är också att på frivillig basis erbjuda medborgarna en mobilapplikation, med vars hjälp smittkedjorna för covid-19 kan brytas effektivare genom att uppspårning av personer som eventuellt exponerats för coronavirus. Dessa bestämmelsers förhållande till grundlagen beskrivs närmare i avsnitt 9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning i proposition RP 101/2020 rd. Lagförslaget har exempelvis betydelse för skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § i grundlagen.

Kravet på bestämmelser i lag och rättsskyddsgarantiernas tillräcklighet

I den föreslagna lagen föreskrivs det om skyldigheternas och restriktionernas innehåll. Skyldigheternas och restriktionernas sakliga och tidsmässiga proportionalitet baseras på en epidemiologisk och medicinsk bedömning av förloppet för sjukdomen covid-19 under andra hälften av 2021 och första hälften av 2022, på ökande vaccinationsgrad hos befolkningen såväl i Finland som i andra länder samt på oron och osäkerheten om huruvida virusmutationer försnabbar sjukdomsförloppet.

Enligt 121 § i grundlagen utfärdas bestämmelser om de uppgifter som åläggs kommunerna genom lag. De föreslagna bestämmelserna är således korrekta med avseende på 121 § 2 mom. i grundlagen. I samband med den ändring som nu föreslås fogas till lagen en bestämmelse som förpliktar kommunerna att bevilja en sådan kommuninvånare som avses i 14 § i folkhälsolagen EU:s digitala covidintyg i en situation där personen har fått en i Finland godtagbar vaccination mot covid-19 i ett land utanför EU. I sin praxis har grundlagsutskottet betonat att man när man lagstiftar om nya uppgifter för kommunerna också måste se till att de har faktiska möjligheter att klara av dem.⁴⁰

I de bestämmelser som nu föreslås innebär beviljande av EU:s digitala covidintyg till kommuninvånare inte att kommunerna åläggs en ny uppgift. En kommun ska redan med stöd av gällande lagstiftning se till att en invånare i kommunen eller en patient på en hälsovårdscentral får ett intyg eller utlåtande om sitt hälsotillstånd, när ett sådant behövs enligt lag eller är nödvändigt med tanke på invånarens eller patientens vård, försörjning eller studier *eller av någon annan jämförbar orsak*.⁴¹ Det är nödvändigt att bevilja en kommuninvånare EU:s digitala covidintyg i en situation där förutsättningar att bevilja intyget finns, eftersom detta krävs med tanke på en jämlik behandling av kommuninvånarna. En kommuninvånare bör ha likvärdig möjlighet att ta del av tjänster där det krävs covidintyg för att säkerställa hälsosäkerheten som en person som har vaccinerats i Finland, i en situation där skyddet mot covid-19 de facto är detsamma.

Genom den nu föreslagna bestämmelsen preciseras kommunens skyldighet att behandla kommuninvånarna jämligt när det gäller beviljande av EU:s digitala covidintyg. Samtidigt underlättas kommunens administrativa börda så att förvaltningsbeslut i ett ärende som gäller beviljande av EU:s digitala covidintyg ska fattas endast om ett intyg inte beviljas.

⁴⁰ Se t.ex. GrUU 41/2002 rd, s. 3/II, GrUU 29/2009 rd, s. 2 och GrUU 12/2011 rd, s. 2/I

⁴¹ Se 22 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010)

Regeringen har dock förbundit sig att ersätta de direkta kostnader som covid-19-epidemin föranleder kommunerna och samkommunerna så länge epidemiläget och genomförandet av hybridstrategin kräver det. Kostnaderna ersätts genom statens budgetförfarande. Kommunerna kan också ansöka om ersättning för direkta kostnader som beviljandet av EU:s digitala covidintyg föranleder.

Restriktionsgrundens godtagbarhet

Grunden för att begränsa en grundläggande fri- eller rättighet bör vara godtagbar med tanke på systemet med grundläggande fri- och rättigheter som helhet. Grundlagsutskottet anser att upprätthållande av funktionsförmågan hos hälso- och sjukvårdssystemet under den pågående covid-19-epidemin är en synnerligen vägande grund med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna. Denna grund har samband med det allmännas skyldighet enligt 7 § 1 mom. i grundlagen att trygga vars och ens rätt till liv och att även under en pandemi tillförsäkra var och en tillräckliga hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa (19 § 3 mom. i grundlagen). En sådan grund berättigar enligt utskottet exceptionellt långtgående myndighetsåtgärder som också ingriper i människors grundläggande fri- och rättigheter (GrUB 7/2020 rd, s. 3, GrUB 2/2020 rd, s. 4). I grundlagsutskottets utlåtandepraxis har det dock betonats att en begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna inte kan vara ändamålsenlig och därmed nödvändig om det godtagbara syfte som utgör grunden för begränsningen inte ens i princip kan uppnås genom den (GrUU 20/2020 rd, GrUB 11/2020 rd, s. 4, se även GrUU 40/2017 rd, s. 4, GrUU 55/2016 rd, s. 4–5 och GrUU 5/2009 rd, s. 3/II).

Trots att det i och för sig finns en sådan vägande grund som är nödvändig på grund av ett godtagbart samhällsligt intresse för de restriktioner som genomförts under covid-19-epidemin, har grundlagsutskottet i sin praxis i fråga om ändringar i lagen om smittsamma sjukdomar förutsatt att man specifikt och detaljerat bör kunna motivera nödvändigheten av just de föreslagna åtgärderna (GrUU 14/2020 rd, s. 5). Samtidigt bör också andra regleringsalternativ som är mindre begränsande med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna granskas (se t.ex. GrUU 14/2020 rd, s. 5 jämte hänvisning till GrUB 14/2020 rd). Den föreslagna förlängningen av bestämmelsernas giltighetstid har, som ovan konstateras, stiftats med grundlagsutskottets medverkan och uppfyller förutsättningarna för begränsande åtgärder i fråga om nödvändighet och godtagbarhet.

Också när vaccinationsgraden stiger är bestämmelserna proportionerliga, eftersom bestämmelsernas syfte då är att bidra till att skydda också deras hälsa och liv som inte kan eller vill ta emot vaccin. Enligt THL är det möjligt att covid-19-viruset framöver också muterar så att de vacciner som nu används inte ger tillräckligt skydd mot dem.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande ansett det viktigt att restriktionerna genast upphör när det är möjligt. Åtgärderna föreslås gälla tills finländarna enligt THL:s bedömning har fått en full vaccinationsserie och befolkningens motståndskraft mot sjukdomen covid-19 och mot eventuella virusmutationer är så god att åtgärderna inte längre enligt nuvarande kunskap kan betraktas som nödvändiga. I ett utlåtande till social och hälsovårdsministeriet den 1 november 2021 har THL bedömt att bestämmelsernas giltighetstid behöver förlängas till och med den 30 april 2022.⁴²

Bestämmelsernas nödvändighet och proportionalitet

⁴² GrUU 15/2015 rd.

Trots att covid-19-läget i Finland i nuläget igen går mot det bättre kan det förändras snabbt, om smitta som sprids över gränsen inte kan förhindras med tillgängliga metoder. Bestämmelserna syftar till att trygga hälsan också för barn under 12 år, eftersom de tills vidare inte vaccineras.

Bestämmelsernas effekt kan också påverkas bland annat genom att inresande hänvisas till och motiveras att söka sig till test på egen hand. Undantagen från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test gäller små och relativt klart avgränsade grupper. De Grupperna utgör ingen väsentlig risk för smittspridning. Det är delvis fråga om sådana grupper som till följd av sitt arbete är tvungna att röra sig snabbt, och då kan krav på intyg eller test leda till oskäligen situationer. I transittrafiken är det fråga om genomfart. Grunderna för undantag är också nödvändiga på grund av ett samhälleligt intresse, och de motiveras också delvis med tryggheten av verksamhet som är kritisk såväl för samhället som delvis för individen, och delvis också av andra tjänster. Därför är det fortfarande proportionellt att föreskriva om grunderna för undantag, och de kan inte anses försvaga bestämmelsernas effekt betydligt.

Det föreslås att det bemyndigande att utfärda förordning som finns i 16 c § 2 mom. i lagen ska strykas. I 16 c § föreskrivs om de grupper av personer som inte omfattas av skyldigheten att visa upp ett intyg eller att delta i ett test vid ankomsten till Finland. Enligt 2 mom. gäller utöver vad som föreskrivs i 1 mom. skyldigheten att visa upp ett intyg eller att delta i ett test inte personer som under de 14 dygn som föregått ankomsten till Finland endast har vistats i länder eller områden där covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant inte medför någon särskild risk för spridning av epidemin i förhållande till covid-19-incidensen eller utbredningen av virusvarianten i Finland. Närmare bestämmelser om länder och områden som avses i detta moment utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bemyndigandet att utfärda förordning fogades till lagen i samband med riksdagsbehandlingen av regeringens proposition 105/2021 rd. Grundlagsutskottet konstaterade (GrUU 26/2021 rd) att bestämmelserna om covidintyg och covidtest skulle ha gällt alla som anländer till Finland oberoende av vilket land de kommer från. Regleringen hade således inte beaktat förhållandena i utreselandet för den som anländer till Finland, såsom incidens eller förekomsten av oroväckande virusvarianter. I bestämmelserna om testning hade det inte heller gjorts någon skillnad mellan personer som inte alls vaccinerats och personer som fått en del av vaccinationsserien. Det regleringssätt som valts i propositionen motiverades med att det effektivare förhindrar spridning av smittor över gränserna än en modell som baserar sig på ett på förhand fastställt gränsvärde. Den föreslagna modellen ansågs i propositionen också vara tydligare för resenärer än alternativa krav som baserar sig på lands- eller regionspecifik incidens och som ofta byts ut. Grundlagsutskottet ansåg att det är viktigt att bestämmelser som har kopplingar till de grundläggande fri- och rättigheterna och som gäller fysiska personers normala dagliga aktiviteter är klara och tydliga (GrUU 32/2020 rd, s. 2, se också GrUU 45/2016 rd, s.3, GrUU 41/2006 rd, s. 4). Utskottet ansåg att den föreslagna grundlösningen för regleringen var motiverad med tanke på regleringens tydlighet. Grundlagsutskottet ansåg emellertid att den föreslagna regleringen i någon mån var problematisk med tanke på proportionaliteten i inskränkningarna av de grundläggande fri- och rättigheterna. Social- och hälsovårdsutskottet måste ändra regleringen så att de skyldigheter som i starkast grad ingriper i de grundläggande fri- och rättigheterna riktas till de inresande som kan bedömas medföra störst risk för spridning av covid-19-infektioner. Enligt grundlagsutskottets uppfattning kunde bestämmelsernas proportionalitet förbättras till exempel genom att det i lagen införs grundläggande bestämmelser om de utreseländer för vilka kravet på intyg eller testning inte tillämpas. Närmare bestämmelser om dessa länder får enligt utskottet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Situationen har dock förändrats efter grundlagsutskottets utlåtande och efter det att bemyndigandet att utfärda förordning infördes. Antalet vaccinationsintyg har ökat och tyngdpunkten har

förflyttats till en passagerarspecifik riskbedömningsmodell på det sätt som beskrivs i specialmotiveringen till 16 c §, och därför kan bemyndigandet att utfärda förordning slopas också med tanke på kravet på proportionalitet i lagstiftningen.

Genom statsrådets förordning och myndighetsbeslut meddelas restriktioner och skyldigheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar i ett läge när de är sakligt, geografiskt och tidsmässigt nödvändiga. Enligt de föreslagna bestämmelserna ska kravet på att visa upp covidintyg endast få införas i ett läge när sådana nödvändiga restriktioner och skyldigheter har meddelats och är i kraft. Därför ska statsrådets eller myndighetens nödvändighetsbedömning också omfatta den nationella tillämpningen av covidintyget. Om statsrådet eller myndigheten inte har ansett att restriktioner eller skyldigheter är nödvändiga, ska inte heller covidintyg som en alternativ åtgärd få krävas enligt de föreslagna bestämmelserna. I 58 i § 3 mom. föreslås en särskild bestämmelse om de skyldigheter och restriktioner som inte berör en verksamhet eller ett utrymme där kravet på att visa upp intyg tillämpas. Därmed är uppvisandet av intyg en nödvändig hälsosäkerhetsåtgärd som alternativ till restriktioner och ålägganden. I nuläget är inget annat sådant förfarande känt eller i bruk, som ur epidemiologiskt med tanke på bekämpningen av covid-19-epidemin enligt nuvarande information på ett godtagbart sätt lika effektivt eller på ett jämförbart sätt gör det möjligt att bekämpa sjukdomens spridning.⁴³

Giltighetstid

I sitt utlåtande GrUU 344/2020 rd ansåg grundlagsutskottet att giltighetstiden för restriktioner om vilka det föreskrivs för att förhindra covid-19-epidemins spridning tidsmässigt ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt. Epidemin har bestått av flera faser under vilka den till en början visade tecken på att avmattas, men överraskande förvärrades betydligt till följd av alltför tidigt upphävande av restriktioner eller muterade virusvarianter. Epidemins varaktighet kan ännu inte helt fastställas, och bedömningen av propositionens giltighetstid baseras därför på en avvägning av olika risker och intressen.

Det har föreslagits att giltighetstiden för de bestämmelser som nu föreslås ska vara sex månader. Den giltighetstid som föreslås är förenlig med grundlagsutskottets beslutspraxis, enligt vilken det på grund av de svårigheter som sammanhänger med prognostiseringen av hur epidemiläget utvecklas har varit möjligt att motivera att de temporära covid-19-bestämmelserna är nödvändiga endast för cirka fyra till sex månader i sänder.

Dessutom bör det beaktas att grundlagen förpliktar det allmänna att trygga tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. Av detta kan också härledas en aktiv skyldighet för lagstiftaren att agera, på basis av vilken lagstiftaren ska vidta omedelbara åtgärder för att upphäva lagen, om kravet på nödvändighet för att den lagstiftning som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna ska vara i kraft inte längre uppfylls. Av detta följer att i en situation där det epidemiologiska läget ute i världen under den nu föreslagna lagstiftningens giltighetstid överraskande förändras på ett så väsentligt sätt att regleringen inte längre är nödvändig med tanke på uppnåendet av lagens syfte, ska lagstiftaren vidta aktiva åtgärder för att upphäva lagen. En sådan situation kan till exempel bero på att epidemiläget och vaccinationstäckningen i världen förbättras så mycket att risken för covid-19-smittor eller virusvarianter med ursprung i utlandet inte längre kan anses vara på så sätt betydande att det med stöd av den nu föreslagna regleringen är nödvändigt att förhindra att de sprids. Även i en situation där epidemiläget i Finland försämras på ett så väsentligt sätt att situationen i utlandet är klart bättre än i Finland har det förebyggande av spridning av smittor som den nu föreslagna

⁴³ Se konsekvensbedömningen i avsnitt 4.2.

lagstiftningen syftar till inte längre en lika stor betydelse med tanke på skyddet av människors hälsa och liv, varför lagstiftning som begränsar de grundläggande fri- och rättigheterna inte längre kan anses nödvändig på det sätt som beskrivs i propositionen, och således bör upphävas.

Tillgång till vaccinering och testning

Ur ett jämlikhetsperspektiv har det också betydelse om de vaccinationer och test som berättigar till intyg är avgiftsfria eller avgiftsbelagda. Vaccinationerna är avgiftsfria för alla, och de är allmänt tillgängliga för dem som vistas en längre tid i Finland. Eftersom vaccinationerna har fortskridit i den ordning enligt fallande åldersgrupp som anges i statsrådets förordning om frivilliga covid-19-vaccinationer n(1105/2020), har i praktiken de yngsta åldersgrupperna samt 16–29-åringar och 12–15-åringar möjlighet att få en full vaccinationsserie senare än andra åldersgrupper eller andra sådana specialgrupper och riskgrupper som anges i 2 § i förordningen. Fram till början av november var vaccinationsgraden för den första dosen bland 12–15-åringar dock redan 73 %, och för den andra dosen 57 %.

De covid-19-tester som berättigar till intyg bör fortfarande, liksom i nuläget, göras hos den offentliga hälso- och sjukvården för personer som har en medicinsk grund för att inte kunna ta emot covid-19-vaccin. Medicinska skäl för att undvika vaccinering är till exempel sjukdom, vård eller allergi som utgör hinder för vaccinering. I praktiken bedöms den medicinska grunden för att undvika vaccinering av den läkare som vårdar patienten.

För att säkerställa att barnets rättigheter tillgodoses bör eventuell testning som behövs för att barn i åldern 16–17 år ska få covidintyg fortfarande garanteras inom den offentliga hälso- och sjukvården, om barnet inte har fått en full vaccinationsserie eller haft sjukdomen covid-19 under de senaste sex månaderna. Barns rätt till test i den offentliga hälso- och sjukvården bör fortsättningsvis tryggas oberoende av varför barnet inte har fått vaccin.

Rätten till arbete och näringsfriheten

Varje undantag från näringsfriheten begränsar fullgörandet av den grundläggande friheten, och måste kunna motiveras på ett godtagbart sätt. Grundlagsutskottet har förutsatt att inskränkningarna i näringsfriheten begränsas till att enbart omfatta det absolut nödvändiga. Grundlagsutskottet har ansett att också mycket långtgående inskränkningar i näringsfriheten kan komma i fråga för att förhindra covid-19-epidemiens spridning. I grundlagsutskottets utlåtandep Praxis har det betonats att restriktionerna ska vara nödvändiga (GrUU 7/2020 rd). Exempelvis i sin utlåtandep Praxis över restriktioner för restauranger till följd av covid-19-epidemin har grundlagsutskottet förutsatt att restriktionerna begränsas till att enbart omfatta det absolut nödvändiga geografiskt och enligt restaurangtyp. (GrUU 31/2020 rd).

Enligt 22 § i grundlagen ska det allmänna se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. De restriktioner om vilka det fattats beslut enligt 58, 58 a, 58 d och 58 g § i lagen om smittsamma sjukdomar har fått mycket betydande ekonomiska konsekvenser för omsättningen och förmågan att erbjuda arbetsplatser i de branscher som berörs av restriktionerna.

Syftet med införandet av covidintyget är att möjliggöra hälsosäker näringsverksamhet i ett läge när det inte annars är möjligt. De verksamhetsutövare som så önskar får kräva att EU:s digitala covidintyg visas upp för tillträde till offentliga tillställningar eller kundutrymmen. Verksamhetsutövare som agerar så får avvika från de restriktioner som meddelats genom myndighetsbeslut. Grundlagsutskottet har betonat att restriktionernas sammanlagda nackdelar för samhället

bör bedömas i relation till fördelarna. (GrUU 9/2020 rd). Införandet av covidintyg gör det möjligt att utöva näringsverksamhet i större utsträckning med beaktande av hälsosäkerheten.

Den föreslagna ändringen av bestämmelsen om användning av covidintyg (58 i §), enligt vilken en verksamhetsutövare ska förutsätta att ett covidintyg kan uppvisas under hela den tid som en offentlig tillställning pågår eller utrymmets hela öppettid, kan anses vara en nödvändig restriktion i det rådande epidemiläget. Den föreslagna ändringen ökar hälsosäkerheten i utrymmet eller under tillställningen. En del verksamhetsutövare har redan använt sig av den möjlighet som den gällande bestämmelsen har gett dem och krävt att covidintyg kan uppvisas genast när utrymmet öppnas eller tillställningen inleds. En del av verksamhetsutövarna har använt sig av den möjlighet som den gällande bestämmelsen har gett dem så att de har tagit kravet att covidintyg ska uppvisas i bruk senare under kvällen och under början av kvällen iakttagit de begränsningar som myndighetsbeslutet har ställt för verksamheten.

Enligt THL:s utlåtande är covidintyget ett bra sätt att minska risken för att smittas och undvika en ökad förekomst av allvarliga former av sjukdomen, men att använda sig av kravet att uppvisa covidintyg först efter ett bestämt klockslag är inte en lika effektiv metod som att kräva covidintyg under hela öppettiden. I vilken utsträckning covidintyget kan jämföras med andra bestämmelser om restriktioner och den effekt som dessa har när det gäller att förebygga spridning av covid-19 beror enligt THL på hur covidintyget används i praktiken. Enligt THL kan covidintyget som hälsoåtgärd jämföras med andra restriktioner endast när intyget fullt ut och på heltid används som ett alternativ till de gällande restriktionerna. THL anser att om man tar i bruk covidintyget när andra restriktioner skulle betyda till exempel att lokalen stängs, riskerar ett sådant tillvägagångssätt de facto åtgärdens effekt som hälsosäkrande faktor och således också syftet för de ifrågavarande bestämmelserna.

Eftersom målsättningen med covidintyget är att göra det möjligt att bedriva näring på ett hälsosäkert sätt i en situation där det till följd av det rådande epidemiläget inte annars fullt ut vore möjligt och verksamhetsutövare även efter den föreslagna ändringen av bestämmelsen dock skulle kunna välja huruvida han eller hon vill iaktta de inskränkningar som myndighetsbeslutet innebär eller kräva covidintyg, kan den föreslagna ändringen av bestämmelsen inte anses innebära en större restriktion för näringslivet än vad som i det rådande epidemiläget är nödvändigt och proportionellt.

Skyddet för liv och hälsa samt rätten till tillräckliga social- och hälsovårdstjänster

De föreslagna bestämmelsernas syfte är att skydda människornas hälsa och liv samt tillgången till tillräckliga social- och hälsovårdstjänster. Syftet med lagen om smittsamma sjukdomar är att förebygga smittsamma sjukdomar och spridningen av dem samt deras negativa konsekvenser för människor och samhället. Därför bör åtgärder enligt lagen om smittsamma sjukdomar i regel vara förebyggande, så att epidemins spridning kan förhindras effektivt och människornas liv och hälsa samt tillräcklig tillgång till social- och hälsovårdstjänster kan skyddas på ett så bra sätt som möjligt. I ett läge när covid-19-epidemin fortfarande globalt utgör ett betydande hot mot människors liv och hälsa och nya virusmutationer fortfarande upptäcks är det nödvändigt att hälsosäkerheten vid gränserna sköts på ett tillräckligt sätt.

Samtidigt är det viktigt vid bekämpningen av den skada sjukdomen covid-19 åsamkar människor och samhälle att samtidigt som man skyddar hälsa och liv och tryggar tillräckliga social- och hälsovårdstjänster också förebygga och bekämpa andra skador. Genom bestämmelserna om covidintyg blir det möjligt att i större utsträckning än genom restriktioner erbjuda samhällsrelaterade tjänster, och till exempel olika slags kultur-, musik- och fritidstjänster, så att hälsa och liv för

dem som deltar i tjänsterna och verksamheten samtidigt kan tryggas effektivt. Genom skyddet för människors hälsa och liv tryggas samtidigt också rätten till tillräckliga social- och hälsovårdstjänster.

Tillämpning på Åland

I fråga om de föreslagna 16 a–16 g § behandlas tillämpningen på Åland närmare i kapitel 11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning i regeringens proposition (RP 105/2021 rd) som ledde till att lag (701/2021) om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar stiftades. Bekämpningen av smittsamma sjukdomar hör till rikets lagstiftningsbehörighet också på Åland, men med stöd av 30 § 9 punkten i självstyrelselagen sköter landskapet de uppgifter som uppgifter som berör bekämpande av smittsamma sjukdomar på Åland.

På de grunder som anges ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Regeringen anser det dock önskvärt att grundlagsutskottet ger ett utlåtande i frågan.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 91 § 1 mom., sådant det lyder i lag 447/2021, samt
fogas till lagen temporärt nya 16 a–16 g §, ett nytt 4 a kap., nya 58 a–58 l och 59 a–59 e §, till 79 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 87 a och 89 a § som följer:

16 a §

Covid-19-intyg vid ankomst till Finland

En utlänning som är född 2006 eller tidigare och som inte är varaktigt bosatt i Finland ska, i syfte att förhindra spridning av covid-19, vid ankomsten till Finland medföra ett i 16 g § avsett tillförlitligt intyg

1) över att han eller hon har fått en godtagbar covid-19-vaccinationsserie minst sju dygn före ankomsten till Finland,

2) över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland, eller

3) över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare.

Om en finsk medborgare eller en utlänning som är varaktigt bosatt i Finland medför ett intyg över en godtagbar covid-19-vaccinationsserie som getts minst sju dygn före ankomsten till Finland eller över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare behöver personen inte delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 b §. Om personen medför ett intyg över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland måste personen delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 d §.

Den myndighet som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den kommun eller samkommun som ansvarar för folkhälsoarbetet enligt 5 § i folkhälsolagen och inom vars område man anländer till landet, ansvarar inom ramen för de tillgängliga resurserna för kontrollen av de intyg som avses i 1 mom. och i 16 b § 2 mom. i den omfattning som myndigheten bedömer vara ändamålsenlig för att bekämpa covid-19-epidemin. Myndigheten kan avtala om att uppgifter i anslutning till kontrollen av intyg överförs till någon annan än en myndighet, om det behövs för att trygga skötseln av kommunens eller samkommunens övriga lagstadgade uppgifter och för att säkerställa tillräckliga personella resurser för den överförda uppgiften.

Vid ankomst till Finland ska det intyg som avses i 1 mom. på begäran visas upp för en anställd hos den myndighet i kommunen eller samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller för en person som sköter denna myndighets uppgifter. Intyget kan också kontrolleras digitalt. En person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den nämnda kommunen eller samkommunen får i syfte att kontrollera intyget förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

Bestämmelser om nekande av inresa för utlänningar finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna), bestämmelser om avvisning av utlänningar i utlänningslagen (301/2004) och bestämmelser om helhetsbedömning i 146 § 1 mom. i den lagen.

16 b §

Covid-19-test vid ankomst till Finland

Om en person som är född 2006 eller tidigare har anlänt till Finland utan att medföra ett sådant intyg som avses i 16 a § och passerar finska gränsen på ett sådant ställe där kommunen har ordnat covid-19-testning, ska personen delta i ett covid-19-test som ordnas där. Om personen passerar finska gränsen på ett sådant ställe där covid-19-testning inte har ordnats ska personen omedelbart och dock senast 24 timmar från ankomsten till Finland delta i ett covid-19-test. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.

Skyldig att delta i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. är dock inte en person som vid ankomsten till Finland har med sig ett tillförlitligt intyg enligt 16 g § över en första dos covid-19-vaccin som getts minst 14 dygn före ankomsten till Finland.

För att säkerställa att en person deltar i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. får en person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i en i 16 a § 3 mom. avsedd kommun eller samkommun förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat för covid-19-testning. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

16 c §.

Undantag från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test

Intyg enligt 16 a § 1 mom. eller covid-19-test enligt 16 b § krävs dock inte av

1) personer som hör till utländska makters beskickningar eller internationella mellanstatliga organisationer och som åtnjuter personlig immunitet, deras familjemedlemmar eller sådana innehavare av diplomatpass eller tjänstepass som ackrediterats i något annat land än Finland, när de reser genom Finland till sitt tjänsteställe eller hemland,

2) förare inom person- eller godstransporter som är verksamma i transport- eller logistikbranschen, besättningen på fartyg, luftfartyg och tåg när de är i arbete eller avlösande besättning när de är på väg till eller från sina arbetsuppgifter,

3) personer för vilka grunden för inresa är att avvärja en plötslig fara som riktar sig mot samhällets infrastruktur och hotar hälsa eller säkerhet,

4) flygpassagerare, om de inte lämnar flygplatsen,

5) tullmyndigheter vid gränsen mellan Finland och Norge när de utför nödvändiga tjänsteuppdrag.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. gäller skyldigheten att visa upp ett intyg eller att delta i ett test inte personer som under de 14 dygn som föregått ankomsten till Finland endast har vistats i länder eller områden där covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant i förhållande till covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant i Finland inte medför någon särskild risk för spridning av epidemin. Närmare bestämmelser om länder och områden som avses i detta moment utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 d §

Covid-19-test efter ankomst till landet

Om en person född 2006 eller tidigare som har anlänt till Finland inte har ett sådant intyg över vaccinationsserie eller genomgången covid-19 som avses i 16 a § 1 mom. 1 eller 3 punkten och inte har fått ett positivt testresultat av ett covid-19-test enligt 16 b §, ska personen delta i ett covid-19-test tidigast 72 timmar och senast 120 timmar efter ankomsten till landet. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.

Personer som avses i 16 c § behöver dock inte delta i det test som avses i 1 mom.

16 e §

Upplysningsskyldighet

Utöver vad som föreskrivs i 8 § i förvaltningslagen (434/2003) ska den myndighet i den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar upplysa den som anländer till Finland om hälsosäkra tillvägagångssätt och covid-19-testning samt svara på frågor och förfrågningar som gäller lagen om smittsamma sjukdomar och förfaranden.

16 f §

Undantag som gäller utövande av samernas näring och kultur

Bestämmelserna i 16 a–16 d § tillämpas inte på samer när de utövar sin näring och kultur inom samernas hembygdsområde.

16 g §

Tillförlitligt intyg som gäller covid-19

Ett intyg över covid-19-vaccinationer ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den vaccinerade personens namn och födelsedatum, om vilket vaccin som getts och om ort och datum för utfärdandet samt är försett med underskrift och stämpel eller motsvarande bestyrkande av den som utfört vaccinationen. Med vaccinationsserie avses det antal vaccindoser som anges i försäljningstillståndet eller en kombination av tidigare genomgången, laboratorieverifierad covid-19 och en godkänd covid-19-vaccindos. En vaccinationsserie ska godkännas, om den har genomförts med ett vaccinpreparat för vilket Europeiska kommissionen har beviljat försäljningstillstånd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 726/2004 om inrättande av unionsförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel samt om inrättande av en europeisk läkemedelsmyndighetsförordning eller som Världshälsoorganisationen har tagit upp på sin lista för användning i nödfall.

Ett intyg över negativt testresultat för covid-19-smitta ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den testade personens namn och födelsedatum, om använd diagnostisk metod och provtagnings tidpunkt och om det laboratorium, den hälsovårdsmyndighet eller den nationella myndighet som utfärdat intyget.

Ett intyg över genomgången covid-19 ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om personens namn och födelsedatum, när personen insjuknade samt ort och datum för utfärdande, och är försett med läkarens underskrift och stämpel eller motsvarande bestyrkande.

Ett intyg som avses i 1–3 mom. eller en bestyrkt översättning av ett sådant intyg ska vara avfattade på finska, svenska eller engelska. Ett intyg som visas upp inom samernas hembygdsområde enligt samiska språklagen (1086/2003) får också vara avfattat på samiska.

Bestämmelser om det digitala covidintyget för Europeiska unionen finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin.

Den som är anställd hos den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen eller som sköter dess uppgifter har rätt att ta del av innehållet i det intyg som personen visar upp, att behandla de i 1–4 mom. avsedda personuppgifter som personen lämnar och att i det register över fall av sjukdomen som avses i 39 § föra in en anteckning om medförande av ett i 16 a § 1 mom. avsett intyg, om behandlingen är nödvändig för utförande av de uppgifter som anges i 16 a–16 e §.

4 a kap.

Ett informationssystem för att effektivare bryta smittkedjor för covid-19 och spåra upp personer som eventuellt exponerats för coronavirus

43 a §

Verkställande av informationssystemet

Institutet för hälsa och välfärd tillhandahåller, godkänner och förvaltar ett informationssystem, bestående av en mobilapplikation med tillhörande bakomliggande system, för uppspårning av personer som eventuellt exponerats för coronavirus. Mobilapplikationen är avgiftsfri för användarna och användningen av den är frivillig.

Användning och överföring av data mellan mobilapplikationen och bakgrundssystemet kräver att användaren gett samtycke till det. Samtycket ges i applikationen. Av samtycket ska det framgå att det har lämnats frivilligt och uttryckligt samt med vetskap om de ändamål för vilka uppgifter som överförs med mobilapplikationen får användas och lämnas ut. Det ska också framgå att samtycket inte har lämnats i samband med kundservice inom social- och hälsovården eller i ett myndighetsförfarande. Samtycket kan när som helst återkallas genom att applikationen tas ur bruk.

Institutet för hälsa och välfärd är personuppgiftsansvarig i fråga om behandlingen av personuppgifter i samband med informationssystemet.

Institutet för hälsa och välfärd svarar för informationssystemets funktion och godkännandet av dess informationssäkerhet och kan ställa närmare funktionella och tekniska krav på systemet samt krav på dess informationssäkerhet.

Institutet för hälsa och välfärd ska se till att informationssystemet används bara så länge som det behövs för att bryta smittkedjor för sjukdomen covid-19.

43 b §

Folkpensionsanstaltens uppgifter i samband med förvaltningen av det bakomliggande systemet

Folkpensionsanstalten ska för Institutet för hälsa och välfärds räkning svara för förvaltningen av det bakomliggande systemet på det sätt som Institutet för hälsa och välfärd bestämmer.

43 c §

Behandlingen av personuppgifter i samband med användningen av informationssystemet

Vid användningen av informationssystemet får personuppgifter behandlas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel för att bryta smittkedjor för sjukdomen covid-19 och för att spåra upp och informera personer som använder applikationen och eventuellt har exponerats för smitta samt för de statistiska ändamål som behövs för att följa hur covid-19-epidemin fortskrider och bedöma informationssystemets funktion. Personuppgifter får användas endast för de ändamål som är förenliga med detta kapitel, och de får inte användas för polisundersökningar, förundersökningar, rättegångar eller andra ändamål som har samband med lagövervakning. Uppgifterna får inte heller användas som enda grund vid beslutsfattande enligt 60 § eller vid annan utövning av offentlig makt som inte hänför sig till ett vårdbeslut som gäller covid-19-smitta.

I samband med användningen av informationssystemet får följande personuppgifter behandlas:

- 1) användarens pseudonyma identifierare,
- 2) pseudonyma identifierare för de andra användare som användaren har träffat samt behövliga uppgifter om mötenas varaktighet och tidpunkten för dem samt styrkan hos bluetooth-signalen från den mobila enheten vid tidpunkten i fråga,
- 3) pseudonyma identifierare för användare som anmält sig vara smittade,
- 4) information som användaren har fått om att han eller hon eventuellt har exponerats,
- 5) namn, telefonnummer, hemkommun och vid behov tillfällig boplatstyp samt uppgifter om symtom som en användare har uppgett i samband med en sådan begäran om kontakt som avses i 43 e § 1 mom.,
- 6) i situationer som avses i 43 i § 2 mom. uppgift om de länder som ansluter sig till gränsöverskridande användning av informationssystemet.

De uppgifter som avses i 2 mom. 1, 2 och 4 punkten får sparas i användarens mobila enhet. I det bakomliggande systemet får de uppgifter som avses i 2 mom. 3 och 6 punkten registreras för uppspårning av de applikationsanvändare som eventuellt exponerats för smitta, och de uppgifter som nämns i 2 mom. 5 punkten registreras för utlämnande till en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård i en kommun eller i en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt eller till Ålands hälso- och sjukvård i enlighet med 43 e §.

De uppgifter som avses i 2 mom. ska raderas och förstöras inom 21 dygn från det att de har registrerats. Uppgifterna ska dock raderas och förstöras senast när informationssystemet tas ur bruk i enlighet med 43 a § 5 mom.

43 d §

Undantag från meddelandeskyldigheten enligt 22 §

Med undantag från vad som föreskrivs i 22 § behöver den som använder en mobilapplikation som avses i detta kapitel inte meddela de uppgifter som han eller hon har fått med hjälp av informationssystemet till en läkare.

43 e §

Behandlingen av sådana uppgifter om eventuell exponering som har erhållits med hjälp av informationssystemet

Institutet för hälsa och välfärd har trots sekretessbestämmelserna rätt att till verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård i kommuner och i samkommuner för sjukvårdsdistrikt och till Ålands hälso- och sjukvård lämna ut sådana i 43 c § 2 mom. 5 punkten avsedda uppgifter som behövs för att verksamhetsenheten ska kunna kontakta personer som eventuellt exponerats för smitta för bedömning av deras behov av vård eller av andra åtgärder som behövs med tanke på bekämpningen av covid-19-epidemin.

De uppgifter om eventuell exponering som framgår av en begäran om kontakt enligt 1 mom. får sparas i ett temporärt register som inrättats av en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård i kommunen eller i samkommunen för sjukvårdsdistriktet för att användas när exponerade kontaktas enligt 1 mom. En uppgift ska utan dröjsmål raderas ur registret och förstöras när den inte längre är nödvändig för detta ändamål.

43 f §

Styrningen av det bakomliggande systemets förvaltning

Social- och hälsovårdsministeriet styr och har uppsikt över Folkpensionsanstalten vid fullgörandet av det uppdrag som avses i 43 b §.

43 g §

Bedömningen av informationssystemets informationssäkerhet

Transport- och kommunikationsverket ska bedöma informationssystemets informationssäkerhet innan det tas i bruk i enlighet med lagen om bedömning av informationssäkerheten i myndigheternas informationssystem och datakommunikation (1406/2011).

43 h §

Tillsyn

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utövar tillsyn över informationssäkerheten i informationssystemet.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har rätt att utföra de inspektioner som tillsynen förutsätter och inspektören har rätt att få tillträde till lokaler som är av betydelse för tillsynen och där det förvaras uppgifter som är av betydelse för tillsynen. Inspektioner får dock inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Vid inspektionen ska alla handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram. På inspektörens begäran ska dessutom kopior av de handlingar som är nödvändiga för inspektionen överlämnas till inspektören utan avgift.

43 i §

Behandlingen av personuppgifter i samband med gränsöverskridande användning av informationssystemet

I samband med användningen av informationssystemet får personuppgifter även behandlas för gränsöverskridande utbyte av uppgifter mellan nationella mobilapplikationer som används för att spåra upp personer som eventuellt exponerats för coronavirussjukdomen och de tillhörande bakomliggande systemen i en annan medlemsstat i Europeiska unionen (EU), en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz genom den samordnade nätsluss som avses i artikel 1.1.j i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/1023 om ändring av genomförandebeslut (EU) 2019/1765 vad gäller det gränsöverskridande utbytet av uppgifter mellan nationella mobilapplikationer för kontaktspårning och varning i kampen mot covid-19-pandemin, nedan genomförandebeslutet.

Institutet för hälsa och välfärd kan trots sekretessbestämmelserna lämna ut de i 43 c § 2 mom. 3 och 6 punkten avsedda behövliga uppgifterna till i artikel 7a.4 i genomförandebeslutet avsedda, utsedda nationella myndigheter eller offentliga organ i en annan EU-medlemsstat, en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz för att spåra upp personer som eventuellt exponerats för coronaviruset. Uppgifterna lämnas ut genom den i artikel 1.1.j i genomförandebeslutet avsedda samordnade nätslussen.

Utlämnandet av personuppgifter enligt 2 mom. kräver att användaren gett samtycke till det. Samtycket ges i applikationen. Av samtycket ska det framgå att det har lämnats frivilligt och uttryckligt samt med vetskap om de ändamål för vilka uppgifterna får lämnas ut och användas. Det ska också framgå att samtycket inte har lämnats i samband med kundservice inom social- och hälsovården eller i ett myndighetsförfarande.

58 a §

Temporär begränsning av förplägnadsrörelsers verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom

Utöver vad som föreskrivs i livsmedelslagen och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland ska en sådan utövar av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 1 mom. 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006) och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att förplägnadsrörelsens lokaler och ytor rengörs och att kunderna har möjlighet att rengöra händerna samt ge kunderna instruktioner om hur man ska hålla ett tillräckligt avstånd och rengöra händerna. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, om ordnande av möjlighet att rengöra händerna och om de instruktioner som ska ges kunderna.

Utövar av förplägnadsverksamhet ska för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att kundernas ankomst och vistelse ordnas tillräckligt glest, att kundplatserna är belägna tillräckligt långt från varandra och att spridningsrisken i förplägnadsrörelsens verksamhet hålls så liten som möjligt. Om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom, får närmare bestämmelser om de skyldigheter som gäller kundernas ankomst och vistelse, placeringen av kundplatser, begränsningen av spelande av musik och användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal och de krav som gäller antalet kundplatser inomhus och utomhus utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får antalet kunder i förplägnadsrörelser vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att mot betalning erbjuda allmänheten alkoholdrycker i en livsmedelslokal enligt livsmedelslagen eller motsvarande lagstiftning i landskapet Åland begränsas med högst 67 procent

av det största antal kunder eller personer som anges i det i 18 § i alkohollagen (1102/2017) eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland avsedda serveringstillståndet för utrymmena eller delen av utrymmena eller, om förplägnadsrörelsen inte har serveringstillstånd, i en projektbeskrivning som har godkänts i enlighet med de bestämmelser om byggnaders brandsäkerhet som har utfärdats med stöd av 117 b § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och de bestämmelser om säkerhet vid användning av byggnader som har utfärdats med stöd av 117 d och 117 k § i den lagen eller i enlighet med motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Antalet kunder hos andra förplägnadsrörelser får begränsas med högst 50 procent av det största antal kunder eller personer som följer av de bestämmelser som avses ovan. Om förplägnadsrörelsens huvudsakliga förplägnadsverksamhet varierar vid olika tidpunkter, tillämpas på verksamheten vid respektive tidpunkt den begränsning som gäller för det slag av förplägnadsverksamhet som bedrivs vid tidpunkten i fråga. Närmare bestämmelser om de begränsningar av antalet kunder som avses i denna paragraf och om hur begränsningarna ska riktas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En förplägnadsrörelse ska förkorta öppettiderna och tiderna för servering av alkoholdrycker, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och åtgärderna för rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, hygienanvisningarna, ordnandet av kundplatserna och andra åtgärder inte är tillräckliga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom. Närmare bestämmelser om de begränsningar som gäller förplägnadsrörelsens öppettider mellan klockan 18 och klockan 5 och servering av alkoholdrycker mellan klockan 17 och klockan 9 samt om i vilka slag av förplägnadsrörelser begränsningarna ska iaktas får utfärdas genom förordning av statsrådet när de förutsättningar som anges i detta moment uppfylls.

Den begränsning av antalet kunder som avses i 2 mom. får i en förplägnadsrörelse vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att erbjuda alkoholdrycker vara större än 50 procent och i en annan förplägnadsrörelse större än 25 procent och den begränsning som avses i 3 mom. får gälla öppettider före klockan 23 och tider för servering av alkoholdrycker före klockan 22 endast om det på riksnivå är nödvändigt att förhindra spridningen av en smittsam sjukdom på grund av en snabb acceleration av epidemin eller en virusvariant som hotar att sprida sig och det inom området i fråga konstateras spridning av virusvarianter bland befolkningen eller sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för spridning av nya smittor inom området.

De begränsningar som föreskrivs med stöd av 2–4 mom. ska vara nödvändiga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom inom de områden och i de förplägnadsrörelser som begränsningarna gäller.

Varje utövare av förplägnadsverksamhet ska göra upp en skriftlig plan för hur rörelsen genomför de skyldigheter och begränsningar som föreskrivs i fråga om dess verksamhet och användningen av rörelsens utrymmen inomhus och utomhus. Planen ska på begäran visas upp för regionförvaltningsverket och för den polis som utövar tillsyn enligt 11 § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller enligt motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska hållas framlagd för kunderna i förplägnadsrörelsen. Närmare bestämmelser om innehållet i planen för genomförande av skyldigheterna och begränsningarna och om hur planen ska göras upp och hållas framlagd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det som föreskrivs i 2 och 3 mom. gäller inte sådana personalrestauranger som avses i 1 § 3 mom. i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och inte heller förplägnadsrörelsens försäljning av sådan mat eller dryck som avnjuts någon annanstans.

Det som i 3 mom. föreskrivs om begränsningar av öppettiderna gäller inte förplägnadsrörelser på fartyg och luftfartyg i trafik mellan Finland och utlandet eller i trafik utomlands eller förplägnadsrörelser i anslutning till distributionsstationer för flytande bränsle.

58 b §

Tillsyn över förplägnadsrörelser och uppföljning av förutsättningar för begränsningar

Regionförvaltningsverket övervakar fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 a § och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna eller iakttagandet av begränsningarna, kan regionförvaltningsverket förelägga förplägnadsrörelsen att avhjälpa bristerna eller missförhållandena. När föreläggandet meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska utföras. Om bristerna inte har avhjälpits inom utsatt tid eller om skyldigheterna har åsidosatts på ett väsentligt sätt, kan regionförvaltningsverket bestämma att förplägnadsrörelsens förplägnadsverksamhet omedelbart ska avbrytas och att rörelsen ska hållas stängd för kunder högst en månad.

Polisen ska vid behov på regionförvaltningsverkets begäran ge handräckning för att genomföra tillsynen och stänga en förplägnadsrörelse enligt 1 mom.

Statsrådet ska noggrant följa upp huruvida de i 58 a § 2 och 3 mom. avsedda förutsättningarna för begränsningar fortsatt föreligger. Om förutsättningarna inte längre uppfylls, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för upphävande av 58 a § och de bestämmelser som hänför sig till den. Om de begränsningar som det har föreskrivits om med stöd av 58 a § 2–4 mom. inte längre är nödvändiga i vissa områden eller i den föreskrivna omfattningen, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för att ändra statsrådets förordning.

58 c §

Åtgärder för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

En i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över sådana utrymmen inomhus som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse eller sådana med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till kunder eller deltagare och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt ska, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, i sin verksamhet se till att

- 1) kunderna och deltagarna har möjlighet att rengöra händerna,
- 2) kunderna och deltagarna ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta, och
- 3) rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga.

En i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över utrymmen som avses i denna paragraf ska dessutom ordna kundernas och deltagarnas vistelse så att personerna fördelas så glest som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och placera eventuella kundplatser tillräckligt långt från varandra.

De skyldigheter som anges ovan i denna paragraf gäller följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

- 1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte sådana utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 mom. 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland,
- 2) enskilda näringsidkare,
- 3) kommuner och samkommuner,
- 4) religionssamfund,
- 5) offentligt rättsliga inrättningar.

Skyldigheterna enligt denna paragraf gäller dock inte verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Skyldigheterna enligt denna paragraf får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Aktörer som disponerar över stationer, terminaler och andra motsvarande utrymmen inomhus eller avgränsade utrymmen utomhus där passagerare stiger på eller av ett trafikmedel ska tillsammans med leverantörer av transporttjänster som avses i 2 § 1 punkten i lagen om transportservice och leverantörer av trafiktjänster som avses i 2 § 3 punkten i den lagen samt de tjänstleverantörer som avses i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland se till att det för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 vidtas arrangemang för styrningen av passagerarna när de stiger av och på ett trafikmedel. Skyldigheterna enligt denna paragraf tillämpas inte på användningen av de utrymmen som är avsedda för resande i trafikmedel avsedda för persontrafik. Bestämmelser om åtgärder i persontrafik för förhindrande av spridning av sjukdomen covid-19 finns i 58 e §.

Närmare bestämmelser om ordnande av möjlighet att rengöra händerna, om instruktioner till kunder och deltagare samt om rengöring av utrymmen och ytor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet får det också utfärdas närmare bestämmelser för dem som disponerar över stationer, terminaler och andra därmed jämförbara utrymmen och för i 58 e § avsedda tjänsteproducenter inom trafiken om deras detaljerade skyldigheter enligt 1 och 2 mom. i denna paragraf i fråga om stationer för trafik, terminaler och andra motsvarande utrymmen inomhus samt den i 6 mom. angivna styrningen av passagerare.

58 d §

Förutsättningar för användningen av utrymmen avsedda för kunder och deltagare för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 c § och andra åtgärder som redan vidtagits inte är tillräckliga och om det för att förhindra spridning av covid-19-epidemin när de kriterier som anges i 2 mom. uppfylls är nödvändigt, kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar meddela ett sådant beslut inom sitt verksamhetsområde som förpliktar alla aktörer som avses i 5 mom., enligt vilket användningen av utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse ska ordnas så att man kan förebygga risk för smitta till följd av närkontakt mellan kunder och de som deltar i verksamheten samt sällskap. Av beslutet ska det framgå att aktören kan fullgöra sin skyldighet genom begränsning av antalet kunder, genom arrangemang som gäller antalet kundplatser eller utrymmena eller på något annat sätt som beaktar särdragen i verksamheten. I beslutet ska det dessutom redogöras för vad som avses med utrymmen som är öppna för allmänheten och utrymmen avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse. Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område, om åtgärder är nödvändiga inom flera kommuners område. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas, om det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras betydande sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för omfattande spridning av nya smittor inom området.

I 1 mom. avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse är

- 1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare,
- 2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt,
- 3) lokaler som används för verksamhet som avses i 58 g § 4 mom. oberoende av antalet kunder eller deltagare.

Ett beslut som avses i 1 mom. förpliktar följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

- 1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 mom. 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland,
- 2) enskilda näringsidkare,
- 3) kommuner och samkommuner,
- 4) religionssamfund,
- 5) offentligt rättsliga inrättningar.

Ett beslut som avses i 1 mom. tillämpas dock inte på läroanstalternas verksamhet, småbarns-pedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Ett beslut som avses i 1 mom. får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas för högst en månad åt gången. Beslutet ska omedelbart upphävas om de kriterier som anges i denna paragraf inte längre uppfylls.

58 e §

Åtgärder som gäller persontrafik och som syftar till att förhindra spridning av covid-19-epidemin.

En leverantör av transporttjänster som avses i 2 § 1 punkten i lagen om transportservice och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland och den som bedriver trafik på uppdrag av leverantören ska, om denne har ett verksamhetsställe i Finland eller annars står under finsk jurisdiktion eller trafikerar en tjänst med avgångs- eller ankomstplats i Finland eller som går via Finland, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin i sin verksamhet se till att

- 1) utrymmen och ytor som är avsedda att användas av trafikmedlets passagerare rengörs regelbundet och rengöringen effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga så att en tillräcklig hygiennivå uppnås och bibehålls samt att andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta iakttas, och

- 2) passagerarna erbjuds möjlighet att bibehålla en tillräcklig hygiennivå i trafikmedlet samt ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna, om användning av ansiktsskydd och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta i trafikmedlet.

Närmare bestämmelser om detaljerna i fråga om de skyldigheter som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 f §

Temporär begränsning av antalet passagerare för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 e § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte är tillräckliga och om det är nödvändigt för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, kan Transport- och kommunikationsverket fatta ett beslut genom vilket det största tillåtna antal passagerare som en i 1 mom. i den paragrafen avsedd leverantör av transporttjänster eller den som bedriver trafik på uppdrag av leverantören får ta ombord på ett trafikmedel begränsas.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas, om det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras betydande sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för omfattande spridning av nya smittor inom området.

Samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt ska utan dröjsmål meddela Transport- och kommunikationsverket om att en situation som avses i 2 mom. 2 punkten föreligger eller att det finns en motiverad risk för att en sådan situation uppkommer inom området.

Transport- och kommunikationsverket får fatta beslut om skyldighet att begränsa antalet passagerare till högst hälften av det största antal passagerare som får tas ombord på trafikmedlet. Beslutet får gälla endast trafikmedel som används för samtidig transport av fler än 10 personer.

Transport- och kommunikationsverket ska när det fattar beslutet och avväger begränsningen av antalet passagerare ta hänsyn till

1) incidensen av smittfall inom de områden där trafiken huvudsakligen bedrivs och där passagerare kan tas ombord,

2) möjligheterna att undvika närkontakter mellan passagerarna med beaktande av resans längd, trafikmedlets konstruktion, möjligheten att placera passagerare i olika avdelningar, antalet sitt- och ståplatser samt andra omständigheter som påverkar passagerarnas placering i trafikmedlet, och

3) åtgärder som leverantörerna av transporttjänster eller de som bedriver trafik på uppdrag av leverantörerna har vidtagit enligt 58 e § för att begränsa närkontakterna mellan passagerare, säkerställandet av tillgången till den information enligt 24 § som behövs för att spåra eventuella exponerade personer på basis av en personlig platsreservering, användning av ansiktsskydd och andra regionala metoder för att förhindra spridning av sjukdom.

Ett beslut som har meddelats med stöd av denna paragraf får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

En leverantör av transporttjänster som avses i 58 e § eller den som bedriver trafik på uppdrag av leverantören ska genom arrangemang som är lätta att observera och övervaka säkerställa att antalet passagerare begränsas i enlighet med vad som anges i beslutet.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas för högst en månad åt gången. Beslutet ska omedelbart upphävas om kriterierna för beslutets giltighet inte längre uppfylls.

58 g §

Temporär stängning av utrymmen för kunder och deltagare i syfte att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 d § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte kan anses vara tillräckliga på grund av en särskild spridningsrisk i anslutning till verksamheten och om det när de kriterier som anges i 2 mom. uppfylls är nödvändigt för att förhindra en okontrollerad spridning av covid-19-epidemin, kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar meddela ett sådant beslut inom sitt verksamhetsområde som förpliktar alla aktörer som utövar i 4 mom. avsedd verksamhet och disponerar över utrymmen, enligt vilket sådana utrymmen för kunder, utrymmen för deltagare och väntsalor som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse ska stängas för kunder och deltagare. Utöver det som föreskrivs i 44 § i förvaltningslagen ska det i

beslutet anges vad som avses med verksamhet som utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19 och med utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse. Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område, om åtgärder är nödvändiga inom flera kommuners område. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas endast om

1) det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för spridning av nya smittor inom området, och

2) antalet smittfall inom sjukvårdsdistriktets område enligt en sakkunnigbedömning bedöms leda till att behovet av sjukhusvård och intensivvård ökar i betydande grad, till att social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet eller omsorgen om klienter eller vården av patienter väsentligt äventyras eller till någon annan motsvarande överbelastning av social- och hälsovårdssystemet.

Samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt ska utan dröjsmål meddela kommunerna och regionförvaltningsverket inom sitt område om att en situation som avses i 2 mom. föreligger eller att det finns en motiverad risk för att en sådan situation uppkommer.

Ett beslut som avses i 1 mom. förpliktar aktörer som disponerar över utrymmen när de bedriver idrotts- eller sportverksamhet som avses i 1 punkten eller nöjes- eller rekreationsverksamhet som avses i 2–6 punkten i följande utrymmen:

1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,

2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättningars bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,

3) dansställen samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,

4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparkers utrymmen inomhus,

5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,

6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

När ett beslut som avses i 1 mom. fattas ska hänsyn tas till känd sakkunskap om huruvida kundernas eller deltagarnas fysiska närhet till varandra, antalet personer som samtidigt befinner sig på plats eller deras placering i utrymmet i övrigt eller spridning av sjukdomen via ytor utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19, samt till om det i verksamheten eller i de utrymmen som används för den finns en särskild risk för att betydande smittkedjor uppkommer.

Ett beslut som avses i 1 mom. gäller inte professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas för högst två veckor åt gången. Det ska noga följas upp att beslutet är aktuellt och beslutet ska omedelbart upphävas om de kriterier som anges i denna paragraf inte längre uppfylls.

Närmare bestämmelser om den verksamhet och de utrymmen som avses i 4 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 h §

Plan för åtgärder för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket har fattat ett beslut som avses i 58 d § 1 mom., ska den aktör som

disponerar över utrymmen avsedda för kunder eller deltagare och den aktör som använder utrymmena i sin verksamhet utarbeta en skriftlig plan för hur aktören fullgör de skyldigheter och iakttar de begränsningar som fastställts i beslutet.

En i 58 c § 6 mom. avsedd aktör som disponerar över utrymmen och leverantör av transport- eller trafik tjänster ska i samarbete utarbeta en skriftlig plan för hur de fullgör de skyldigheter som avses i det momentet. Tjänsteleverantören ska foga planen till den plan som leverantören utarbetar med stöd av 18, 18 a, 58, 66 eller 129 § i lagen om transportservice eller motsvarande lagstiftning i landskapet Åland.

Den plan som avses i denna paragraf ska på begäran visas för kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska i utrymmet hållas framlagd för kunderna och dem som deltar i verksamheten.

Närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av den plan som avses i denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 i §

Nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg

EU:s digitala covidintyg ska vid nationell tillämpning visa att en person har fått en full vaccinationsserie som avses i 16 g § 1 mom. minst sju dagar tidigare, har fått ett negativt coronatestresultat högst 72 timmar tidigare eller har genomgått sjukdomen covid-19 högst sex månader tidigare.

Om en verksamhetsutövare i sin verksamhet förutsätter att kunder eller deltagare i verksamheten som är 16 år eller äldre för att få tillträde till en offentlig tillställning eller till utrymmet i fråga under dess öppettider visar upp ett intyg enligt 1 mom., tillämpas inte restriktioner som berör kunders ankomst och vistelse, placeringen av kundplatser samt användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal samt musik, begränsning av antalet kundplatser inomhus och utomhus samt begränsning av öppettider och serveringstider som det föreskrivits om i förordningar som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller restriktioner som berör begränsning av antalet deltagare eller deras placering och som meddelats genom myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d § i syfte att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, på den offentliga tillställningen, det utrymmet eller den verksamheten. Om det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket med stöd av 58 § helt har förbjudit att en offentlig tillställning ordnas, får dock inga undantag från de restriktioner som meddelats i beslutet göras genom krav på att intyg visas upp. Verksamhetsutövaren ska vägra en kund eller deltagare som inte visar upp ett intyg tillträde till den offentliga tillställningen eller utrymmet.

Uppvisande av ett intyg som avses i 1 mom. får på det sätt som avses i 2 mom. krävas för tillträde till följande utrymmen:

- 1) utrymmen inomhus och utomhus som används för offentliga tillställningar,
- 2) förplägnadsrörelser,
- 3) gym och andra utrymmen inomhus som används för idrott eller motion,
- 4) allmänna bastur samt bassängutrymmen i simhallar, utomhusbad och badinrättningar samt omklädningsrum i omedelbar anslutning eller närhet till dem,
- 5) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,
- 6) nöjes- och temaparker, tivolin samt utrymmen inomhus vid djurparker,
- 7) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,
- 8) museér, utställningsutrymmen och andra motsvarande kulturutrymmen.

I den plan som avses i 58 h § i ska verksamhetsutövaren ange att verksamhetsutövaren kräver att kunder och deltagare i verksamheten visar upp ett sådant intyg som avses i 1 mom.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om den tidsperiod under vilken, med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom., skyldigheter och restriktioner som meddelas genom myndighetsbeslut enligt 58 och 58 d § och om vilka det föreskrivs i förordningar med stöd av 58 a § 2 och 3 mom., gäller berörda offentliga tillställningar, utrymmen och verksamheter oberoende av om verksamhetsutövaren kräver att ett sådant intyg som avses i 1 mom. visas upp. En förutsättning för utfärdande av förordning är att det till följd av en överraskande och betydande försvagning av covid-19-vaccinationsprogrammets effekt är uppenbart att enbart skyldigheten att visa upp intyg enligt 1 mom. inte tillräckligt förhindrar spridning av sjukdomen covid-19, och att det är nödvändigt för att antingen riksomfattande eller inom ett visst område förhindra spridning av sjukdomen samt en allvarlig överbelastning av hälso- och sjukvården som äventyrar befolkningens hälsa. Institutet för hälsa och välfärd ska utan dröjsmål underrätta statsrådet om det anser att en sådan situation eller en grundad risk för den föreligger. Statsrådets förordning får vara i kraft högst en månad i taget. Statsrådet ska noggrant följa med förordningens aktualitet och upphäva förordningen omedelbart, om förutsättningarna enligt denna paragraf inte längre uppfylls.

58 j §

Rätt att behandla uppgifter som ingår i EU:s digitala coronaintyg

Sådana verksamhetsutövare vilkas verksamhet omfattas av en restriktion eller ett föreläggande enligt en förordning som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller ett myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d §, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem, som med stöd av denna lag har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg har rätt att kontrollera att intyget är i kraft. För behandling av personuppgifter som antecknats i intyget krävs dessutom att kunden eller deltagaren i verksamheten informeras. Personuppgifter får endast behandlas för att kontrollera intygets giltighet och för att kontrollera om förutsättningarna för tillträde till utrymmet uppfylls. Intyget ska granskas så att verksamhetsutövaren använder ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, som gör att verksamhetsutövaren endast kan se personens namn och om intyget är giltigt. Om det av tekniska skäl inte är möjligt att kontrollera intyget med ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, får intygets giltighet kontrolleras utan ett elektroniskt läsprogram.

Verksamhetsutövare, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem, som har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala coronaintyg har också rätt att kontrollera identiteten hos kunder och deltagare i verksamheten.

Uppgifterna i intyget får inte registreras, lagras eller behandlas i något annat syfte.

58 k §

Anordnande av coronatest för att få ett covidintyg

Kommunen ska avgiftsfritt ordna den covid-19-testning som i kommunen bosatta barn i åldern 16 och 17 år som inte har fått en full vaccinationsserie enligt 16 g § 1 mom. och de personer som av medicinska skäl inte kan ta ett covid-19-vaccin behöver för att få det covidintyg som avses i 58 i § 1 mom.

59 a §

Tillsyn

Regionförvaltningsverket och kommunen övervakar inom sina verksamhetsområden fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 §, 58 c § 1 och 2 mom., 58 d och 58 g §, 58 h § 1 mom. och 58 i § samt iakttagandet av beslut som gäller dessa.

Transport- och kommunikationsverket och kommunen övervakar fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som anges i 58 c § 6 mom., 58 e och 58 f § samt 58 h § 2 mom. samt iakttagandet av beslut som gäller dessa.

Kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket ska samarbeta när de övervakar att denna lag följs.

Polisen övervakar att de beslut som meddelats med stöd av 58 och 58 d § och de skyldigheter som fastställs i 58 c § 2 mom. iakttas i fråga om förbud mot offentliga tillställningar och allmänna sammankomster och i fråga om skyldigheter och begränsningar som gäller publikens storlek och antalet personer samt upprätthållande av avstånd.

59 b §

Inspektioner

Regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket får inspektera den verksamhet enligt denna lag som utövas av en aktör som de övervakar med stöd av 59 a § samt de utrymmen som används i verksamheten.

En inspektör ska ges tillträde till de utrymmen på verksamhetsstället som skyldigheterna eller begränsningarna gäller. Vid inspektionen ska trots sekretessbestämmelserna alla handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram. På inspektörens begäran ska dessutom trots sekretessbestämmelserna kopior av de handlingar som är nödvändiga för inspektionen överlämnas till inspektören utan avgift. Inspektören har rätt att fotografera under inspektionen. Inspektioner får inte förrättas i utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen iakttas. En inspektion får förrättas utan förhandsanmälan.

Utöver det som föreskrivs i 2 mom. får Transport- och kommunikationsverket vid en inspektion ta hjälp av utomstående experter på det sätt som anges i 196 § 4 och 5 mom. i lagen om transportservice.

De kommunala myndigheter som är behöriga med stöd av 7 § i hälsoskyddslagen (763/1994) och 32 § i livsmedelslagen får i samband med de inspektioner de gör med stöd av de lagarna kontrollera att i denna lag avsedda skyldigheter fullgörs och begränsningar iakttas samt att beslut om dessa iakttas. Bestämmelser om dessa myndigheters rätt att meddela förelägganden och använda tvångsmedel finns i 59 d § 1 och 2 mom.

De myndigheter som avses i 4 mom. och den myndighet som avses i 59 d § 1 mom. får förrätta en inspektion också på begäran av regionförvaltningsverket eller Transport- och kommunikationsverket.

59 c §

Förelägganden och tvångsmedel

Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna enligt 58 c § 1 mom., kan regionförvaltningsverket och kommunen meddela ett föreläggande om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna enligt 58 c § 6 mom. eller 58 e §, kan föreläggandet om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas meddelas av kommunen och Transport- och kommunikationsverket.

Regionförvaltningsverket och kommunen kan meddela ett föreläggande om avhjälpande av brister eller missförhållanden som observerats i iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58, 58 d eller 58 g § eller en skyldighet enligt 58 i §. Detsamma gäller Transport- och kommunikationsverket och kommunen i fråga om iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58 f §. Regionförvaltningsverket och kommunen kan dessutom när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 1 mom. och Transport- och kommunikationsverket när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 2 mom. meddela ett föreläggande om att de brister eller missförhållanden som observerats i fullgörandet ska avhjälpas. För tillsynen enligt denna lag kan regionförvaltningsverket och kommunen trots sekretessbestämmelserna förelägga verksamhetsutövaren att kontrollera identiteten hos kunder och personer som deltar i verksamheten och giltighetstiden för EU:s digitala covidintyg, om det vid kontrollen uppstår misstanke om att kundernas och deltagarnas digitala covidintyg inte har kontrollerats och de fastställda skyldigheterna och begränsningarna inte har iakttagits.

När ett föreläggande som avses i 1 och 2 mom. meddelas ska det sättas ut en tidsfrist inom vilken de behövliga åtgärderna ska vidtas. Tidsfristen ska vara skälig med hänsyn till bristens eller missförhållandets karaktär samt arten av den verksamhet föreläggandet gäller.

Om de brister eller missförhållanden som avses i 1 mom. inte har avhjälpits inom utsatt tid och om skyldigheterna har åsidosatts väsentligt, kan kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket bestämma att verksamheten i fråga omedelbart ska avbrytas och att utrymmet i fråga ska hållas stängt för kunder eller andra deltagare i den övervakade verksamheten högst en månad, om det är nödvändigt för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom. Om brister eller missförhållanden som avses i 2 mom. i fråga om åtgärder som bestämts med stöd av 58 d eller 58 f § inte har avhjälpits inom utsatt tid och skyldigheterna har åsidosatts väsentligt, kan den myndighet som fattat beslutet meddela ett motsvarande föreläggande, om det är nödvändigt för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom. Ett föreläggande som avses i detta moment får inte gälla utrymmen som används för religionsutövning.

Regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket kan förena ett beslut som meddelats med stöd av 1–4 mom. med vite. Bestämmelser om vite finns i vite-lagen (1113/1990).

Om kommunen, regionförvaltningsverket eller Transport- och kommunikationsverket i samband med en inspektion eller i övrigt får kännedom om att en skyldighet eller begränsning som en annan myndighet har bestämt med stöd av 58, 58 d, 58 f eller 58 g § åsidosatts i betydande grad, ska kommunen eller verket trots sekretessbestämmelserna underrätta den myndighet som bestämt om skyldigheten eller begränsningen om saken. Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet samt Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska trots sekretessbestämmelserna underrätta kommunen, om centret eller verket i samband med en inspektion som det förrättar med stöd av en annan lag eller i övrigt får kännedom om att skyldigheterna eller begränsningarna enligt 58 c § i betydande grad åsidosatts i samband med verksamhet som centret eller verket övervakar, samt underrätta den kommun eller det regionförvaltningsverk som fattat beslutet att en skyldighet eller begränsning som bestämts med stöd av 58 eller 58 d § har åsidosatts i betydande grad.

Om ett beslut om offentliga tillställningar eller allmänna sammankomster som har fattats med stöd av 58 § inte iakttas, har polisen rätt att förhindra, avbryta eller avsluta en offentlig tillställning eller en allmän sammankomst. En polisman har också rätt att befalla en folksamling att skingra sig eller flytta på sig, om en offentlig tillställning eller allmän sammankomst strider mot ett beslut som fattats med stöd av den paragrafen. Om folksamlingen inte lyder en befallning att

skingra sig eller att flytta på sig har en polisman rätt att med maktmedel skingra folksamlingen samt gripa personer som tredskas. Polisen ska om möjligt avgränsa sina åtgärder till att gälla endast dem som genom sitt uppträdande orsakar behovet att skingra folksamlingen eller be den flytta på sig.

Bestämmelser om en polismans rätt att skingra en folksamling, om en offentlig tillställning eller en allmän sammankomst som avses i 7 mom. äventyrar allmän ordning och säkerhet eller utgör ett hinder för trafiken, finns i 2 kap. 9 § i polislagen (872/2011).

Regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket har rätt att få handräckning av polisen för förrättande av en inspektion som avses i 59 b §, för avbrytande av en verksamhet som avses i 59 c § 4 mom. och för stängning av ett utrymme som avses i 58 g §.

59 d §

Behörig kommunal myndighet

Det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar svarar för kommunens tillsyn enligt 59 a § och utövar befogenheter enligt 59 b och 59 c §, om inte kommunen med stöd av kommunallagen (410/2015) beslutar något annat.

Kommunfullmäktige kan ge en myndighet som avses i 1 mom. rätt att överföra behörigheten enligt 59 c § 1 och 2 mom. vidare till den läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar i kommunen, till någon annan tjänsteinnehavare i kommunen, till ett kommunalt organ eller till en sektion i ett kommunalt organ. En kommun kan också avtala med en annan kommun eller en samkommun om att sådan behörighet anförtros en tjänsteinnehavare i den kommunen eller samkommunen. En samkommun kan ingå ett sådant avtal som avses ovan med en annan samkommun, om medlemskommunerna i samkommunen har gett sitt samtycke till det.

De kommunala myndigheter som med stöd av 59 a–59 d § deltar i tillsynen får trots sekretessbestämmelserna lämna de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen till de andra myndigheter som deltar i kommunens tillsyn enligt denna lag samt till de myndigheter i andra kommuner och samkommuner som deltar i tillsynen enligt denna lag.

59 e §.

Rätt att få information

Regionförvaltningsverket, de kommunala myndigheter som deltar i tillsynen enligt denna lag och Transport- och kommunikationsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att få de upplysningar som är nödvändiga för tillsynen enligt 59 a–59 d § av den som är föremål för en skyldighet enligt 58 c, 58 e eller 58 i § samt av den som med stöd av 58, 58 d, 58 f eller 58 g § är föremål för ett beslut. Upplysningarna ska lämnas utan dröjsmål och avgiftsfritt.

79 §

Statens deltagande i särskilda kostnader

Staten svarar för de kostnader som 16 a, 16 b, 16 d och 16 e § medför för kommuner och samkommuner.

87 a §

Underlåtenhet att delta i covid-19-test

En myndig person som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar den skyldighet att delta i covid-19-test som avses i 16 b § 1 mom. eller 16 d § 1 mom. ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för underlåtenhet att delta i covid-19-test dömas till böter.

89 a §

Handräckning i samband med åtgärder som gäller covid-19

Utöver det som föreskrivs i 89 § har polisen för utförande av ett handräckningsuppdrag rätt att

- 1) ge handräckning för att säkerställa att det förbud att lämna platsen som avses i 16 a § 4 mom. och 16 b § 3 mom. iakttas,
- 2) stoppa fordon och reglera trafiken för att säkerställa att de åtgärder som anges i 16 a och 16 b § kan utföras.

Gränsbevakningsväsendet och Tullen har rätt att ge handräckning för att säkerställa att förbudet att lämna platsen enligt 16 a § 4 mom. och 16 b § 3 mom. iakttas.

91 §

Verkställighet av beslut

Beslut enligt 16, 57, 58, 58 b, 58 d, 58 f, 58 g, 59, 60–67 och 69–71 § får verkställas genast även om de överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022 och gäller till den 30 juni 2022.

2.

Lag

om temporär ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om transportservice (320/2017) ikraftträdandebestämmelsen, sådan
den lyder i lag 676/2021, som följer:

179 a §

Anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021 och gäller till och med den 31 december 2021. 179 a § gäller dock till och med den 30 juni 2022. 179 a § gäller dock till och med den 30 juni 2022. Behörighetsbrev, certifikat över specialbehörighet och kompetensbevis som beviljats eller förlängts med stöd av lagen förblir i kraft i enlighet med de villkor som anges i denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20. _____

Helsingfors den 25 november 2021

Statsminister

Sanna Marin

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru

1.

Lag

om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om smittsamma sjukdomar (1227/2016) 91 § 1 mom., sådant det lyder i lag 447/2021, samt
fogas till lagen temporärt nya 16 a–16 g §, ett nytt 4 a kap., nya 58 a–58 l och 59 a–59 e §, till 79 § ett nytt 3 mom. samt till lagen nya 87 a och 89 a § som följer:

Gällande lydelse

16 a §

Covid-19-intyg vid ankomst till Finland

En utlänning som är född 2005 eller tidigare och som inte är varaktigt bosatt i Finland ska, i syfte att förhindra spridning av covid-19, vid ankomsten till Finland medföra ett i 16 g § avsett tillförlitligt intyg

1) över att han eller hon har fått en godtagbar covid-19-vaccinationsserie minst sju dygn före ankomsten till Finland,

2) över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland, eller

3) över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare.

Om en finsk medborgare eller en utlänning som är varaktigt bosatt i Finland medför ett intyg över en godtagbar covid-19-vaccinationsserie som getts minst sju dygn före ankomsten till Finland eller över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare behöver personen inte delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 b §. Om personen medför ett intyg över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland måste personen delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 d §.

Föreslagen lydelse

16 a §

Covid-19-intyg vid ankomst till Finland

En utlänning som är född 2006 eller tidigare och som inte är varaktigt bosatt i Finland ska, i syfte att förhindra spridning av covid-19, vid ankomsten till Finland medföra ett i 16 g § avsett tillförlitligt intyg

1) över att han eller hon har fått en godtagbar covid-19-vaccinationsserie minst sju dygn före ankomsten till Finland,

2) över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland, eller

3) över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare.

Om en finsk medborgare eller en utlänning som är varaktigt bosatt i Finland medför ett intyg över en godtagbar covid-19-vaccinationsserie som getts minst sju dygn före ankomsten till Finland eller över att han eller hon har haft laboratorieverifierad covid-19 högst sex månader tidigare behöver personen inte delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 b §. Om personen medför ett intyg över negativt resultat i ett covid-19-test som har utförts på personen högst 72 timmar före ankomsten till Finland måste personen delta i ett sådant covid-19-test som avses i 16 d §.

Gällande lydelse

Den myndighet som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den kommun eller samkommun som ansvarar för folkhälsoarbetet enligt 5 § i folkhälsolagen och inom vars område man anländer till landet, ansvarar inom ramen för de tillgängliga resurserna för kontrollen av de intyg som avses i 1 mom. och i 16 b § 2 mom. i den omfattning som myndigheten bedömer vara ändamålsenlig för att bekämpa covid-19-epidemin. Myndigheten kan avtala om att uppgifter i anslutning till kontrollen av intyg överförs till någon annan än en myndighet, om det behövs för att trygga skötseln av kommunens eller samkommunens övriga lagstadgade uppgifter och för att säkerställa tillräckliga personella resurser för den överförda uppgiften.

Vid ankomst till Finland ska det intyg som avses i 1 mom. på begäran visas upp för en anställd hos den myndighet i kommunen eller samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller för en person som sköter denna myndighets uppgifter. Intyget kan också kontrolleras elektroniskt. En person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den nämnda kommunen eller samkommunen får i syfte att kontrollera intyget förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

Bestämmelser om nekande av inresa för utlänningar finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna), bestämmelser om avvisning av utlänningar i utlänningslagen (301/2004) och bestämmelser om helhetsbedömning i 146 § 1 mom. i den lagen.

16 b §

Covid-19-test vid ankomst till Finland

Om en person som är född 2005 eller tidigare har anlänt till Finland utan att medföra ett sådant intyg som avses i 16 a § och passerar

Föreslagen lydelse

Den myndighet som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den kommun eller samkommun som ansvarar för folkhälsoarbetet enligt 5 § i folkhälsolagen och inom vars område man anländer till landet, ansvarar inom ramen för de tillgängliga resurserna för kontrollen av de intyg som avses i 1 mom. och i 16 b § 2 mom. i den omfattning som myndigheten bedömer vara ändamålsenlig för att bekämpa covid-19-epidemin. Myndigheten kan avtala om att uppgifter i anslutning till kontrollen av intyg överförs till någon annan än en myndighet, om det behövs för att trygga skötseln av kommunens eller samkommunens övriga lagstadgade uppgifter och för att säkerställa tillräckliga personella resurser för den överförda uppgiften.

Vid ankomst till Finland ska det intyg som avses i 1 mom. på begäran visas upp för en anställd hos den myndighet i kommunen eller samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller för en person som sköter denna myndighets uppgifter. Intyget kan också kontrolleras digitalt. En person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i den nämnda kommunen eller samkommunen får i syfte att kontrollera intyget förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

Bestämmelser om nekande av inresa för utlänningar finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna), bestämmelser om avvisning av utlänningar i utlänningslagen (301/2004) och bestämmelser om helhetsbedömning i 146 § 1 mom. i den lagen.

16 b §

Covid-19-test vid ankomst till Finland

Om en person som är född 2006 eller tidigare har anlänt till Finland utan att medföra ett sådant intyg som avses i 16 a § och passerar

Gällande lydelse

finska gränsen på ett sådant ställe där kommunen har ordnat covid-19-testning, ska personen delta i ett covid-19-test som ordnas där. Om personen passerar finska gränsen på ett sådant ställe där covid-19-testning inte har ordnats ska personen omedelbart och dock senast 24 timmar från ankomsten till Finland delta i ett covid-19-test. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.

Skyldig att delta i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. är dock inte en person som vid ankomsten till Finland har med sig ett tillförlitligt intyg enligt 16 g § över en första dos covid-19-vaccin som getts minst 14 dygn före ankomsten till Finland.

För att säkerställa att en person deltar i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. får en person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i en i 16 a § 3 mom. avsedd kommun eller samkommun förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat för covid-19-testning. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

16 c §

Undantag från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test

Intyg enligt 16 a § 1 mom. eller covid-19-test enligt 16 b § krävs dock inte av

1) personer som hör till utländska makters beskickningar eller internationella mellanstatliga organisationer och som åtnjuter personlig immunitet, deras familjemedlemmar eller sådana innehavare av diplomatpass eller tjänstepass som ackrediterats i något annat land än Finland, när de reser genom Finland till sitt tjänsteställe eller hemland,

2) förare inom person- eller godstransporter som är verksamma i transport- eller logistikbranschen, besättningen på fartyg, luftfartyg och tåg när de är i arbete eller avlösande besättning när de är på väg till eller från sina arbetsuppgifter,

Föreslagen lydelse

finska gränsen på ett sådant ställe där kommunen har ordnat covid-19-testning, ska personen delta i ett covid-19-test som ordnas där. Om personen passerar finska gränsen på ett sådant ställe där covid-19-testning inte har ordnats ska personen omedelbart och dock senast 24 timmar från ankomsten till Finland delta i ett covid-19-test. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.

Skyldig att delta i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. är dock inte en person som vid ankomsten till Finland har med sig ett tillförlitligt intyg enligt 16 g § över en första dos covid-19-vaccin som getts minst 14 dygn före ankomsten till Finland.

För att säkerställa att en person deltar i ett sådant covid-19-test som avses i 1 mom. får en person i tjänsteförhållande som sköter uppgifter i anslutning till bekämpningen av smittsamma sjukdomar i en i 16 a § 3 mom. avsedd kommun eller samkommun förbjuda personen att lämna den plats som personen i tjänsteförhållande har anvisat för covid-19-testning. Förbudet att lämna platsen får gälla i högst tre timmar.

16 c §.

Undantag från skyldigheten att visa upp intyg och delta i test

Intyg enligt 16 a § 1 mom. eller covid-19-test enligt 16 b § krävs dock inte av

1) personer som hör till utländska makters beskickningar eller internationella mellanstatliga organisationer och som åtnjuter personlig immunitet, deras familjemedlemmar eller sådana innehavare av diplomatpass eller tjänstepass som ackrediterats i något annat land än Finland, när de reser genom Finland till sitt tjänsteställe eller hemland,

2) förare inom person- eller godstransporter som är verksamma i transport- eller logistikbranschen, besättningen på fartyg, luftfartyg och tåg när de är i arbete eller avlösande besättning när de är på väg till eller från sina arbetsuppgifter,

Gällande lydelse

3) personer för vilka grunden för inresa är att avvärja en plötslig fara som riktar sig mot samhällets infrastruktur och hotar hälsa eller säkerhet,

4) flygpassagerare, om de inte lämnar flygplatsen,

5) tullmyndigheter vid gränsen mellan Finland och Norge när de utför nödvändiga tjänsteuppdrag.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. gäller skyldigheten att visa upp ett intyg eller att delta i ett test inte personer som under de 14 dygn som föregått ankomsten till Finland endast har vistats i länder eller områden där covid-19-incidensen eller utbredningen av en virusvariant inte medför någon särskild risk för spridning av epidemin i förhållande till covid-19-incidensen eller utbredningen av virusvarianten i Finland. Närmare bestämmelser om länder och områden som avses i detta moment utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 d §

Covid-19-test efter ankomst till landet

Om en person född 2005 eller tidigare som har anlänt till Finland inte har ett sådant intyg över vaccinationsserie eller genomgången covid-19 som avses i 16 a § 1 mom. 1 eller 3 punkten och inte har fått ett positivt testresultat av ett covid-19-test enligt 16 b §, ska personen delta i ett covid-19-test tidigast 72 timmar och senast 120 timmar efter ankomsten till landet. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.

Personer som avses i 16 c § behöver dock inte delta i det test som avses i 1 mom.

16 e §

Upplysningsskyldighet

Utöver vad som föreskrivs i 8 § i förvaltningslagen (434/2003) ska den myndighet i den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller

Föreslagen lydelse

3) personer för vilka grunden för inresa är att avvärja en plötslig fara som riktar sig mot samhällets infrastruktur och hotar hälsa eller säkerhet,

4) flygpassagerare, om de inte lämnar flygplatsen,

5) tullmyndigheter vid gränsen mellan Finland och Norge när de utför nödvändiga tjänsteuppdrag.

16 d §

Covid-19-test efter ankomst till landet

Om en person född 2006 eller tidigare som har anlänt till Finland inte har ett sådant intyg över vaccinationsserie eller genomgången covid-19 som avses i 16 a § 1 mom. 1 eller 3 punkten och inte har fått ett positivt testresultat av ett covid-19-test enligt 16 b §, ska personen delta i ett covid-19-test tidigast 72 timmar och senast 120 timmar efter ankomsten till landet. Den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen ska ordna de covid-19-test som avses i denna paragraf.

Personer som avses i 16 c § behöver dock inte delta i det test som avses i 1 mom.

16 e §

Upplysningsskyldighet

Utöver vad som föreskrivs i 8 § i förvaltningslagen (434/2003) ska den myndighet i den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller

Gällande lydelse

samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar upplysa den som anländer till Finland om hälsosäkra tillvägagångssätt och covid-19-testning samt svara på frågor och förfrågningar som gäller lagen om smittsamma sjukdomar och förfaranden.

16 f §

Undantag som gäller utövande av samernas näring och kultur

Bestämmelserna i 16 a–16 d § tillämpas inte på samer när de utövar sin näring och kultur inom samernas hembygdsområde.

16 g §

Tillförlitligt intyg som gäller covid-19

Ett intyg över covid-19-vaccinationer ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den vaccinerade personens namn och födelsedatum, om vilket vaccin som getts, datum för vaccinationen och ort och datum för utfärdandet av intyget samt är försett med underskrift och stämpel eller motsvarande bestyrkande av den som utfört vaccinationen. Med vaccinationsserie avses det antal vaccindoser som anges i försäljningstillståndet. En vaccinationsserie ska godkännas om den har genomförts med ett vaccinpreparat för vilket Europeiska kommissionen har beviljat försäljningstillstånd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 726/2004 om inrättande av unionsförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel samt om inrättande av en europeisk läkemedelsmyndighet eller som Världshälsoorganisationen har tagit upp på sin lista för användning i nödfall.

Ett intyg över negativt testresultat för covid-19-smitta ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den testade personens namn och födelsedatum, om använd diagnostisk metod och provtagningstidpunkt och om

Föreslagen lydelse

samkommunen som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar upplysa den som anländer till Finland om hälsosäkra tillvägagångssätt och covid-19-testning samt svara på frågor och förfrågningar som gäller lagen om smittsamma sjukdomar och förfaranden.

16 f §

Undantag som gäller utövande av samernas näring och kultur

Bestämmelserna i 16 a–16 d § tillämpas inte på samer när de utövar sin näring och kultur inom samernas hembygdsområde.

16 g §

Tillförlitligt intyg som gäller covid-19

Ett intyg över covid-19-vaccinationer ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den vaccinerade personens namn och födelsedatum, om vilket vaccin som getts, datum för vaccinationen och om ort och datum för utfärdandet samt är försett med underskrift och stämpel eller motsvarande bestyrkande av den som utfört vaccinationen. Med vaccinationsserie avses det antal vaccindoser som anges i försäljningstillståndet *eller en kombination av tidigare genomgången, laborieverifierad covid-19 och en godtagbar covid-19-vaccindos*. En vaccinationsserie är godtagbar, om den har genomförts med ett vaccinpreparat för vilket Europeiska kommissionen har beviljat försäljningstillstånd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 726/2004 om inrättande av unionsförfaranden för godkännande av och tillsyn över humanläkemedel och veterinärmedicinska läkemedel samt om inrättande av en europeisk läkemedelsmyndighet eller som Världshälsoorganisationen har tagit upp på sin lista för användning i nödfall.

Ett intyg över negativt testresultat för covid-19-smitta ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om den testade personens

Gällande lydelse

det laboratorium, den hälsovårdsmyndighet eller den nationella myndighet som utfärdat intyget.

Ett intyg över genomgången covid-19 ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om personens namn och födelsedatum, när personen insjuknade samt ort och datum för utfärdande, och är försett med läkarens underskrift och stämpel eller motsvarande be styrkande.

Ett intyg som avses i 1–3 mom. eller en be styrkt översättning av ett sådant intyg ska vara avfattade på finska, svenska eller engelska. Ett intyg som visas upp inom samernas hembygdsområde enligt samiska språklagen (1086/2003) får också vara avfattat på samiska.

Bestämmelser om det digitala covidintyget för Europeiska unionen finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin.

Den som är anställd hos den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen eller som sköter dess uppgifter har rätt att ta del av innehållet i det intyg som personen visar upp, att behandla de i 1–4 mom. avsedda personuppgifter som personen lämnar och att i det register över fall av sjukdomen som avses i 39 § föra in en anteckning om medförande av ett i 16 a § 1 mom. avsett intyg, om behandlingen är nödvändig för utförande av de uppgifter som anges i 16 a–16 e §.

4 a kap.

Ett informationssystem för att effektivare bryta smittkedjor för covid-19 och spåra upp personer som eventuellt exponerats för coronavirus

43 a §

Föreslagen lydelse

namn och födelsedatum, om använd diagnos tisk metod och provtagnings tidpunkt och om det laboratorium, den hälsovårdsmyndighet eller den nationella myndighet som utfärdat intyget.

Ett intyg över genomgången covid-19 ska anses vara tillförlitligt om det innehåller uppgift om personens namn och födelsedatum, när personen insjuknade samt ort och datum för utfärdande, och är försett med läkarens underskrift och stämpel eller motsvarande be styrkande.

Ett intyg som avses i 1–3 mom. eller en be styrkt översättning av ett sådant intyg ska vara avfattat på finska, svenska eller engelska. Ett intyg som visas upp inom samernas hembygdsområde enligt samiska språklagen (1086/2003) får också vara avfattat på samiska.

Bestämmelser om det digitala covidintyget för Europeiska unionen (*EU:s digitala covidintyg*) finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin.

Den som är anställd hos den i 16 a § 3 mom. avsedda kommunen eller samkommunen eller som sköter dess uppgifter har rätt att ta del av innehållet i det intyg som personen visar upp, att behandla de i 1–4 mom. avsedda personuppgifter som personen lämnar och att i det register över fall av sjukdomen som avses i 39 § föra in en anteckning om medförande av ett i 16 a § 1 mom. avsett intyg, om behandlingen är nödvändig för utförande av de uppgifter som anges i 16 a–16 e §.

4 a kap.

Ett informationssystem för att effektivare bryta smittkedjor för covid-19 och spåra upp personer som eventuellt exponerats för coronavirus

43 a §

Gällande lydelse

Verkställande av informationssystemet

Institutet för hälsa och välfärd tillhandahåller, godkänner och förvaltar ett informationssystem, bestående av en mobilapplikation med tillhörande bakomliggande system, för uppspårning av personer som eventuellt exponerats för coronavirus. Mobilapplikationen är avgiftsfri för användarna och användningen av den är frivillig.

Användning och överföring av data mellan mobilapplikationen och bakgrundssystemet kräver att användaren gett samtycke till det. Samtycket ges i applikationen. Av samtycket ska det framgå att det har lämnats frivilligt och uttryckligt samt med vetskap om de ändamål för vilka uppgifter som överförs med mobilapplikationen får användas och lämnas ut. Det ska också framgå att samtycket inte har lämnats i samband med kundservice inom social- och hälsovården eller i ett myndighetsförfarande. Samtycket kan när som helst återkallas genom att applikationen tas ur bruk.

Institutet för hälsa och välfärd är personuppgiftsansvarig i fråga om behandlingen av personuppgifter i samband med informationssystemet.

Institutet för hälsa och välfärd svarar för informationssystemets funktion och godkännandet av dess informationssäkerhet och kan ställa närmare funktionella och tekniska krav på systemet samt krav på dess informationssäkerhet.

Institutet för hälsa och välfärd ska se till att informationssystemet används bara så länge som det behövs för att bryta smittkedjor för sjukdomen covid-19.

43 b §

Folkpensionsanstaltens uppgifter i samband med förvaltningen av det bakomliggande systemet

Folkpensionsanstalten ska för Institutet för hälsa och välfärds räkning svara för förvaltningen av det bakomliggande systemet på det

Föreslagen lydelse

Verkställande av informationssystemet

Institutet för hälsa och välfärd tillhandahåller, godkänner och förvaltar ett informationssystem, bestående av en mobilapplikation med tillhörande bakomliggande system, för uppspårning av personer som eventuellt exponerats för coronavirus. Mobilapplikationen är avgiftsfri för användarna och användningen av den är frivillig.

Användning och överföring av data mellan mobilapplikationen och bakgrundssystemet kräver att användaren gett samtycke till det. Samtycket ges i applikationen. Av samtycket ska det framgå att det har lämnats frivilligt och uttryckligt samt med vetskap om de ändamål för vilka uppgifter som överförs med mobilapplikationen får användas och lämnas ut. Det ska också framgå att samtycket inte har lämnats i samband med kundservice inom social- och hälsovården eller i ett myndighetsförfarande. Samtycket kan när som helst återkallas genom att applikationen tas ur bruk.

Institutet för hälsa och välfärd är personuppgiftsansvarig i fråga om behandlingen av personuppgifter i samband med informationssystemet.

Institutet för hälsa och välfärd svarar för informationssystemets funktion och godkännandet av dess informationssäkerhet och kan ställa närmare funktionella och tekniska krav på systemet samt krav på dess informationssäkerhet.

Institutet för hälsa och välfärd ska se till att informationssystemet används bara så länge som det behövs för att bryta smittkedjor för sjukdomen covid-19.

43 b §

Folkpensionsanstaltens uppgifter i samband med förvaltningen av det bakomliggande systemet

Folkpensionsanstalten ska för Institutet för hälsa och välfärds räkning svara för förvaltningen av det bakomliggande systemet på det

Gällande lydelse

sätt som Institutet för hälsa och välfärd bestämmer.

43 c §

Behandlingen av personuppgifter i samband med användningen av informationssystemet

Vid användningen av informationssystemet får personuppgifter behandlas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel för att bryta smittkedjor för sjukdomen covid-19 och för att spåra upp och informera personer som använder applikationen och eventuellt har exponerats för smitta samt för de statistiska ändamål som behövs för att följa hur covid-19-epidemin fortskrider och bedöma informationssystemets funktion. Personuppgifter får användas endast för de ändamål som är förenliga med detta kapitel, och de får inte användas för polisundersökningar, förundersökningar, rättegångar eller andra ändamål som har samband med lagövervakning. Uppgifterna får inte heller användas som enda grund vid beslutsfattande enligt 60 § eller vid annan utövning av offentlig makt som inte hänför sig till ett vårdbeslut som gäller covid-19-smitta.

I samband med användningen av informationssystemet får följande personuppgifter behandlas:

- 1) användarens pseudonyma identifierare,
- 2) pseudonyma identifierare för de andra användare som användaren har träffat samt behövliga uppgifter om mötenas varaktighet och tidpunkten för dem samt styrkan hos bluetooth-signalen från den mobila enheten vid tidpunkten i fråga,
- 3) pseudonyma identifierare för användare som anmält sig vara smittade,
- 4) information som användaren har fått om att han eller hon eventuellt har exponerats,
- 5) namn, telefonnummer, hemkommun och vid behov tillfällig bostadsort samt uppgifter om symtom som en användare har uppgett i samband med en sådan begäran om kontakt som avses i 43 c § 1 mom.
- 6) i situationer som avses i 43 i § 2 mom. uppgift om de länder som ansluter sig till

Föreslagen lydelse

sätt som Institutet för hälsa och välfärd bestämmer.

43 c §

Behandlingen av personuppgifter i samband med användningen av informationssystemet

Vid användningen av informationssystemet får personuppgifter behandlas på det sätt som föreskrivs i detta kapitel för att bryta smittkedjor för sjukdomen covid-19 och för att spåra upp och informera personer som använder applikationen och eventuellt har exponerats för smitta samt för de statistiska ändamål som behövs för att följa hur covid-19-epidemin fortskrider och bedöma informationssystemets funktion. Personuppgifter får användas endast för de ändamål som är förenliga med detta kapitel, och de får inte användas för polisundersökningar, förundersökningar, rättegångar eller andra ändamål som har samband med lagövervakning. Uppgifterna får inte heller användas som enda grund vid beslutsfattande enligt 60 § eller vid annan utövning av offentlig makt som inte hänför sig till ett vårdbeslut som gäller covid-19-smitta.

I samband med användningen av informationssystemet får följande personuppgifter behandlas:

- 1) användarens pseudonyma identifierare,
- 2) pseudonyma identifierare för de andra användare som användaren har träffat samt behövliga uppgifter om mötenas varaktighet och tidpunkten för dem samt styrkan hos bluetooth-signalen från den mobila enheten vid tidpunkten i fråga,
- 3) pseudonyma identifierare för användare som anmält sig vara smittade,
- 4) information som användaren har fått om att han eller hon eventuellt har exponerats,
- 5) namn, telefonnummer, hemkommun och vid behov tillfällig bostadsort samt uppgifter om symtom som en användare har uppgett i samband med en sådan begäran om kontakt som avses i 43 e § 1 mom.,
- 6) i situationer som avses i 43 i § 2 mom. uppgift om de länder som ansluter sig till

Gällande lydelse

gränsöverskridande användning av informationssystemet.

De uppgifter som avses i 2 mom. 1, 2 och 4 punkten får sparas i användarens mobila enhet. I det bakomliggande systemet får de uppgifter som avses i 2 mom. 3 och 6 punkten registreras för uppspårning av de applikationsanvändare som eventuellt exponerats för smitta, och de uppgifter som nämns i 2 mom. 5 punkten registreras för utlämnande till en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård i en kommun eller i en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt eller till Ålands hälso- och sjukvård i enlighet med 43 e §.

De uppgifter som avses i 2 mom. ska raderas och förstöras inom 21 dygn från det att de har registrerats. Uppgifterna ska dock raderas och förstöras senast när informationssystemet tas ur bruk i enlighet med 43 a § 5 mom.

43 d §

Undantag från meddelandeskyldigheten enligt 22 §

Med undantag från vad som föreskrivs i 22 § behöver den som använder en mobilapplikation som avses i detta kapitel inte meddela de uppgifter som han eller hon har fått med hjälp av informationssystemet till en läkare.

43 e §

Behandlingen av sådana uppgifter om eventuell exponering som har erhållits med hjälp av informationssystemet

Institutet för hälsa och välfärd har trots sekretessbestämmelserna rätt att till verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård i kommuner och i samkommuner för sjukvårdsdistrikt och till Ålands hälso- och sjukvård lämna ut sådana i 43 c § 2 mom. 5 punkten avsedda uppgifter som behövs för att verksamhetsenheten ska kunna kontakta personer som eventuellt exponerats för smitta för bedömning av deras

Föreslagen lydelse

gränsöverskridande användning av informationssystemet.

De uppgifter som avses i 2 mom. 1, 2 och 4 punkten får sparas i användarens mobila enhet. I det bakomliggande systemet får de uppgifter som avses i 2 mom. 3 och 6 punkten registreras för uppspårning av de applikationsanvändare som eventuellt exponerats för smitta, och de uppgifter som nämns i 2 mom. 5 punkten registreras för utlämnande till en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård i en kommun eller i en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt eller till Ålands hälso- och sjukvård i enlighet med 43 e §.

De uppgifter som avses i 2 mom. ska raderas och förstöras inom 21 dygn från det att de har registrerats. Uppgifterna ska dock raderas och förstöras senast när informationssystemet tas ur bruk i enlighet med 43 a § 5 mom.

43 d §

Undantag från skyldigheten enligt 22 § att uppgifter

Med undantag från vad som föreskrivs i 22 § behöver den som använder en mobilapplikation som avses i detta kapitel inte uppgive de uppgifter som han eller hon har fått med hjälp av informationssystemet till en läkare.

43 e §

Behandlingen av sådana uppgifter om eventuell exponering som har erhållits med hjälp av informationssystemet

Institutet för hälsa och välfärd har trots sekretessbestämmelserna rätt att till verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård i kommuner och i samkommuner för sjukvårdsdistrikt och till Ålands hälso- och sjukvård lämna ut sådana i 43 c § 2 mom. 5 punkten avsedda uppgifter som behövs för att verksamhetsenheten ska kunna kontakta personer som eventuellt exponerats för smitta för bedömning av deras

Gällande lydelse

behov av vård eller av andra åtgärder som behövs med tanke på bekämpningen av covid-19-epidemin

De uppgifter om eventuell exponering som framgår av en begäran om kontakt enligt 1 mom. får sparas i ett temporärt register som inrättats av en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård i kommunen eller i samkommunen för sjukvårdsdistriktet för att användas när exponerade kontaktas enligt 1 mom. En uppgift ska utan dröjsmål raderas ur registret och förstöras när den inte längre är nödvändig för detta ändamål.

43 f §

Styrningen av det bakomliggande systemets förvaltning

Social- och hälsovårdsministeriet styr och har uppsikt över Folkpensionsanstalten vid fullgörandet av det uppdrag som avses i 43 b §.

43 g §

Bedömningen av informationssystemets informationssäkerhet

Transport- och kommunikationsverket ska bedöma informationssystemets informations-säkerhet innan det tas i bruk i enlighet med lagen om bedömning av informationssäkerheten i myndigheternas informationssystem och datakommunikation (1406/2011).

43 h §

Tillsyn

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utövar tillsyn över informations-säkerheten i informationssystemet.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har rätt att utföra de inspektioner som tillsynen förutsätter och inspektören har

Föreslagen lydelse

behov av vård eller av andra åtgärder som behövs med tanke på bekämpningen av covid-19-epidemin.

De uppgifter om eventuell exponering som framgår av en begäran om kontakt enligt 1 mom. får sparas i ett temporärt register som inrättats av en verksamhetsenhet för hälso- och sjukvård i kommunen eller i samkommunen för sjukvårdsdistriktet för att användas när exponerade kontaktas enligt 1 mom. En uppgift ska utan dröjsmål raderas ur registret och förstöras när den inte längre är nödvändig för detta ändamål.

43 f §

Styrningen av det bakomliggande systemets förvaltning

Social- och hälsovårdsministeriet styr och har uppsikt över Folkpensionsanstalten vid fullgörandet av det uppdrag som avses i 43 b §.

43 g §

Bedömningen av informationssystemets informationssäkerhet

Transport- och kommunikationsverket ska bedöma informationssystemets informations-säkerhet innan det tas i bruk i enlighet med lagen om bedömning av informationssäkerheten i myndigheternas informationssystem och datakommunikation (1406/2011).

43 h §

Tillsyn

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utövar tillsyn över informations-säkerheten i informationssystemet.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har rätt att utföra de inspektioner som tillsynen förutsätter och inspektören har

Gällande lydelse

rätt att få tillträde till lokaler som är av betydelse för tillsynen och där det förvaras uppgifter som är av betydelse för tillsynen. Inspektioner får dock inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Vid inspektionen ska alla handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram. På inspektörens begäran ska dessutom kopior av de handlingar som är nödvändiga för inspektionen överlämnas till inspektören utan avgift.

43 i §

Behandlingen av personuppgifter i samband med gränsöverskridande användning av informationssystemet

I samband med användningen av informationssystemet får personuppgifter även behandlas för gränsöverskridande utbyte av uppgifter mellan nationella mobilapplikationer som används för att spåra upp personer som eventuellt exponerats för coronavirussjukdomen och de tillhörande bakomliggande systemen i en annan medlemsstat i Europeiska unionen (EU), en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz genom den samordnade nätsluss som avses i artikel 1.1.j i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/1023 om ändring av genomförandebeslut (EU) 2019/1765 vad gäller det gränsöverskridande utbytet av uppgifter mellan nationella mobilapplikationer för kontaktspårning och varning i kampen mot covid-19-pandemin, nedan genomförandebeslutet.

Institutet för hälsa och välfärd kan trots sekretessbestämmelserna lämna ut de i 43 c § 2 mom. 3 och 6 punkten avsedda behövliga uppgifterna till i artikel 7a.4 i genomförandebeslutet avsedda, utsedda nationella myndigheter eller offentliga organ i en annan EU-medlemsstat, en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz för att spåra upp personer som eventuellt exponerats för coronaviruset. Uppgifterna lämnas ut

Föreslagen lydelse

rätt att få tillträde till lokaler som är av betydelse för tillsynen och där det förvaras uppgifter som är av betydelse för tillsynen. Inspektioner får dock inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen (434/2003) iakttas.

Vid inspektionen ska alla handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram. På inspektörens begäran ska dessutom kopior av de handlingar som är nödvändiga för inspektionen överlämnas till inspektören utan avgift.

43 i §

Behandlingen av personuppgifter i samband med gränsöverskridande användning av informationssystemet

I samband med användningen av informationssystemet får personuppgifter även behandlas för gränsöverskridande utbyte av uppgifter mellan nationella mobilapplikationer som används för att spåra upp personer som eventuellt exponerats för coronavirussjukdomen och de tillhörande bakomliggande systemen i en annan medlemsstat i Europeiska unionen (EU), en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz genom den samordnade nätsluss som avses i artikel 1.1.j i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/1023 om ändring av genomförandebeslut (EU) 2019/1765 vad gäller det gränsöverskridande utbytet av uppgifter mellan nationella mobilapplikationer för kontaktspårning och varning i kampen mot covid-19-pandemin, nedan genomförandebeslutet.

Institutet för hälsa och välfärd kan trots sekretessbestämmelserna lämna ut de i 43 c § 2 mom. 3 och 6 punkten avsedda behövliga uppgifterna till i artikel 7a.4 i genomförandebeslutet avsedda, utsedda nationella myndigheter eller offentliga organ i en annan EU-medlemsstat, en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i Schweiz för att spåra upp personer som eventuellt exponerats för coronaviruset. Uppgifterna lämnas ut

Gällande lydelse

genom den i artikel 1.1.j i genomförandebeslutet avsedda samordnade nätslussen.

Utlämnandet av personuppgifter enligt 2 mom. kräver att användaren gett samtycke till det. Samtycket ges i applikationen. Av samtycket ska det framgå att det har lämnats frivilligt och uttryckligt samt med vetskap om de ändamål för vilka uppgifterna får lämnas ut och användas. Det ska också framgå att samtycket inte har lämnats i samband med kundservice inom social- och hälsovården eller i ett myndighetsförfarande.

58 a §.

Temporär begränsning av förplägnadsrörelserns verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom.

Utöver vad som föreskrivs i livsmedelslagen och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland ska en sådan utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 1 mom. 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006) och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att förplägnadsrörelsens lokaler och ytor rengörs och att kunderna har möjlighet att rengöra händerna samt ge kunderna instruktioner om hur man ska hålla ett tillräckligt avstånd och rengöra händerna. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, om ordnande av möjlighet att rengöra händerna och om de instruktioner som ska ges kunderna.

Utövare av förplägnadsverksamhet ska för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att kundernas ankomst och vistelse ordnas tillräckligt glest, att kundplatserna är belägna tillräckligt långt från varandra och att spridningsrisken i förplägnadsrörelsens verksamhet hålls så liten som möjligt. Om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom, får närmare bestämmelser om de skyldigheter som gäller kundernas ankomst

Föreslagen lydelse

genom den i artikel 1.1.j i genomförandebeslutet avsedda samordnade nätslussen.

Utlämnandet av personuppgifter enligt 2 mom. kräver att användaren gett samtycke till det. Samtycket ges i applikationen. Av samtycket ska det framgå att det har lämnats frivilligt och uttryckligt samt med vetskap om de ändamål för vilka uppgifterna får lämnas ut och användas. Det ska också framgå att samtycket inte har lämnats i samband med kundservice inom social- och hälsovården eller i ett myndighetsförfarande.

58 a §

Temporär begränsning av förplägnadsrörelserns verksamhet i syfte att förhindra spridning av en smittsam sjukdom

Utöver vad som föreskrivs i livsmedelslagen och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland ska en sådan utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 1 mom. 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006) och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att förplägnadsrörelsens lokaler och ytor rengörs och att kunderna har möjlighet att rengöra händerna samt ge kunderna instruktioner om hur man ska hålla ett tillräckligt avstånd och rengöra händerna. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, om ordnande av möjlighet att rengöra händerna och om de instruktioner som ska ges kunderna.

Utövare av förplägnadsverksamhet ska för att förhindra spridning av en allmänfarlig smittsam sjukdom se till att kundernas ankomst och vistelse ordnas tillräckligt glest, att kundplatserna är belägna tillräckligt långt från varandra och att spridningsrisken i förplägnadsrörelsens verksamhet hålls så liten som möjligt. Om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom, får närmare bestämmelser om de skyldigheter som gäller kundernas ankomst

Gällande lydelse

och vistelse, placeringen av kundplatser, begränsningen av spelande av musik och användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal och de krav som gäller antalet kundplatser inomhus och utomhus utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får antalet kunder i förplägnadsrörelser vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att mot betalning erbjuda allmänheten alkoholdrycker i en livsmedelslokal enligt livsmedelslagen eller motsvarande lagstiftning i landskapet Åland begränsas med högst 67 procent av det största antal kunder eller personer som anges i det i 18 § i alkohollagen (1102/2017) eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland avsedda serveringstillståndet för utrymmena eller delen av utrymmena eller, om förplägnadsrörelsen inte har serveringstillstånd, i en projektbeskrivning som har godkänts i enlighet med de bestämmelser om byggnaders brandsäkerhet som har utfärdats med stöd av 117 b § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och de bestämmelser om säkerhet vid användning av byggnader som har utfärdats med stöd av 117 d och 117 k § i den lagen eller i enlighet med motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Antalet kunder hos andra förplägnadsrörelser får begränsas med högst 50 procent av det största antal kunder eller personer som följer av de bestämmelser som avses ovan. Om förplägnadsrörelsens huvudsakliga förplägnadsverksamhet varierar vid olika tidpunkter, tillämpas på verksamheten vid respektive tidpunkt den begränsning som gäller för det slag av förplägnadsverksamhet som bedrivs vid tidpunkten i fråga. Närmare bestämmelser om de begränsningar av antalet kunder som avses i denna paragraf och om hur begränsningarna ska riktas får utfärdas genom förordning av statsrådet. En förplägnadsrörelse ska förkorta öppettiderna och tiderna för servering av alkoholdrycker, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och åtgärderna för rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, hygienanvisningarna, ordnandet av kundplatserna och andra åtgärder inte är tillräckliga för att förhindra spridningen av en

Föreslagen lydelse

och vistelse, placeringen av kundplatser, begränsningen av spelande av musik och användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal och de krav som gäller antalet kundplatser inomhus och utomhus utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet får antalet kunder i förplägnadsrörelser vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att mot betalning erbjuda allmänheten alkoholdrycker i en livsmedelslokal enligt livsmedelslagen eller motsvarande lagstiftning i landskapet Åland begränsas med högst 67 procent av det största antal kunder eller personer som anges i det i 18 § i alkohollagen (1102/2017) eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland avsedda serveringstillståndet för utrymmena eller delen av utrymmena eller, om förplägnadsrörelsen inte har serveringstillstånd, i en projektbeskrivning som har godkänts i enlighet med de bestämmelser om byggnaders brandsäkerhet som har utfärdats med stöd av 117 b § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och de bestämmelser om säkerhet vid användning av byggnader som har utfärdats med stöd av 117 d och 117 k § i den lagen eller i enlighet med motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Antalet kunder hos andra förplägnadsrörelser får begränsas med högst 50 procent av det största antal kunder eller personer som följer av de bestämmelser som avses ovan. Om förplägnadsrörelsens huvudsakliga förplägnadsverksamhet varierar vid olika tidpunkter, tillämpas på verksamheten vid respektive tidpunkt den begränsning som gäller för det slag av förplägnadsverksamhet som bedrivs vid tidpunkten i fråga. Närmare bestämmelser om de begränsningar av antalet kunder som avses i denna paragraf och om hur begränsningarna ska riktas får utfärdas genom förordning av statsrådet.

En förplägnadsrörelse ska förkorta öppettiderna och tiderna för servering av alkoholdrycker, om det är nödvändigt för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom och åtgärderna för rengöring av förplägnadsrörelsens lokaler och ytor, hygienanvisningarna, ordnandet av kundplatserna och andra åtgärder inte är tillräckliga för att för-

Gällande lydelse

allmänfarlig smittsam sjukdom. Närmare bestämmelser om de begränsningar som gäller förplägnadsrörelserns öppettider mellan klockan 18 och klockan 5 och servering av alkoholdrycker mellan klockan 17 och klockan 9 samt om i vilka slag av förplägnadsrörelser begränsningarna ska iakttas får utfärdas genom förordning av statsrådet när de förutsättningar som anges i detta moment uppfylls. Den begränsning av antalet kunder som avses i 2 mom. får i en förplägnadsrörelse vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att erbjuda alkoholdrycker vara större än 50 procent och i en annan förplägnadsrörelse större än 25 procent och den begränsning som avses i 3 mom. får gälla öppettider före klockan 23 och tider för servering av alkoholdrycker före klockan 22 endast om det på riksnivå är nödvändigt att förhindra spridningen av en smittsam sjukdom på grund av en snabb acceleration av epidemin eller en virusvariant som hotar att sprida sig och det inom området i fråga konstateras spridning av virusvarianter bland befolkningen eller sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för spridning av nya smittor inom området.

De begränsningar som föreskrivs med stöd av 2–4 mom. ska vara nödvändiga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom inom de områden och i de förplägnadsrörelser som begränsningarna gäller.

Varje utövare av förplägnadsverksamhet ska göra upp en skriftlig plan för hur rörelsen genomför de skyldigheter och begränsningar som föreskrivs i fråga om dess verksamhet och användningen av rörelsens utrymmen inomhus och utomhus. Planen ska på begäran visas upp för regionförvaltningsverket och för den polis som utövar tillsyn enligt 11 § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller enligt motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska hållas framlagd för kunderna i förplägnadsrörelsen. Närmare bestämmelser om innehållet i planen för genomförande av skyldigheterna och begränsningarna och om hur planen ska göras upp och

Föreslagen lydelse

hindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom. Närmare bestämmelser om de begränsningar som gäller förplägnadsrörelserns öppettider mellan klockan 18 och klockan 5 och servering av alkoholdrycker mellan klockan 17 och klockan 9 samt om i vilka slag av förplägnadsrörelser begränsningarna ska iakttas får utfärdas genom förordning av statsrådet när de förutsättningar som anges i detta moment uppfylls.

Den begränsning av antalet kunder som avses i 2 mom. får i en förplägnadsrörelse vars huvudsakliga förplägnadsverksamhet består av att erbjuda alkoholdrycker vara större än 50 procent och i en annan förplägnadsrörelse större än 25 procent och den begränsning som avses i 3 mom. får gälla öppettider före klockan 23 och tider för servering av alkoholdrycker före klockan 22 endast om det på riksnivå är nödvändigt att förhindra spridningen av en smittsam sjukdom på grund av en snabb acceleration av epidemin eller en virusvariant som hotar att sprida sig och det inom området i fråga konstateras spridning av virusvarianter bland befolkningen eller sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för spridning av nya smittor inom området.

De begränsningar som föreskrivs med stöd av 2–4 mom. ska vara nödvändiga för att förhindra spridningen av en allmänfarlig smittsam sjukdom inom de områden och i de förplägnadsrörelser som begränsningarna gäller.

Varje utövare av förplägnadsverksamhet ska göra upp en skriftlig plan för hur rörelsen genomför de skyldigheter och begränsningar som föreskrivs i fråga om dess verksamhet och användningen av rörelsens utrymmen inomhus och utomhus. Planen ska på begäran visas upp för regionförvaltningsverket och för den polis som utövar tillsyn enligt 11 § i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller enligt motsvarande lagstiftning i landskapet Åland. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska hållas framlagd för kunderna i förplägnadsrörelsen. Närmare bestämmelser om innehållet i planen för genomförande av skyldigheterna och begränsningarna och om hur planen ska göras upp och

Gällande lydelse

hållas framlagd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det som föreskrivs i 2 och 3 mom. gäller inte sådana personalrestauranger som avses i 1 § 3 mom. i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och inte heller förplägnadsrörelser försäljning av sådan mat eller dryck som avnjuts någon annanstans.

Det som i 3 mom. föreskrivs om begränsningar av öppettiderna gäller inte förplägnadsrörelser på fartyg och luftfartyg i trafik mellan Finland och utlandet eller i trafik utomlands eller förplägnadsrörelser i anslutning till distributionsstationer för flytande bränsle.

58 b §

Tillsyn över förplägnadsrörelser och uppföljning av förutsättningar för begränsningar

Regionförvaltningsverket övervakar fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 a § och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna eller iakttagandet av begränsningarna, kan regionförvaltningsverket förelägga förplägnadsrörelsen att avhjälpa bristerna eller missförhållandena. När föreläggandet meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska utföras. Om bristerna inte har avhjälpits inom utsatt tid eller om skyldigheterna har åsidosatts på ett väsentligt sätt, kan regionförvaltningsverket bestämma att förplägnadsrörelsens förplägnadsverksamhet omedelbart ska avbrytas och att rörelsen ska hållas stängd för kunder högst en månad.

Polisen ska vid behov på regionförvaltningsverkets begäran ge handräckning för att genomföra tillsynen och stänga en förplägnadsrörelse enligt 1 mom.

Statsrådet ska noggrant följa upp huruvida de i 58 a § 2 och 3 mom. avsedda förutsättningarna för begränsningar fortsatt föreligger. Om förutsättningarna inte längre uppfylls, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för upphävande av 58 a § och de bestämmelser som hänför sig till den. Om de begränsningar

Föreslagen lydelse

hållas framlagd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Det som föreskrivs i 2 och 3 mom. gäller inte sådana personalrestauranger som avses i 1 § 3 mom. i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och inte heller förplägnadsrörelser försäljning av sådan mat eller dryck som avnjuts någon annanstans.

Det som i 3 mom. föreskrivs om begränsningar av öppettiderna gäller inte förplägnadsrörelser på fartyg och luftfartyg i trafik mellan Finland och utlandet eller i trafik utomlands eller förplägnadsrörelser i anslutning till distributionsstationer för flytande bränsle.

58 b §

Tillsyn över förplägnadsrörelser och uppföljning av förutsättningar för begränsningar

Regionförvaltningsverket övervakar fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 a § och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna eller iakttagandet av begränsningarna, kan regionförvaltningsverket förelägga förplägnadsrörelsen att avhjälpa bristerna eller missförhållandena. När föreläggandet meddelas ska det sättas ut en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska utföras. Om bristerna inte har avhjälpits inom utsatt tid eller om skyldigheterna har åsidosatts på ett väsentligt sätt, kan regionförvaltningsverket bestämma att förplägnadsrörelsens förplägnadsverksamhet omedelbart ska avbrytas och att rörelsen ska hållas stängd för kunder högst en månad.

Polisen ska vid behov på regionförvaltningsverkets begäran ge handräckning för att genomföra tillsynen och stänga en förplägnadsrörelse enligt 1 mom.

Statsrådet ska noggrant följa upp huruvida de i 58 a § 2 och 3 mom. avsedda förutsättningarna för begränsningar fortsatt föreligger. Om förutsättningarna inte längre uppfylls, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för upphävande av 58 a § och de bestämmelser som hänför sig till den. Om de begränsningar

Gällande lydelse

som det har föreskrivits om med stöd av 58 a § 2–4 mom. inte längre är nödvändiga i vissa områden eller i den föreskrivna omfattningen, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för att ändra statsrådets förordning.

58 c §

Åtgärder för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

En i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över sådana utrymmen inomhus som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse eller sådana med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till kunder eller deltagare och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt ska, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, i sin verksamhet se till att

1) kunderna och deltagarna har möjlighet att rengöra händerna,

2) kunderna och deltagarna ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta, och

3) rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga.

En i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över utrymmen som avses i denna paragraf ska dessutom ordna kundernas och deltagarnas vistelse så att personerna fördelas så gles som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och placera eventuella kundplatser tillräckligt långt från varandra.

De skyldigheter som anges ovan i denna paragraf gäller följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte sådana utövare av förplägnadsverksamhet som avses i

Föreslagen lydelse

som det har föreskrivits om med stöd av 58 a § 2–4 mom. inte längre är nödvändiga i vissa områden eller i den föreskrivna omfattningen, ska statsrådet utan dröjsmål vidta åtgärder för att ändra statsrådets förordning.

58 c §

Åtgärder för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

En i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över sådana utrymmen inomhus som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse eller sådana med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till kunder eller deltagare och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt ska, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, i sin verksamhet se till att

1) kunderna och deltagarna har möjlighet att rengöra händerna,

2) kunderna och deltagarna ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta, och

3) rengöringen av utrymmen och ytor effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga.

En i 3 mom. avsedd aktör som disponerar över utrymmen som avses i denna paragraf ska dessutom ordna kundernas och deltagarnas vistelse så att personerna fördelas så gles som möjligt med beaktande av verksamhetens särdrag och placera eventuella kundplatser tillräckligt långt från varandra.

De skyldigheter som anges ovan i denna paragraf gäller följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte sådana utövare av förplägnadsverksamhet som avses i

Gällande lydelse

1 § 2 mom. 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland,

- 2) enskilda näringsidkare,
- 3) kommuner och samkommuner,
- 4) religionssamfund,
- 5) offentligrättsliga inrättningar.

Skyldigheterna enligt denna paragraf gäller dock inte verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Skyldigheterna enligt denna paragraf får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Aktörer som disponerar över stationer, terminaler och andra motsvarande utrymmen inomhus eller avgränsade utrymmen utomhus där passagerare stiger på eller av ett trafikmedel ska tillsammans med leverantörer av transporttjänster som avses i 2 § 1 punkten i lagen om transportservice och leverantörer av trafiktjänster som avses i 2 § 3 punkten i den lagen samt de tjänsteleverantörer som avses i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland se till att det för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 vidtas arrangemang för styrningen av passagerarna när de stiger av och på ett trafikmedel. Skyldigheterna enligt denna paragraf tillämpas inte på användningen av de utrymmen som är avsedda för resande i trafikmedel avsedda för persontrafik. Bestämmelser om åtgärder i persontrafik för förhindrande av spridning av sjukdomen covid-19 finns i 58 e §.

Närmare bestämmelser om ordnande av möjlighet att rengöra händerna, om instruktioner till kunder och deltagare samt om rengöring av utrymmen och ytor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet får det också utfärdas närmare bestämmelser för dem som disponerar över stationer, terminaler och andra därmed jämförbara utrymmen och för i 58 e § avsedda tjänsteproducenter inom trafiken om deras detaljerade skyldigheter enligt 1 och 2 mom. i denna paragraf i fråga om stat-

Föreslagen lydelse

1 § 2 mom. 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland,

- 2) enskilda näringsidkare,
- 3) kommuner och samkommuner,
- 4) religionssamfund,
- 5) offentligrättsliga inrättningar.

Skyldigheterna enligt denna paragraf gäller dock inte verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Skyldigheterna enligt denna paragraf får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Aktörer som disponerar över stationer, terminaler och andra motsvarande utrymmen inomhus eller avgränsade utrymmen utomhus där passagerare stiger på eller av ett trafikmedel ska tillsammans med leverantörer av transporttjänster som avses i 2 § 1 punkten i lagen om transportservice och leverantörer av trafiktjänster som avses i 2 § 3 punkten i den lagen samt de tjänsteleverantörer som avses i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland se till att det för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 vidtas arrangemang för styrningen av passagerarna när de stiger av och på ett trafikmedel. Skyldigheterna enligt denna paragraf tillämpas inte på användningen av de utrymmen som är avsedda för resande i trafikmedel avsedda för persontrafik. Bestämmelser om åtgärder i persontrafik för förhindrande av spridning av sjukdomen covid-19 finns i 58 e §.

Närmare bestämmelser om ordnande av möjlighet att rengöra händerna, om instruktioner till kunder och deltagare samt om rengöring av utrymmen och ytor får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Genom förordning av statsrådet får det också utfärdas närmare bestämmelser för dem som disponerar över stationer, terminaler och andra därmed jämförbara utrymmen och för i 58 e § avsedda tjänsteproducenter inom trafiken om deras detaljerade skyldigheter enligt 1 och 2 mom. i denna paragraf i fråga om stat-

Gällande lydelse

ioner för trafik, terminaler och andra motsvarande utrymmen inomhus samt den i 6 mom. angivna styrningen av passagerare.

58 d §

Förutsättningar för användningen av utrymmen avsedda för kunder och deltagare för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 c § och andra åtgärder som redan vidtagits inte är tillräckliga och om det för att förhindra spridning av covid-19-epidemin när de kriterier som anges i 2 mom. uppfylls är nödvändigt, kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar meddela ett sådant beslut inom sitt verksamhetsområde som förpliktar alla aktörer som avses i 5 mom., enligt vilket användningen av utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse ska ordnas så att man kan förebygga risk för smitta till följd av närkontakt mellan kunder och de som deltar i verksamheten samt sällskap. Av beslutet ska det framgå att aktören kan fullgöra sin skyldighet genom begränsning av antalet kunder, genom arrangemang som gäller antalet kundplatser eller utrymmena eller på något annat sätt som beaktar särdragen i verksamheten. I beslutet ska det dessutom redogöras för vad som avses med utrymmen som är öppna för allmänheten och utrymmen avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse. Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område, om åtgärder är nödvändiga inom flera kommuners område. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas, om det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras betydande sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk

Föreslagen lydelse

ioner för trafik, terminaler och andra motsvarande utrymmen inomhus samt den i 6 mom. angivna styrningen av passagerare.

58 d §

Förutsättningar för användningen av utrymmen avsedda för kunder och deltagare för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 c § och andra åtgärder som redan vidtagits inte är tillräckliga och om det för att förhindra spridning av covid-19-epidemin när de kriterier som anges i 2 mom. uppfylls är nödvändigt, kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar meddela ett sådant beslut inom sitt verksamhetsområde som förpliktar alla aktörer som avses i 5 mom., enligt vilket användningen av utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse ska ordnas så att man kan förebygga risk för smitta till följd av närkontakt mellan kunder och de som deltar i verksamheten samt sällskap. Av beslutet ska det framgå att aktören kan fullgöra sin skyldighet genom begränsning av antalet kunder, genom arrangemang som gäller antalet kundplatser eller utrymmena eller på något annat sätt som beaktar särdragen i verksamheten. I beslutet ska det dessutom redogöras för vad som avses med utrymmen som är öppna för allmänheten och utrymmen avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse. Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område, om åtgärder är nödvändiga inom flera kommuners område. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas, om det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras betydande sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk

Gällande lydelse

för omfattande spridning av nya smittor inom området.

I 1 mom. avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse är

1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare,

2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt,

3) lokaler som används för verksamhet som avses i 58 g § 4 mom. oberoende av antalet kunder eller deltagare.

Ett beslut som avses i 1 mom. förpliktar följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 mom. 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland,

2) enskilda näringsidkare,

3) kommuner och samkommuner,

4) religionssamfund,

5) offentligrättsliga inrättningar.

Ett beslut som avses i 1 mom. tillämpas dock inte på läroanstalternas verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Ett beslut som avses i 1 mom. får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas för högst en månad åt gången. Beslutet ska omedelbart upphävas om de kriterier som anges i denna paragraf inte längre uppfylls.

Föreslagen lydelse

för omfattande spridning av nya smittor inom området.

I 1 mom. avsedda utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse är

1) utrymmen inomhus som används för samtidig vistelse av fler än 10 kunder eller deltagare,

2) med avseende på område och funktion avgränsade utrymmen utomhus som används för syften som riktar sig till fler än 50 kunder eller deltagare samtidigt och för vars användning för verksamheten i fråga verksamhetsarrangören ansvarar vid en viss tidpunkt,

3) lokaler som används för verksamhet som avses i 58 g § 4 mom. oberoende av antalet kunder eller deltagare.

Ett beslut som avses i 1 mom. förpliktar följande aktörer som disponerar över utrymmena och använder dem i sin verksamhet:

1) privata sammanslutningar, stiftelser och andra juridiska personer, dock inte de utövare av förplägnadsverksamhet som avses i 1 § 2 mom. 6 punkten i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet eller i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland,

2) enskilda näringsidkare,

3) kommuner och samkommuner,

4) religionssamfund,

5) offentligrättsliga inrättningar.

Ett beslut som avses i 1 mom. tillämpas dock inte på läroanstalternas verksamhet, småbarnspedagogik, professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Ett beslut som avses i 1 mom. får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller rätten att få sin sak behandlad av en behörig myndighet eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas för högst en månad åt gången. Beslutet ska omedelbart upphävas om de kriterier som anges i denna paragraf inte längre uppfylls.

Gällande lydelse

Åtgärder som gäller persontrafik och som syftar till att förhindra spridning av covid-19-epidemin

En leverantör av transporttjänster som avses i 2 § 1 punkten i lagen om transportservice och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland och den som bedriver trafik på uppdrag av leverantören ska, om denne har ett verksamhetsställe i Finland eller annars står under finsk jurisdiktion eller trafikerar en tjänst med avgångs- eller ankomstplats i Finland eller som går via Finland, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin i sin verksamhet se till att

1) utrymmen och ytor som är avsedda att användas av trafikmedlets passagerare rengörs regelbundet och rengöringen effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga så att en tillräcklig hygiennivå uppnås och bibehålls samt att andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta iakttas, och

2) passagerarna erbjuds möjlighet att bibehålla en tillräcklig hygiennivå i trafikmedlet samt ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna, om användning av ansiktsskydd och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta i trafikmedlet.

Närmare bestämmelser om detaljerna i fråga om de skyldigheter som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 f §

Temporär begränsning av antalet passagerare för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 e § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte är tillräckliga och om det är nödvändigt för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, kan Transport- och kommunikationsverket fatta ett beslut genom vilket det största tillåtna antal passagerare som en i 1 mom. i den

Föreslagen lydelse

Åtgärder som gäller persontrafik och som syftar till att förhindra spridning av covid-19-epidemin.

En leverantör av transporttjänster som avses i 2 § 1 punkten i lagen om transportservice och i motsvarande lagstiftning i landskapet Åland och den som bedriver trafik på uppdrag av leverantören ska, om denne har ett verksamhetsställe i Finland eller annars står under finsk jurisdiktion eller trafikerar en tjänst med avgångs- eller ankomstplats i Finland eller som går via Finland, för att förhindra spridning av covid-19-epidemin i sin verksamhet se till att

1) utrymmen och ytor som är avsedda att användas av trafikmedlets passagerare rengörs regelbundet och rengöringen effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga så att en tillräcklig hygiennivå uppnås och bibehålls samt att andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta iakttas, och

2) passagerarna erbjuds möjlighet att bibehålla en tillräcklig hygiennivå i trafikmedlet samt ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna, om användning av ansiktsskydd och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta i trafikmedlet.

Närmare bestämmelser om detaljerna i fråga om de skyldigheter som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 f §

Temporär begränsning av antalet passagerare för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 e § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte är tillräckliga och om det är nödvändigt för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, kan Transport- och kommunikationsverket fatta ett beslut genom vilket det största tillåtna antal passagerare som en i 1 mom. i den

Gällande lydelse

paragrafen avsedd leverantör av transporttjänster eller den som bedriver trafik på uppdrag av leverantören får ta ombord på ett trafikmedel begränsas.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas, om
1) *incidensen av bekräftade smittfall inom sjukvårdsdistriktets område under de senaste 14 dagar för vilka information finns att tillgå är minst 25 per 100 000 invånare, och*

2) *det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för spridning av nya smittor inom området.*

Samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt ska utan dröjsmål meddela Transport- och kommunikationsverket om att en situation som avses i 2 mom. 2 punkten föreligger eller att det finns en motiverad risk för att en sådan situation uppkommer inom området.

Transport- och kommunikationsverket får fatta beslut om skyldighet att begränsa antalet passagerare till högst hälften av det största antal passagerare som får tas ombord på trafikmedlet. Beslutet får gälla endast trafikmedel som används för samtidig transport av fler än 10 personer.

Transport- och kommunikationsverket ska när det fattar beslutet och avväger begränsningen av antalet passagerare ta hänsyn till

1) *incidensen av smittfall inom de områden där trafiken huvudsakligen bedrivs och där passagerare kan tas ombord,*

2) *möjligheterna att undvika närkontakter mellan passagerarna med beaktande av resans längd, trafikmedlets konstruktion, möjligheten att placera passagerare i olika avdelningar, antalet sitt- och ståplatser samt andra omständigheter som påverkar passagerarnas placering i trafikmedlet, och*

3) *åtgärder som leverantörerna av transporttjänster eller de som bedriver trafik på uppdrag av leverantörerna har vidtagit enligt 58 e § för att begränsa närkontakterna mellan passagerare, säkerställandet av tillgången till den information enligt 24 § som behövs för att spåra eventuella exponerade personer på basis av en personlig platsreservering, användning*

Föreslagen lydelse

paragrafen avsedd leverantör av transporttjänster eller den som bedriver trafik på uppdrag av leverantören får ta ombord på ett trafikmedel begränsas.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas, om det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras betydande sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för omfattande spridning av nya smittor inom området.

Samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt ska utan dröjsmål meddela Transport- och kommunikationsverket om att en situation som avses i 2 mom. föreligger eller att det finns en motiverad risk för att en sådan situation uppkommer inom området.

Transport- och kommunikationsverket får fatta beslut om skyldighet att begränsa antalet passagerare till högst hälften av det största antal passagerare som får tas ombord på trafikmedlet. Beslutet får gälla endast trafikmedel som används för samtidig transport av fler än 10 personer.

Transport- och kommunikationsverket ska när det fattar beslutet och avväger begränsningen av antalet passagerare ta hänsyn till

1) *incidensen av smittfall inom de områden där trafiken huvudsakligen bedrivs och där passagerare kan tas ombord,*

2) *möjligheterna att undvika närkontakter mellan passagerarna med beaktande av resans längd, trafikmedlets konstruktion, möjligheten att placera passagerare i olika avdelningar, antalet sitt- och ståplatser samt andra omständigheter som påverkar passagerarnas placering i trafikmedlet, och*

3) *åtgärder som leverantörerna av transporttjänster eller de som bedriver trafik på uppdrag av leverantörerna har vidtagit enligt 58 e § för att begränsa närkontakterna mellan passagerare, säkerställandet av tillgången till den information enligt 24 § som behövs för att spåra eventuella exponerade personer på basis av en personlig platsreservering, användning av ansiktsskydd och andra regionala metoder för att förhindra spridning av sjukdom.*

Ett beslut som har meddelats med stöd av denna paragraf får inte hindra rätten till

Gällande lydelse

av ansiktsskydd och andra regionala metoder för att förhindra spridning av sjukdom.

Ett beslut som har meddelats med stöd av denna paragraf får inte hindra rätten till lagstadgade tjänster eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

En leverantör av transporttjänster som avses i 58 e § eller den som bedriver trafik på uppdrag av leverantören ska genom arrangemang som är lätta att observera och övervaka säkerställa att antalet passagerare begränsas i enlighet med vad som anges i beslutet.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas för högst en månad åt gången. Beslutet ska omedelbart upphävas om kriterierna för beslutets giltighet inte längre uppfylls.

58 g §

Temporär stängning av utrymmen för kunder och deltagare i syfte att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 d § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte kan anses vara tillräckliga på grund av en särskild spridningsrisk i anslutning till verksamheten och om det när de kriterier som anges i 2 mom. uppfylls är nödvändigt för att förhindra en okontrollerad spridning av covid-19-epidemin, kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar meddela ett sådant beslut inom sitt verksamhetsområde som förpliktar alla aktörer som utövar i 4 mom. avsedd verksamhet och disponerar över utrymmen, enligt vilket sådana utrymmen för kunder, utrymmen för deltagare och väntsalar som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse ska stängas för kunder och deltagare. Utöver det som föreskrivs i 44 § i förvaltningslagen ska det i beslutet anges vad som avses med verksamhet som utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19 och med utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse.

Föreslagen lydelse

lagstadgade tjänster eller hindra en tjänsteman eller tjänsteinnehavare från att sköta sina tjänsteåligganden.

En leverantör av transporttjänster som avses i 58 e § eller den som bedriver trafik på uppdrag av leverantören ska genom arrangemang som är lätta att observera och övervaka säkerställa att antalet passagerare begränsas i enlighet med vad som anges i beslutet.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas för högst en månad åt gången. Beslutet ska omedelbart upphävas om kriterierna för beslutets giltighet inte längre uppfylls.

58 g §

Temporär stängning av utrymmen för kunder och deltagare i syfte att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det är uppenbart att åtgärderna enligt 58 d § och andra åtgärder som redan har vidtagits inte kan anses vara tillräckliga på grund av en särskild spridningsrisk i anslutning till verksamheten och om det när de kriterier som anges i 2 mom. uppfylls är nödvändigt för att förhindra en okontrollerad spridning av covid-19-epidemin, kan det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar meddela ett sådant beslut inom sitt verksamhetsområde som förpliktar alla aktörer som utövar i 4 mom. avsedd verksamhet och disponerar över utrymmen, enligt vilket sådana utrymmen för kunder, utrymmen för deltagare och väntsalar som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse ska stängas för kunder och deltagare. Utöver det som föreskrivs i 44 § i förvaltningslagen ska det i beslutet anges vad som avses med verksamhet som utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19 och med utrymmen som är öppna för allmänheten eller avsedda för en begränsad kund- eller deltagargrups vistelse.

Gällande lydelse

Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område, om åtgärder är nödvändiga inom flera kommuners område. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas endast om

1) *incidensen av bekräftade smittfall inom sjukvårdsdistriktets område under de senaste 14 dagar för vilka information finns att tillgå är minst 50 per 100 000 invånare,*

2) det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för spridning av nya smittor inom området, och

3) antalet smittfall inom sjukvårdsdistriktets område enligt en sakkunnigbedömning bedöms leda till att behovet av sjukhusvård och intensivvård ökar i betydande grad, till att social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet eller omsorgen om klienter eller vården av patienter väsentligt äventyras eller till någon annan motsvarande överbelastning av social- och hälsovårdssystemet.

Samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt ska utan dröjsmål meddela kommunerna och regionförvaltningsverket inom sitt område om att en situation som avses i 2 mom. föreligger eller att det finns en motiverad risk för att en sådan situation uppkommer.

Ett beslut som avses i 1 mom. förpliktar aktörer som disponerar över utrymmen när de bedriver idrotts- eller sportverksamhet som avses i 1 punkten eller nöjes- eller rekreationsverksamhet som avses i 2–6 punkten i följande utrymmen:

1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,

2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättningars bassängområden

Föreslagen lydelse

Regionförvaltningsverket kan fatta motsvarande beslut inom sitt område, om åtgärder är nödvändiga inom flera kommuners område. Skyldigheterna enligt ett samtidigt gällande beslut av kommunen kompletterar de skyldigheter som fastställts i ett beslut av regionförvaltningsverket som är i kraft inom kommunens område.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas endast om

1) det inom kommunens eller sjukvårdsdistriktets område konstateras betydande sjukdomskluster vars smittkedjor inte kan spåras på ett tillförlitligt sätt och som enligt en sakkunnigbedömning medför en betydande risk för omfattande spridning av nya smittor inom området, och

2) antalet smittfall inom sjukvårdsdistriktets område enligt en sakkunnigbedömning bedöms leda till att behovet av sjukhusvård och intensivvård ökar i betydande grad, till att social- och hälsovårdspersonalens tillräcklighet eller omsorgen om klienter eller vården av patienter väsentligt äventyras eller till någon annan motsvarande överbelastning av social- och hälsovårdssystemet.

Samkommunen för ett sjukvårdsdistrikt ska utan dröjsmål meddela kommunerna och regionförvaltningsverket inom sitt område om att en situation som avses i 2 mom. föreligger eller att det finns en motiverad risk för att en sådan situation uppkommer.

Ett beslut som avses i 1 mom. förpliktar aktörer som disponerar över utrymmen när de bedriver idrotts- eller sportverksamhet som avses i 1 punkten eller nöjes- eller rekreationsverksamhet som avses i 2–6 punkten i följande utrymmen:

1) utrymmen inomhus som används för lagsport, gruppträning, utövande av kontaktsporter och andra motsvarande former av sport eller idrott samt träningslokaler och andra motsvarande utrymmen för inomhusidrott,

2) allmänna bastur och simhallars, friluftsbads och badinrättningars bassängområden samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,

Gällande lydelse

samt omklädningsrum som finns i omedelbar anslutning till dem,

3) dansställen samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,

4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparker utrymmen inomhus,

5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,

6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

När ett beslut som avses i 1 mom. fattas ska hänsyn tas till känd sakkunskap om huruvida kundernas eller deltagarnas fysiska närhet till varandra, antalet personer som samtidigt befinner sig på plats eller deras placering i utrymmet i övrigt eller spridning av sjukdomen via ytor utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19, samt till om det i verksamheten eller i de utrymmen som används för den finns en särskild risk för att betydande smittkedjor uppkommer.

Ett beslut som avses i 1 mom. gäller inte professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas för högst två veckor åt gången. Det ska noga följas upp att beslutet är aktuellt och beslutet ska omedelbart upphävas om de kriterier som anges i denna paragraf inte längre uppfylls.

Närmare bestämmelser om den verksamhet och de utrymmen som avses i 4 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 h §

Plan för åtgärder för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket har fattat ett beslut som avses i 58 d § 1 mom., ska den aktör som disponerar över utrymmen avsedda för kunder eller deltagare och den aktör som använder utrymmena i sin verksamhet utarbeta en skriftlig plan för hur aktören fullgör de

Föreslagen lydelse

3) dansställen samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,

4) nöjes- och temaparker, tivolin samt djurparker utrymmen inomhus,

5) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,

6) allmänna utrymmen i köpcentra, med undantag för affärslokaler i detaljhandeln och lokaler som används för tillhandahållande av tjänster samt passager till dessa lokaler.

När ett beslut som avses i 1 mom. fattas ska hänsyn tas till känd sakkunskap om huruvida kundernas eller deltagarnas fysiska närhet till varandra, antalet personer som samtidigt befinner sig på plats eller deras placering i utrymmet i övrigt eller spridning av sjukdomen via ytor utgör en särskild risk för spridning av sjukdomen covid-19, samt till om det i verksamheten eller i de utrymmen som används för den finns en särskild risk för att betydande smittkedjor uppkommer.

Ett beslut som avses i 1 mom. gäller inte professionell idrott eller verksamhet som hör till privatlivet eller familjelivet.

Ett beslut som avses i 1 mom. får fattas för högst två veckor åt gången. Det ska noga följas upp att beslutet är aktuellt och beslutet ska omedelbart upphävas om de kriterier som anges i denna paragraf inte längre uppfylls.

Närmare bestämmelser om den verksamhet och de utrymmen som avses i 4 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 h §

Plan för åtgärder för att förhindra spridning av covid-19-epidemin

Om det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket har fattat ett beslut som avses i 58 d § 1 mom., ska den aktör som disponerar över utrymmen avsedda för kunder eller deltagare och den aktör som använder utrymmena i sin verksamhet utarbeta en skriftlig plan för hur aktören fullgör de

Gällande lydelse

skyldigheter och iakttar de begränsningar som fastställts i beslutet.

En i 58 c § 6 mom. avsedd aktör som disponerar över utrymmen och leverantör av transport- eller trafiktjänster ska i samarbete utarbeta en skriftlig plan för hur de fullgör de skyldigheter som avses i det momentet. Tjänsteleverantören ska foga planen till den plan som leverantören utarbetar med stöd av 18, 18 a, 58, 66 eller 129 § i lagen om transportservice eller motsvarande lagstiftning i landskapet Åland.

Den plan som avses i denna paragraf ska på begäran visas för kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska i utrymmet hållas framlagd för kunderna och dem som deltar i verksamheten.

Närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av den plan som avses i denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 i §

Nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg

EU:s digitala covidintyg ska vid nationell tillämpning visa att en person har fått en full vaccinationsserie som avses i 16 g § 1 mom. minst sju dagar tidigare, har fått ett negativt coronatestresultat högst 72 timmar tidigare eller har genomgått sjukdomen covid-19 högst sex månader tidigare.

Om en verksamhetsutövare i sin verksamhet förutsätter att kunder eller deltagare i verksamheten som är 16 år eller äldre för att få tillträde till en offentlig tillställning eller ett utrymme visar upp ett intyg enligt 1 mom., tillämpas inte restriktioner som berör kunders ankomst och vistelse, placeringen av kundplatser samt användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal samt musik, begränsning av antalet kundplatser inomhus och utomhus samt begränsning av öppettider och serveringstider som det föreskrivits om i förordningar som utfärdats med stöd av 58 a § 2

Föreslagen lydelse

skyldigheter och iakttar de begränsningar som fastställts i beslutet.

En i 58 c § 6 mom. avsedd aktör som disponerar över utrymmen och leverantör av transport- eller trafiktjänster ska i samarbete utarbeta en skriftlig plan för hur de fullgör de skyldigheter som avses i det momentet. Tjänsteleverantören ska foga planen till den plan som leverantören utarbetar med stöd av 18, 58, 66 eller 129 § i lagen om transportservice eller motsvarande lagstiftning i landskapet Åland.

Den plan som avses i denna paragraf ska på begäran visas för kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket. Planen, med undantag av personuppgifter som ingår i den, ska i utrymmet hållas framlagd för kunderna och dem som deltar i verksamheten.

Närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av den plan som avses i denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 i §

Nationell tillämpning av EU:s digitala covidintyg

EU:s digitala covidintyg ska vid nationell tillämpning visa att en person har fått en full vaccinationsserie som avses i 16 g § 1 mom. minst sju dagar tidigare, har fått ett negativt coronatestresultat högst 72 timmar tidigare eller har haft *laboratorieverifierad* covid-19 högst sex månader tidigare.

Om en verksamhetsutövare i sin verksamhet förutsätter att kunder eller deltagare i verksamheten som är 16 år eller äldre för att få tillträde till en offentlig tillställning eller till utrymmet i fråga *under hela dess öppettid* visar upp ett intyg enligt 1 mom., tillämpas inte restriktioner som berör kunders ankomst och vistelse, placeringen av kundplatser samt användning av ljudåtergivning som överröstar kundernas tal samt musik, begränsning av antalet kundplatser inomhus och utomhus samt begränsning av öppettider och serveringstider

Gällande lydelse

och 3 mom. eller restriktioner som berör begränsning av antalet deltagare eller deras placering och som meddelats genom myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d § i syfte att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, på den offentliga tillställningen, det utrymmet eller den verksamheten. Om det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket med stöd av 58 § helt har förbjudit att en offentlig tillställning ordnas, får dock inga undantag från de restriktioner som meddelats i beslutet göras genom krav på att intyg visas upp. Verksamhetsutövaren ska vägra en kund eller deltagare som inte visar upp ett intyg tillträde till den offentliga tillställningen eller utrymmet.

Uppvisande av ett intyg som avses i 1 mom. får på det sätt som avses i 2 mom. krävas för tillträde till följande utrymmen:

- 1) utrymmen inomhus och utomhus som används för offentliga tillställningar,
- 2) förplägnadsrörelser,
- 3) gym och andra utrymmen inomhus som används för idrott eller motion,
- 4) allmänna bastur samt bassängutrymmen i simhallar, utomhusbad och badinrättningar samt omklädningsrum i omedelbar anslutning eller närhet till dem,
- 5) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,
- 6) nöjes- och temaparker, tivolin samt utrymmen inomhus vid djurparker,
- 7) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,
- 8) museer, utställningsutrymmen och andra motsvarande kulturutrymmen.

I den plan som avses i 58 h § ska verksamhetsutövaren ange att verksamhetsutövaren kräver att kunder och deltagare i verksamheten visar upp ett sådant intyg som avses i 1 mom.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om den tidsperiod under vilken, med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom., skyldigheter och restriktioner som meddelas genom myndighetsbeslut enligt 58 och 58 d § och om vilka det föreskrivs i förordningar

Föreslagen lydelse

som det föreskrivits om i förordningar som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller restriktioner som berör begränsning av antalet deltagare eller deras placering och som meddelats genom myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d § i syfte att förhindra spridning av sjukdomen covid-19, på den offentliga tillställningen, det utrymmet eller den verksamheten. Om det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar eller regionförvaltningsverket med stöd av 58 § helt har förbjudit att en offentlig tillställning ordnas, får dock inga undantag från de restriktioner som meddelats i beslutet göras genom krav på att intyg visas upp. Verksamhetsutövaren ska vägra en kund eller deltagare som inte visar upp ett intyg tillträde till den offentliga tillställningen eller utrymmet.

Uppvisande av ett intyg som avses i 1 mom. får på det sätt som avses i 2 mom. krävas för tillträde till följande utrymmen:

- 1) utrymmen inomhus och utomhus som används för offentliga tillställningar,
- 2) förplägnadsrörelser,
- 3) gym och andra utrymmen inomhus som används för idrott eller motion,
- 4) allmänna bastur samt bassängutrymmen i simhallar, utomhusbad och badinrättningar samt omklädningsrum i omedelbar anslutning eller närhet till dem,
- 5) dansplatser samt utrymmen som används för körsång, amatörteater eller annan motsvarande hobbyverksamhet i grupp,
- 6) nöjes- och temaparker, tivolin samt utrymmen inomhus vid djurparker,
- 7) inomhuslekparker och inomhuslekplatser,
- 8) museer, utställningsutrymmen och andra motsvarande kulturutrymmen.

I den plan som avses i 58 h § i ska verksamhetsutövaren ange att verksamhetsutövaren kräver att kunder och deltagare i verksamheten visar upp ett sådant intyg som avses i 1 mom.

Genom förordning av statsrådet får det föreskrivas om den tidsperiod under vilken, med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom., skyldigheter och restriktioner som meddelas genom myndighetsbeslut enligt 58 och 58 d § och om vilka det föreskrivs i förordningar

Gällande lydelse

med stöd av 58 a § 2 och 3 mom., gäller berörda offentliga tillställningar, utrymmen och verksamheter oberoende av om verksamhetsutövaren kräver att ett sådant intyg som avses i 1 mom. visas upp. En förutsättning för utfärdande av förordning är att det till följd av en överraskande och betydande försvagning av covid-19-vaccinationsprogrammets effekt är uppenbart att enbart skyldigheten att visa upp intyg enligt 1 mom. inte tillräckligt förhindrar spridning av sjukdomen covid-19, och att det är nödvändigt för att antingen riksomfattande eller inom ett visst område förhindra spridning av sjukdomen samt en allvarlig överbelastning av hälso- och sjukvården som äventyrar befolkningens hälsa. Institutet för hälsa och välfärd ska utan dröjsmål underrätta statsrådet om institutet anser att en sådan situation eller en grundad risk för den föreligger. Statsrådets förordning får vara i kraft högst en månad i taget. Statsrådet ska noggrant följa med förordningens aktualitet och upphäva förordningen omedelbart, om förutsättningarna enligt denna paragraf inte längre uppfylls.

58 j §

Rätt att behandla uppgifter som ingår i EU:s digitala covidintyg

Sådana verksamhetsutövare vilkas verksamhet omfattas av en restriktion eller ett föreläggande enligt en förordning som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller ett myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d §, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem, som med stöd av denna lag har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg har rätt att kontrollera att intyget är i kraft. För behandling av personuppgifter som antecknats i intyget krävs dessutom att kunden eller deltagaren i verksamheten informeras. Personuppgifter får endast behandlas för att kontrollera intygets giltighet och för att kontrollera om förutsättningarna för tillträde till utrymmet uppfylls. Intyget ska kontrolleras så att verksamhetsutövaren använder ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, som gör att

Föreslagen lydelse

med stöd av 58 a § 2 och 3 mom., gäller berörda offentliga tillställningar, utrymmen och verksamheter oberoende av om verksamhetsutövaren kräver att ett sådant intyg som avses i 1 mom. visas upp. En förutsättning för utfärdande av förordning är att det till följd av en överraskande och betydande försvagning av covid-19-vaccinationsprogrammets effekt är uppenbart att enbart skyldigheten att visa upp intyg enligt 1 mom. inte tillräckligt förhindrar spridning av sjukdomen covid-19, och att det är nödvändigt för att antingen riksomfattande eller inom ett visst område förhindra spridning av sjukdomen samt en allvarlig överbelastning av hälso- och sjukvården som äventyrar befolkningens hälsa. Institutet för hälsa och välfärd ska utan dröjsmål underrätta statsrådet om institutet anser att en sådan situation eller en grundad risk för den föreligger. Statsrådets förordning får vara i kraft högst en månad i taget. Statsrådet ska noggrant följa med förordningens aktualitet och upphäva förordningen omedelbart, om förutsättningarna enligt denna paragraf inte längre uppfylls.

58 j §

Rätt att behandla uppgifter som ingår i EU:s digitala covidintyg

Sådana verksamhetsutövare vilkas verksamhet omfattas av en restriktion eller en skyldighet enligt en förordning som utfärdats med stöd av 58 a § 2 och 3 mom. eller ett myndighetsbeslut enligt 58 eller 58 d §, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem, som med stöd av denna lag har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg har rätt att kontrollera att intyget är i kraft. För behandling av personuppgifter som antecknats i intyget krävs dessutom att kunden eller deltagaren i verksamheten informeras. Personuppgifter får endast behandlas för att kontrollera intygets giltighet och för att kontrollera om förutsättningarna för tillträde till utrymmet uppfylls. Intyget ska kontrolleras så att verksamhetsutövaren använder ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, som gör att

Gällande lydelse

verksamhetsutövaren endast kan se personens namn och huruvida intyget är giltigt. Om det av tekniska skäl inte är möjligt att kontrollera intyget med ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, får intygets giltighet kontrolleras utan ett elektroniskt läsprogram.

Verksamhetsutövare, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem, som har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg, har också rätt att kontrollera identiteten hos kunder och deltagare i verksamheten.

Uppgifterna i intyget får inte registreras, lagras eller behandlas i något annat syfte.

58 k §

Anordnande av coronatest för att få ett covidintyg

Kommunen ska avgiftsfritt ordna den covid-19-testning som i kommunen bosatta barn i åldern 16 och 17 år som inte har fått en full vaccinationsserie enligt 16 g § 1 mom. och de personer som av medicinska skäl inte kan ta ett covid-19-vaccin behöver för att få det covidintyg som

Föreslagen lydelse

verksamhetsutövaren endast kan se personens namn och huruvida intyget är giltigt. Om det av tekniska skäl inte är möjligt att kontrollera intyget med ett läsprogram som Institutet för hälsa och välfärd har godkänt, får intygets giltighet kontrolleras utan ett elektroniskt läsprogram.

Verksamhetsutövare, deras anställda och de som sköter uppgifter för dem, som har rätt att kräva att kunder och deltagare i verksamhet visar upp EU:s digitala covidintyg, har också rätt att kontrollera identiteten hos kunder och deltagare i verksamheten.

Uppgifterna i intyget får inte registreras, lagras eller behandlas i något annat syfte.

58 k §

Anordnande av coronatest för att få ett covidintyg

Kommunen ska avgiftsfritt ordna den covid-19-testning som i kommunen bosatta barn i åldern 16 och 17 år som inte har fått en full vaccinationsserie enligt 16 g § 1 mom. och de personer som av medicinska skäl inte kan ta ett covid-19-vaccin behöver för att få det covidintyg som avses i 58 i § 1 mom.

58 l §

Utfärdande av EU:s digitala covidvaccinationsintyg till dem som vaccinerats utanför Europeiska unionen

En kommun ska till en sådan kommuninvånare som avses i 14 § i folkhälsolagen, på begäran av invånaren, utfärda ett sådant vaccinationsintyg som avses i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/953 om en ram för utfärdande, kontroll och godtagande av interoperabla intyg om vaccination mot, testning för och tillfrisknande från covid-19 (EU:s digitala covidintyg) för att underlätta fri rörlighet under covid-19-pandemin, om villkoren i artikel 8.1 i den förordningen uppfylls och vaccinationen har genomförts med ett sådant vaccinpreparat som avses i 16 g § 1 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Ett intyg eller en bestyrkt översättning av ett intyg över en vaccination som erhållits utanför Europeiska unionen ska vara avfattat på finska, svenska eller engelska. Ett intyg som visas upp inom samernas hembygdsområde enligt samiska språklagen får också vara avfattat på samiska.

Ett ärende som gäller utfärdande av EU:s digitala covidvaccinationsintyg enligt 1 mom. ska behandlas utan dröjsmål.

När EU:s digitala covidvaccinationsintyg enligt 1 mom. utfärdas i enlighet med ansökan, ges sökanden inte något separat förvaltningsbeslut och inte heller någon besväransvisning.

59 a §

59 a §

Tillsyn

Tillsyn

Regionförvaltningsverket och kommunen övervakar inom sina verksamhetsområden fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 §, 58 c § 1 och 2 mom., 58 d och 58 g §, 58 h § 1 mom. och 58 i § samt iakttagandet av beslut som gäller dessa.

Transport- och kommunikationsverket och kommunen övervakar fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som anges i 58 c § 6 mom., 58 e och 58 f § samt 58 h § 2 mom. samt iakttagandet av beslut som gäller dessa.

Kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket ska samarbeta när de övervakar att denna lag följs.

Polisen övervakar att de beslut som meddelats med stöd av 58 och 58 d § och de skyldigheter som fastställs i 58 c § 2 mom. iakttas i fråga om förbud mot offentliga tillställningar och allmänna sammankomster och i fråga om skyldigheter och begränsningar som gäller publikens storlek och antalet personer samt upprätthållande av avstånd.

Regionförvaltningsverket och kommunen övervakar inom sina verksamhetsområden fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som det föreskrivs om i 58 §, 58 c § 1 och 2 mom., 58 d och 58 g §, 58 h § 1 mom. och 58 i § samt iakttagandet av beslut som gäller dessa.

Transport- och kommunikationsverket och kommunen övervakar fullgörandet av de skyldigheter och iakttagandet av de begränsningar som anges i 58 c § 6 mom., 58 e och 58 f § samt 58 h § 2 mom. samt iakttagandet av beslut som gäller dessa.

Kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket ska samarbeta när de övervakar att denna lag följs.

Polisen övervakar att de beslut som meddelats med stöd av 58 och 58 d § och de skyldigheter som fastställs i 58 c § 2 mom. iakttas i fråga om förbud mot offentliga tillställningar och allmänna sammankomster och i fråga om skyldigheter och begränsningar som gäller publikens storlek och antalet personer samt upprätthållande av avstånd.

59 b §

59 b §

Gällande lydelse

Inspektioner

Regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket får inspektera den verksamhet enligt denna lag som utövas av en aktör som de övervakar med stöd av 59 a § samt de utrymmen som används i verksamheten.

En inspektör ska ges tillträde till de utrymmen på verksamhetsstället som skyldigheterna eller begränsningarna gäller. Vid inspektionen ska trots sekretessbestämmelserna alla handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram. På inspektörens begäran ska dessutom trots sekretessbestämmelserna kopior av de handlingar som är nödvändiga för inspektionen överlämnas till inspektören utan avgift. Inspektören har rätt att fotografera under inspektionen. Inspektioner får inte förrättas i utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen iakttas. En inspektion får förrättas utan förhandsanmälan.

Utöver det som föreskrivs i 2 mom. får Transport- och kommunikationsverket vid en inspektion ta hjälp av utomstående experter på det sätt som anges i 196 § 4 och 5 mom. i lagen om transportservice.

De kommunala myndigheter som är behöriga med stöd av 7 § i hälsoskyddslagen (763/1994) och 32 § i livsmedelslagen får i samband med de inspektioner de gör med stöd av de lagarna kontrollera att i denna lag avsedda skyldigheter fullgörs och begränsningar iakttas samt att beslut om dessa iakttas. Bestämmelser om dessa myndigheters rätt att meddela förelägganden och använda tvångsmedel finns i 59 d § 1 och 2 mom.

De myndigheter som avses i 4 mom. och den myndighet som avses i 59 d § 1 mom. får förrätta en inspektion också på begäran av regionförvaltningsverket eller Transport- och kommunikationsverket.

Föreslagen lydelse

Inspektioner

Regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket får inspektera den verksamhet enligt denna lag som utövas av en aktör som de övervakar med stöd av 59 a § samt de utrymmen som används i verksamheten.

En inspektör ska ges tillträde till de utrymmen på verksamhetsstället som skyldigheterna eller begränsningarna gäller. Vid inspektionen ska trots sekretessbestämmelserna alla handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram. På inspektörens begäran ska dessutom trots sekretessbestämmelserna kopior av de handlingar som är nödvändiga för inspektionen överlämnas till inspektören utan avgift. Inspektören har rätt att fotografera under inspektionen. Inspektioner får inte förrättas i utrymmen som används för boende av permanent natur. Vid inspektioner ska 39 § i förvaltningslagen iakttas. En inspektion får förrättas utan förhandsanmälan.

Utöver det som föreskrivs i 2 mom. får Transport- och kommunikationsverket vid en inspektion ta hjälp av utomstående experter på det sätt som anges i 196 § 4 och 5 mom. i lagen om transportservice.

De kommunala myndigheter som är behöriga med stöd av 7 § i hälsoskyddslagen (763/1994) och 32 § i livsmedelslagen får i samband med de inspektioner de gör med stöd av de lagarna kontrollera att i denna lag avsedda skyldigheter fullgörs och begränsningar iakttas samt att beslut om dessa iakttas. Bestämmelser om dessa myndigheters rätt att meddela förelägganden och använda tvångsmedel finns i 59 d § 1 och 2 mom.

De myndigheter som avses i 4 mom. och den myndighet som avses i 59 d § 1 mom. får förrätta en inspektion också på begäran av regionförvaltningsverket eller Transport- och kommunikationsverket.

Gällande lydelse

Förelägganden och tvångsmedel

Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna enligt 58 c § 1 mom., kan regionförvaltningsverket och kommunen meddela ett föreläggande om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna enligt 58 c § 6 mom. eller 58 e §, kan föreläggandet om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas meddelas av kommunen och Transport- och kommunikationsverket.

Regionförvaltningsverket och kommunen kan meddela ett föreläggande om avhjälpande av brister eller missförhållanden som observerats i iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58, 58 d eller 58 g § eller en skyldighet enligt 58 i §. Detsamma gäller Transport- och kommunikationsverket och kommunen i fråga om iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58 f §. Regionförvaltningsverket och kommunen kan dessutom när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 1 mom. och Transport- och kommunikationsverket när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 2 mom. meddela ett föreläggande om att de brister eller missförhållanden som observerats i fullgörandet ska avhjälpas. För tillsynen enligt denna lag kan regionförvaltningsverket och kommunen trots sekretessbestämmelserna förelägga verksamhetsutövaren att kontrollera identiteten hos kunder och personer som deltar i verksamheten och giltighetstiden för EU:s digitala covidintyg, om det vid kontrollen uppstår misstanke om att kundernas och deltagarnas digitala covidintyg inte har kontrollerats och de fastställda skyldigheterna och begränsningarna inte har iakttagits.

När ett föreläggande som avses i 1 och 2 mom. meddelas ska det sättas ut en tidsfrist inom vilken de behövliga åtgärderna ska vidtas. Tidsfristen ska vara skälig med hänsyn till bristens eller missförhållandets karaktär samt arten av den verksamhet föreläggandet gäller.

Om de brister eller missförhållanden som avses i 1 mom. inte har avhjälpits inom utsatt tid och om skyldigheterna har åsidosatts vä-

Föreslagen lydelse

Förelägganden och tvångsmedel

Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna enligt 58 c § 1 mom., kan regionförvaltningsverket och kommunen meddela ett föreläggande om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas. Om det observeras brister eller missförhållanden i fullgörandet av skyldigheterna enligt 58 c § 6 mom. eller 58 e §, kan föreläggandet om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas meddelas av kommunen och Transport- och kommunikationsverket.

Regionförvaltningsverket och kommunen kan meddela ett föreläggande om avhjälpande av brister eller missförhållanden som observerats i iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58, 58 d eller 58 g § eller en skyldighet enligt 58 i §. Detsamma gäller Transport- och kommunikationsverket och kommunen i fråga om iakttagandet av ett beslut som fattats med stöd av 58 f §. Regionförvaltningsverket och kommunen kan dessutom när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 1 mom. och Transport- och kommunikationsverket när det gäller skyldigheterna enligt 58 h § 2 mom. meddela ett föreläggande om att de brister eller missförhållanden som observerats i fullgörandet ska avhjälpas. För tillsynen enligt denna lag kan regionförvaltningsverket och kommunen trots sekretessbestämmelserna förelägga verksamhetsutövaren att kontrollera identiteten hos kunder och personer som deltar i verksamheten och giltighetstiden för EU:s digitala covidintyg, om det vid kontrollen uppstår misstanke om att kundernas och deltagarnas digitala covidintyg inte har kontrollerats och de fastställda skyldigheterna och begränsningarna inte har iakttagits.

När ett föreläggande som avses i 1 och 2 mom. meddelas ska det sättas ut en tidsfrist inom vilken de behövliga åtgärderna ska vidtas. Tidsfristen ska vara skälig med hänsyn till bristens eller missförhållandets karaktär samt arten av den verksamhet föreläggandet gäller.

Om de brister eller missförhållanden som avses i 1 mom. inte har avhjälpits inom utsatt tid och om skyldigheterna har åsidosatts vä-

Gällande lydelse

sentligt, kan kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket bestämma att verksamheten i fråga omedelbart ska avbrytas och att utrymmet i fråga ska hållas stängt för kunder eller andra deltagare i den övervakade verksamheten högst en månad, om det är nödvändigt för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom. Om brister eller missförhållanden som avses i 2 mom. i fråga om åtgärder som bestämts med stöd av 58 d eller 58 f § inte har avhjälpits inom utsatt tid och skyldigheterna har åsidosatts väsentligt, kan den myndighet som fattat beslutet meddela ett motsvarande föreläggande, om det är nödvändigt för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom. Ett föreläggande som avses i detta moment får inte gälla utrymmen som används för religionsutövning.

Regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket kan förena ett beslut som meddelats med stöd av 1–4 mom. med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990). Om kommunen, regionförvaltningsverket eller Transport- och kommunikationsverket i samband med en inspektion eller i övrigt får kännedom om att en skyldighet eller begränsning som en annan myndighet har bestämt med stöd av 58, 58 d, 58 f eller 58 g § åsidosatts i betydande grad, ska kommunen eller verket trots sekretessbestämmelserna underrätta den myndighet som bestämt om skyldigheten eller begränsningen om saken.

Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet samt Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska trots sekretessbestämmelserna underrätta kommunen, om centret eller verket i samband med en inspektion som det förrättar med stöd av en annan lag eller i övrigt får kännedom om att skyldigheterna eller begränsningarna enligt 58 c § i betydande grad åsidosätts i samband med verksamhet som centret eller verket övervakar, samt underrätta den kommun eller det regionförvaltningsverk som fattat beslutet att en skyldighet eller begränsning som bestämts med stöd av 58 eller 58 d § har åsidosatts i betydande grad.

Föreslagen lydelse

sentligt, kan kommunen, regionförvaltningsverket och Transport- och kommunikationsverket bestämma att verksamheten i fråga omedelbart ska avbrytas och att utrymmet i fråga ska hållas stängt för kunder eller andra deltagare i den övervakade verksamheten högst en månad, om det är nödvändigt för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom. Om brister eller missförhållanden som avses i 2 mom. i fråga om åtgärder som bestämts med stöd av 58 d eller 58 f § inte har avhjälpits inom utsatt tid och skyldigheterna har åsidosatts väsentligt, kan den myndighet som fattat beslutet meddela ett motsvarande föreläggande, om det är nödvändigt för att förhindra spridning av en smittsam sjukdom. Ett föreläggande som avses i detta moment får inte gälla utrymmen som används för religionsutövning.

Regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket kan förena ett beslut som meddelats med stöd av 1–4 mom. med vite. Bestämmelser om vite finns i viteslagen (1113/1990).

Om kommunen, regionförvaltningsverket eller Transport- och kommunikationsverket i samband med en inspektion eller i övrigt får kännedom om att en skyldighet eller begränsning som en annan myndighet har bestämt med stöd av 58, 58 d, 58 f eller 58 g § åsidosatts i betydande grad, ska kommunen eller verket trots sekretessbestämmelserna underrätta den myndighet som bestämt om skyldigheten eller begränsningen om saken. Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet samt Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska trots sekretessbestämmelserna underrätta kommunen, om centret eller verket i samband med en inspektion som det förrättar med stöd av en annan lag eller i övrigt får kännedom om att skyldigheterna eller begränsningarna enligt 58 c § i betydande grad åsidosätts i samband med verksamhet som centret eller verket övervakar, samt underrätta den kommun eller det regionförvaltningsverk som fattat beslutet att en skyldighet eller begränsning som bestämts med stöd av 58 eller 58 d § har åsidosatts i betydande grad.

Gällande lydelse

Om ett beslut om offentliga tillställningar eller allmänna sammankomster som har fattats med stöd av 58 § inte iakttas, har polisen rätt att förhindra, avbryta eller avsluta en offentlig tillställning eller en allmän sammankomst. En polisman har också rätt att befalla en folksamling att skingra sig eller flytta på sig, om en offentlig tillställning eller allmän sammankomst strider mot ett beslut som fattats med stöd av den paragrafen. Om folksamlingen inte lyder en befallning att skingra sig eller att flytta på sig har en polisman rätt att med maktmedel skingra folksamlingen samt gripa personer som tredskas. Polisen ska om möjligt avgränsa sina åtgärder till att gälla endast dem som genom sitt uppträdande orsakar behovet att skingra folksamlingen eller be den flytta på sig.

Bestämmelser om en polismans rätt att skingra en folksamling, om en offentlig tillställning eller en allmän sammankomst som avses i 7 mom. äventyrar allmän ordning och säkerhet eller utgör ett hinder för trafiken, finns i 2 kap. 9 § i polislagen (872/2011). Regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket har rätt att få handräckning av polisen för förrättande av en inspektion som avses i 59 b §, för avbrytande av en verksamhet som avses i 59 c § 4 mom. och för stängning av ett utrymme som avses i 58 g §.

59 d §

Behörig kommunal myndighet

Det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar svarar för kommunens tillsyn enligt 59 a § och utövar befogenheter enligt 59 b och 59 c §, om inte kommunen med stöd av kommunallagen (410/2015) beslutar något annat.

Kommunfullmäktige kan ge en myndighet som avses i 1 mom. rätt att överföra behörigheten enligt 59 c § 1 och 2 mom. vidare till den läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar i kommunen, till någon annan tjänsteinnehavare i kommunen, till ett kommunalt

Föreslagen lydelse

Om ett beslut om offentliga tillställningar eller allmänna sammankomster som har fattats med stöd av 58 § inte iakttas, har polisen rätt att förhindra, avbryta eller avsluta en offentlig tillställning eller en allmän sammankomst. En polisman har också rätt att befalla en folksamling att skingra sig eller flytta på sig, om en offentlig tillställning eller allmän sammankomst strider mot ett beslut som fattats med stöd av den paragrafen. Om folksamlingen inte lyder en befallning att skingra sig eller att flytta på sig har en polisman rätt att med maktmedel skingra folksamlingen samt gripa personer som tredskas. Polisen ska om möjligt avgränsa sina åtgärder till att gälla endast dem som genom sitt uppträdande orsakar behovet att skingra folksamlingen eller be den flytta på sig.

Bestämmelser om en polismans rätt att skingra en folksamling, om en offentlig tillställning eller en allmän sammankomst som avses i 7 mom. äventyrar allmän ordning och säkerhet eller utgör ett hinder för trafiken, finns i 2 kap. 9 § i polislagen (872/2011).

Regionförvaltningsverket, kommunen och Transport- och kommunikationsverket har rätt att få handräckning av polisen för förrättande av en inspektion som avses i 59 b §, för avbrytande av en verksamhet som avses i 59 c § 4 mom. och för stängning av ett utrymme som avses i 58 g §.

59 d §

Behörig kommunal myndighet

Det kommunala organ som ansvarar för bekämpningen av smittsamma sjukdomar svarar för kommunens tillsyn enligt 59 a § och utövar befogenheter enligt 59 b och 59 c §, om inte kommunen med stöd av kommunallagen (410/2015) beslutar något annat.

Kommunfullmäktige kan ge en myndighet som avses i 1 mom. rätt att överföra behörigheten enligt 59 c § 1 och 2 mom. vidare till den läkare som ansvarar för smittsamma sjukdomar i kommunen, till någon annan tjänsteinnehavare i kommunen, till ett kommunalt

Gällande lydelse

organ eller till en sektion i ett kommunalt organ. En kommun kan också avtala med en annan kommun eller en samkommun om att sådan behörighet anförtros en tjänsteinnehavare i den kommunen eller samkommunen. En samkommun kan ingå ett sådant avtal som avses ovan med en annan samkommun, om medlemskommunerna i samkommunen har gett sitt samtycke till det.

De kommunala myndigheter som med stöd av 59 a–59 d § deltar i tillsynen får trots sekretessbestämmelserna lämna de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen till de andra myndigheter som deltar i kommunens tillsyn enligt denna lag samt till de myndigheter i andra kommuner och samkommuner som deltar i tillsynen enligt denna lag.

59 e §

Rätt att få information

Regionförvaltningsverket, de kommunala myndigheter som deltar i tillsynen enligt denna lag och Transport- och kommunikationsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att få de upplysningar som är nödvändiga för tillsynen enligt 59 a–59 d § av den som är föremål för en skyldighet enligt 58 c, 58 e eller 58 i § samt av den som med stöd av 58, 58 d, 58 f eller 58 g § är föremål för ett beslut. Upplysningarna ska lämnas utan dröjsmål och avgiftsfritt.

79 §

Statens deltagande i särskilda kostnader

Staten svarar för de kostnader som 16 a, 16 b, 16 d och 16 e § medför för kommuner och samkommuner.

87 a §

Underlåtenhet att delta i covid-19-test

Föreslagen lydelse

organ eller till en sektion i ett kommunalt organ. En kommun kan också avtala med en annan kommun eller en samkommun om att sådan behörighet anförtros en tjänsteinnehavare i den kommunen eller samkommunen. En samkommun kan ingå ett sådant avtal som avses ovan med en annan samkommun, om medlemskommunerna i samkommunen har gett sitt samtycke till det.

De kommunala myndigheter som med stöd av 59 a–59 d § deltar i tillsynen får trots sekretessbestämmelserna lämna de uppgifter som är nödvändiga för tillsynen till de andra myndigheter som deltar i kommunens tillsyn enligt denna lag samt till de myndigheter i andra kommuner och samkommuner som deltar i tillsynen enligt denna lag.

59 e §.

Rätt att få information

Regionförvaltningsverket, de kommunala myndigheter som deltar i tillsynen enligt denna lag och Transport- och kommunikationsverket har trots sekretessbestämmelserna rätt att få de upplysningar som är nödvändiga för tillsynen enligt 59 a–59 d § av den som är föremål för en skyldighet enligt 58 c, 58 e eller 58 i § samt av den som med stöd av 58, 58 d, 58 f eller 58 g § är föremål för ett beslut. Upplysningarna ska lämnas utan dröjsmål och avgiftsfritt.

79 §

Statens deltagande i särskilda kostnader

Staten svarar för de kostnader som 16 a, 16 b, 16 d och 16 e § medför för kommuner och samkommuner.

87 a §

Underlåtenhet att delta i covid-19-test

Gällande lydelse

En myndig person som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar den skyldighet att delta i covid-19-test som avses i 16 b § 1 mom. eller 16 d § 1 mom. ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *underlåtenhet att delta i covid-19-test* dömas till böter.

89 a §

Handräckning i samband med åtgärder som gäller covid-19

Utöver det som föreskrivs i 89 § har polisen för utförande av ett handräckningsuppdrag rätt att

1) ge handräckning för att säkerställa att det förbud att lämna platsen som avses i 16 a § 4 mom. och 16 b § 3 mom. iakttas,

2) stoppa fordon och reglera trafiken för att säkerställa att de åtgärder som anges i 16 a och 16 b § kan utföras.

Gränsbevakningsväsendet och Tullen har rätt att ge handräckning för att säkerställa att förbudet att lämna platsen enligt 16 a § 4 mom. och 16 b § 3 mom. iakttas.

91 §

Verkställighet av beslut

Beslut enligt 16, 57, 58, 58 b, 58 d, 58 f, 58 g, 59, 60–67 och 69–71 § får verkställas genast även om de överklagas.

Föreslagen lydelse

En myndig person som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet försummar den skyldighet att delta i covid-19-test som avses i 16 b § 1 mom. eller 16 d § 1 mom. ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *underlåtenhet att delta i covid-19-test* dömas till böter.

89 a §

Handräckning i samband med åtgärder som gäller covid-19

Utöver det som föreskrivs i 89 § har polisen för utförande av ett handräckningsuppdrag rätt att

1) ge handräckning för att säkerställa att det förbud att lämna platsen som avses i 16 a § 4 mom. och 16 b § 3 mom. iakttas,

2) stoppa fordon och reglera trafiken för att säkerställa att de åtgärder som anges i 16 a och 16 b § kan utföras.

Gränsbevakningsväsendet och Tullen har rätt att ge handräckning för att säkerställa att förbudet att lämna platsen enligt 16 a § 4 mom. och 16 b § 3 mom. iakttas.

91 §

Verkställighet av beslut

Beslut enligt 16, 57, 58, 58 b, 58 d, 58 f, 58 g, 59, 60–67 och 69–71 § får verkställas genast även om de överklagas.

—————
Denna lag träder i kraft den 1 januari 2022
och gäller till och med den 30 juni 2022.
—————

2.

Lag

om ändring av om temporär ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lagen om transportservice (320/2017) en ny 179 a § som följer:

Gällande lydelse

179 a §

Anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin

Under covid-19-epidemin ska den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken, med avvikelse från 179 § 2 mom., underrätta Transport- och kommunikationsverket om inledande, upphörande eller väsentliga ändringar av tjänster som tillhandahålls regelbundet senast fem dagar innan planen genomförs, till den del uppgifterna inte är tillgängliga med hjälp av ett gränssnitt som avses i 154 § 1 mom. Om Transport- och kommunikationsverket i enlighet med 154 § 2 mom. ordnar informationstjänsten genom att skaffa den av Trafikstyrbolag Fintraffic Ab, ska anmälan göras direkt till bolaget i fråga.

Föreslagen lydelse

179 a §

Anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin

Under covid-19-epidemin ska den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken, med avvikelse från 179 § 2 mom., underrätta Transport- och kommunikationsverket om inledande, upphörande eller väsentliga ändringar av tjänster som tillhandahålls regelbundet senast fem dagar innan planen genomförs, till den del uppgifterna inte är tillgängliga med hjälp av ett gränssnitt som avses i 154 § 1 mom. Om Transport- och kommunikationsverket i enlighet med 154 § 2 mom. ordnar informationstjänsten genom att skaffa den av Trafikstyrbolag Fintraffic Ab, ska anmälan göras direkt till bolaget i fråga.

Denna lag träder i kraft den 20 och gäller till och med den 30 juni 2022.